

Täysistunto

Tiistai 8.3.2022 klo 14.05—19.07

Täysistunto alkoi klo 14.05. Täysistunto päättyi klo 19.07.

Puhetta johtivat puhemies Matti Vanhanen (14.05—16.00), ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne (16.00—18.10) ja toinen varapuhemies Juho Eerola (18.10—19.07).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. U-asiat

Puhemies on lähettänyt valiokuntiin Euroopan unionin asiat U 20, 21/2022 vp.

2.2. Kansalaisaloitteet

Eduskunnalle on 4.3.2022 toimitettu kansalaisaloite KAA 2/2022 vp: Suomen haettava NATO-jäsenyyttä perustuslaissa säädettyjen ihmisoikeusvelvoitteiden toteuttamiseksi.

3. Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen vaali

Vaali VAA 14/2022 vp

Vaaleja

Puhemies Matti Vanhanen: Päiväjärjestyksen 3. asiana on eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen vaali. Apulaisoikeusasiamies valitaan neljän vuoden toimikaudeksi, joka alkaa 1.4.2022 ja päättyy 31.3.2026.

Edustajille on jaettu ote perustuslakivaliokunnan pöytäkirjasta, joka sisältää valiokunnan arvioinnin ilmoittautuneista. Tehtävään ilmoittautuneiden hakemukset ovat olleet nähtävillä keskuskansliassa.

Vaali toimitetaan kuten puhemiehen vaali, siis umpilipuin. Äänestyslipussa saa olla vain valittavan nimi niin selvästi ilmaistuna, ettei epäselvyyttä tarkoitetusta henkilöstä synny. Muunlainen äänestyslippu hylätään. Vaali toimitetaan yhtä urnaa käyttäen. Edustajat tuovat äänestyslippunsa urnaan nimenhuudon mukaisessa järjestyksessä ja niin taitettuna, ettei lipun sisältö ole näkyvissä.

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

Vaalitoimituksessa avustamaan pyydän seuraavat edustajat: Riitta Mäkinen, Kaisa Juuso, Pia Kauma ja Tuomas Kettunen.

Kun vaalitoimitus nyt alkaa, toivon, että tässä vaiheessa eduskuntakautta olisimme opineet sukunimiemme mukaisen aakkosjärjestyksen ja hyvissä ajoin ryhmitymme turvavälejä noudattaen jonoon odottamaan äänestyslipun laskemista. Menikö tämä perille? — Hyvä.

Vaalitoimitus alkoi.

Puhemies Matti Vanhanen: Äänestyksen tulos julistetaan.

Sihteeri luki:

Äänestyksessä ääniä saivat: Maija Sakslin 129 ääntä ja Teuvo Purmonen yhden äänen. Tämän lisäksi on annettu yksi tyhjä äänestyslippu sekä yksi äänestyslippu, joka on hylätty sen johdosta, että siinä on ollut puutteellinen tai väärä nimi tai vaalisäännön 5 §:n kanssa ristiriitainen merkintä.

Puhemies Matti Vanhanen: Kun oikeustieteen lisensiaatti Maija Sakslin on saanut äänestyksessä enemmän kuin puolet annetuista äänistä, on hänet valittu eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen tehtävään toimikaudeksi, joka alkaa 1.4.2022 ja päättyy 31.3.2026.

Eduskunta valitsi eduskunnan apulaisoikeusasiamieheksi oikeustieteen lisensiaatti Maija Sakslinin.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2022 lisätalousarvioesityksen (HE 2/2022 vp) täydentämisestä

Hallituksen esitys HE 26/2022 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Matti Vanhanen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään tunti. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Keskustelu, edustaja Kiviranta.

Keskustelu

14.41 **Esko Kiviranta kesk:** Arvoisa puhemies! Tämä lisätalousarvion täydentäminen on euromääräisesti suhteellisen pieni mutta sitäkin tärkeämpi. Koronapandemia on muuttanut yhteiskuntaa ja lisännyt merkittävästi etätyötä. Tämän seurauksena ihmisten liikkumistarpeet ovat muuttuneet ja joukkoliikenteen kysyntä on vähentynyt. Näin ollen lipputulot ovat pienentyneet, ja ilman tukea olisi vaarana, etteivät kattavat joukkoliikenteen palvelut säilyisi edes tyydyttävänä.

On tärkeää, että joukkoliikenteen saatavuus jatkossakin turvataan myös syrjäseuduilla, jotta välttämättömät työ-, koulu- ja asiointiyhteydet saadaan turvatuksi. Tällä esityksellä

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

julkisen henkilöliikenteen tukea on tulossa kaikkiin kuntiin, sillä se jaetaan suurten ja keskisuurten kaupunkiseutujen tukeen ja ely-keskusten alueellisen ja paikallisen liikenteen tukeen. On tärkeää, että myös maakuntalentojen jatkuminen ostoliikenteenä turvataan, nyt tosin vain yhdeksäksi kuukaudeksi.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Koponen, Ari.

14.42 Ari Koponen ps: Arvoisa puhemies! Korona on aiheuttanut julkiselle liikenteelle rahoituskriisin, josta se todennäköisesti ei selviäisi ilman lisätalousarviossa esitettyä valtiontukea. Joukkoliikenteen kysyntä on pysytellyt pääkaupunkiseudulla 30—40 prosenttia alemmalla tasolla kuin ennen epidemiaa. Tätä pitää seurata tarkalla silmällä, sillä näin voi olla myös tulevaisuudessa. Vakituisesti joukkoliikennettä käyttävät työmatkalaiset ovat vieraantuneet liikkumisrutiineistaan ja mahdollisesti pysyttelevät etätöissä koronatilanteen helpottuassakin.

Jään kuitenkin odottamaan konkreettisia tukitoimia energianhintojen noususta johtuvan kriisin selättämiseksi, jotta myös omaa autoa liikkumiseen tarvitsevat saavat tarvitsemansa tuen. Jokaiselle kansalaiselle täytyy turvata vapaus valita omia tarpeita vastaava liikkumismuoto ilman kohtuuttomia kustannuksia, oli se sitten julkinen liikenne tai henkilöauto.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Reijonen.

14.43 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Nyt on käsittelyssä lisätalousarviesitys, ja onhan tässä hirveän tärkeitä asioita, jos mietitään: joukkoliikenne on tärkeätä, koulu-, työ- ja asiointiyhteyksien on oltava kunnossa, ja ihmisten täytyy pystyä asioimaan ja liikkumaan.

On huomioitava myös haja-asutusalueet. Totta kai polttoaineen ja lämmityksen hinta tuntuu kovasti nyt nousevan, ja varsinkin tämän Ukrainan myötä on tulossa vielä monen näköistä muuta muutosta. Täytyy pystyä käymään koulussa, työssä, lääkärissä ja asioilla, ja tosiaan myös autoilevaa kansaa tulee kyllä muistaa jatkossa.

On turvattava myös lentoyhteydet. Meidän Suomessa tarvitaan lentoliikennettä. Finnair tulee kärsimään nykytilanteesta todella paljon, ja tarvitaan myös liikkumista tuonne muualle päin — kansainväliset yritykset tarvitsevat lentoliikennettä ja muuta — ja on totta kai huomioitava tämä jatkossakin. Varmasti Finnair tulee paljon tästä kärsimään, mutta Suomi ei ole Suomi, jos täältä ei pääse liikkumaan, eli kyllä se on hirveän tärkeätä.

Me ollaan kaukainen pohjoinen maa. Me tarvitaan liikennettä. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Essayah.

14.44 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Tämä lisätalousarvion täydennysesitys kattaa nimenomaisesti joukkoliikenteen tuen ja myöskin maakuntalentokenttien ostoliikenteen jatkumisen yhdeksän kuukauden ajalta. Valtiovarainvaliokunnassa olemme jo tätä ennakkollisesti käsitelleet, jotta saadaan sitten tuo lisätalousarvio pikapikaa eteenpäin.

Mutta tässä kollegat ovat jo nostaneet esille tärkeitä huomioita. Elikkä tällä hetkellä polttoaineiden hinnat kallistuvat huimaa vauhtia, ja on aivan selvää, että esimerkiksi joukkoliikenteen tuki tulee varmasti tarpeeseen mutta varmaankin myös osoittautuu riittämät-

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

tömäksi näillä hurjilla polttonesteitten korotushinnoilla, mitä tällä hetkellä nyt maailmalla on.

Tässä yhteydessä tietenkin toivoisi sitä, että hallitus tuon hallituskauden alussa tekemänsä korotuspäätöksen peruisi, koska sehän on korottanut porrastetusti joka ikinen vuosi tällä hallituskaudella polttonesteiden hintoja. Siinä mielessä voisi sanoa, että ymmärrän hyvin maailmanmarkkinahinnan siellä taustalla, mutta hallituksen ei kannattaisi sitten omalla politiikallaan enää olla kiristämässä hintoja tässä tilanteessa. Tällä hetkellä maailma näyttää hyvin toisenlaiselta kuin miltä se näytti silloin hallituskauden alussa, jolloin tämä hinnankorotus porrastetusti päätettiin.

Toinen asia, minkä nostan tässä yhteydessä esille, on maakuntalentokenttien ostoliikenteen turvaaminen. Sekin tulee tarpeeseen, ja varmasti siinäkin nähdään, että tuo 17 miljoonaa näillä lentopolttoaineen hinnankorotuksilla tuskin tulee riittämään. Tässä tietenkin nyt ennen kaikkea turvataan ostoliikenne, mikä ostetaan ulkomaisilta yhtiöiltä, mutta tässä yhteydessä ei voi väistää sitä pohdintaa, mitä tapahtuu meidän Finnairille, jonka koko strategialta tällä hetkellä tippuu pohja pois, kun otetaan huomioon se, että nuo Venäjän ylilennot Aasiaan loppuvat ja se on ollut se Finnairin strateginen etu. Siinä mielessä on ihan selvää, että vaikka nämä 17 miljoonaa jostakin syystä voitaisiin kääntää Finnairille, niin se ei tässä tilanteessa paljon lämmitä, vaan todellakin joudutaan hyvin radikaalisti miettimään, mitä tulevina aikoina sitten tehdään lentoyhtiön kanssa, joka kuitenkin juuri näinä aikoina varmasti osoittaa tarpeellisuutensa elikkä sen, että meillä on valtionomistusta ja siinä mielessä voimme olla turvaamassa myöskin näitä strategisia yhteyksiä.

Mutta maakuntalentokenttien osalta tietenkin olisi tärkeää, että tässäkin päästäisiin sitten jonkunlaiseen pidempiaikaiseen ratkaisuun: aina pala palalta tämän ostoliikenteen eteenpäin vieminen ei sinällensä ole ikään kuin se kokonaiskuva, vaan tässä pitäisi pystyä näkemään suomalaisen lentoliikenteen ja maakuntalentokenttien tulevaisuus.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Hoskonen.

14.48 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Todellakin, vaikka tämä lisätalousarvio on kooltaan kohtalaisen pieni, se kuitenkin vaikutuksiltaan osuu oikeaan paikkaan. Valitettavasti vain tämä joukkoliikenteen tuki — niin kuin tässä esittelyssäkin sanottiin ja sanotaan täällä esityksessä, paperiversiossa — kohdistuu suuriin ja keskisuuriin kaupunkeihin. Valitettavasti maaseutuliikenteellehän siitä ei juurikaan ole hyötyä, koska siitä joukkoliikenteestä siellä suurin piirtein kaikki on purettu pois — tai isojen kuntakeskusten välillä vielä bussit ja linja-autot liikkuvat, muuta liikennettä siellä ei ole.

Sitä kutsutaksisysteemiä pitäisi kehittää edelleen. Valitettavasti nämä kilpailutukset on vain siellä tehty sillä tavalla... Se on ihan kummallinen se asetelma, kun esimerkiksi Kelakyydeissäkin paikalliset taksit on heitetty pihalle kilpailutuksella. Kyllä kilpailutuksessa säännöt voidaan laatia niin, että kilpailun voittaa — vaikka joka ainoan kilpailun voittaa — vaikka ulkomainen toimija. Esimerkki jätekuljetuksesta, jos otetaan tällainen vertaus kilpailutuksista: kun jätteitä kuljetetaan ja kilpailutetaan, niin käytännössä Urbaser — taitaa olla espanjalainen yhtiö — voittaa kaikki kilpailut, ja rahat Suomesta menevät pois. Ja sama koskee näitä paikallisten maakuntalentokenttien lentoyhtiöiden kilpailutuksia. Siinäpä on ehdot viety sillä keinoin, että käytännössä ne rahat menevät aina ulkomaille.

Arvoisa puhemies! Vetoan nyt arvoisiin kansanedustajiin, myös Finnairin päättäjiin: milloin tässä maassa ruvetaan ajattelemaan suomalaisilla aivoilla? Onhan tämä nyt aivan

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

käsittämätöntä. Me dumppaamme rahaa ulkomaille aivan sokeina ajattelematta sitten sitä, miten meidän sadoilla... — Tai jos oikein muistan, niin 600 miljoonaa euroa työnnettiin rahaa Finnairille tämän koronakriisin takia, että se pysyisi pystyssä. Mikä on kiitoksena? Maakuntakentillä, joita on kansalaisten verorahoilla tässä maassa kiitettävästi rakennettu ja ylläpidetty, ei sinivalkoisia siipiä ole näkynyt pitkään aikaan, ja palvelu on sitten sitä tasoa. Jos halutaan asiakkaille palvelua, se tarkoittaa sitä, että koneet kulkevat, aikataulut pitävät, palvelu on hyvää. Sitä valitettavasti ei noilla maakuntakentillä ole. Ihmiset yrittävät varmasti parhaansa, mutta jos siellä olisi suomalainen lentoyhtiö, Finnair, viemässä matkustajia vaikka Joensuusta Helsinkiin ja takaisin, niin olisihan se aivan eri statuksen asia kuin joku ulkomailta tuleva tilauslentoyhtiö, joka sekin hommansa osaa.

Mutta milloin me, arvoisa puhemies, alamme tässä talossa ajatella suomalaisilla aivoilla? Tämä jatkuva ulkomaisen yritystoiminnan tukeminen ja sitä kautta tämän maan köyhdyttäminen pitää nyt loppua. Meillä on esillä semmoisia asioita tässä talossa lähiaikoina — energiapuolella esimerkiksi, arvoisa puhemies — ja kun olemme näillä nykyisillä päätöksillä, tällä ilmastohumpalla tukeneet pelkästään ulkomailta tulevaa energiaa ja enimmäkseen fossiilienergiaa, niin sekin tie on nyt lopussa näiden karmeiden Ukrainan tapahtumien jälkeen. Mutta toivon, että tässä talossa se suomalainen ajattelutapa vihdoinkin ja viimein pääsisi vallalle.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Ovaska.

14.51 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa puhemies! Kiitän hallitusta tästä esityksestä, täällä on erittäin tärkeitä asioita: ennen kaikkea kun ajattelen tuolta Tampereen suunnaltakin tulevana, kun mietitään vaikka joukkoliikennettä, mikä merkitys siinä oli, kun korona iski yhtäkkiä, että pystytään sitten vastaamaan näihin tarpeisiin ja saadaan yhteyksiä kuntoon. Myös se, että tässä nostetaan maaseudunkin yhteydet ja jo täällä mainitut maakuntalennot, on erityisen tärkeää. Ehkä täytyy olla tyytyväinen, että tämä summa on kuitenkin pieni, mikä tänään tässä päätetään, koska niin kuin tiedetään, hallitus varmaan jo kovaa vauhtia valmistelee tätä Ukrainan sotaan liittyvää lisätalousarviota, ja siellä sitten, kun aletaan puhumaan puolustusmäärärahoista, sisäisestä turvallisuudesta ja huoltovarmuudesta, nämä summat eivät taida ihan riittää.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Juuso.

14.51 Kaisa Juuso ps: Arvoisa puhemies! Maakuntalennot maakuntakentille olivat loppumassa 14.8. tänä syksynä, ja siellä maakunnissa ollaan todella oltu huolestuneita siitä, miten on näitten jatkon laita. Matkustajiahan koronan vuoksi ei varmasti ole ollut yhtä paljon kuin mitä olisi ollut ilman koronaa, ja tarkoitushan oli, että tässä ajassa nämä reitit olisivat liiketaloudellisesti kannattavia eikä valtion tarvitsisi niitä enää tukea. No, korona vaikutti sitten tähänkin, ja ne eivät sitten vielä ole ihan kannattavia, joten tein puhemiehelle kysymyksen 1. helmikuuta siitä, voitaisiinko näitä maakuntalentoja jatkaa vielä ja käynnistää se kilpailutus ajoissa, jotta ei tule sellaista taukoa niihin lentoihin. Ministeri Harakka vastasi minulle hyvin koukeroisen vastauksen, ja ymmärsin siitä vastauksesta, että tätä lisärahaa ei ole tulossa maakuntakentille. Sen vuoksi olenkin erittäin yllättynyt ja erittäin mielissäni, että nyt sitä oikeasti on tulossa ja lennot jatkuvat sinne ensi kevääälle asti. Erittäin hyvä asia, tätä on erittäin paljon maakunnissa toivottu. Elikkä nyt voivat Joensuu, Jy-

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

väskylä, Kajaani, Kemi-Tornio ja Kokkola-Pietarsaari iloita siitä, että lennot jatkuvat sinne ensi kevääälle.

Edustaja Hoskonen tuossa hyvin sanoi, että meidän pitäisi pyrkiä näissä kilpailutuksissa tekemään ne sillä tavalla, että me suosisimme niitä kotimaisia toimijoita, ja olen siinä aivan samaa mieltä. Nyt ainakin Kemi-Tornion—Kokkola-Pietarsaaren reitin lentää virolainen NyxAir. Ei mitään huonoa, hyvä palvelu on ja aikataulut jotenkuten sopivia, pienellä koneella lennetään. Muistaakseni syy siihen, miksi Finnair ei näitä reittejä voinut ottaa, olisi ollut se, että heillä ei ole tarpeeksi pieniä koneita. En tiedä, onko tämä tekosyy vai mikä on. Itse ajattelen, että kyllähän koneita aina voi hankkia, käytettyjä koneita, tarpeeksi pieniä, jotta voidaan sitten tehdä se tarpeeksi kannattavaksi. Finnair on kuitenkin suomalainen yritys, ja odotusarvona valtionyhtiöltä on, että se ensisijaisesti palvelee suomalaisia, joten kyllä minä olen pettynyt ja monet muut ovat pettynyt siihen, että Finnair lopetti nämä maakuntalennot siitä huolimatta, että eduskunnassa olemme satoja miljoonia sinne pumpanneet rahaa. Mutta kiitos näistä miljoonista, mitkä nyt tulivat maakuntakentille.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Hopsu.

14.54 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Joukkoliikenteen käyttö on korona-aikana vähentynyt merkittävästi, ja joukkoliikenteen järjestäjät ovat vaikeuksissa. Nyt lisätalousarviossa esitetty 30 miljoonan euron tuki on äärimmäisen tärkeä, jotta ei ajauduta joukkoliikenteen karsimiseen tai/ja lipun hintojen nostoon. Joukkoliikenteen merkitys hiilineutraalin Suomen rakentamisessa on olennainen, ja jos tätä palvelutasoa joudutaan karsimaan, lipun hinnat nousevat, niin yhä useampi ihminen joutuu valitsemaan yksityisauton, ja tämä on aivan päinvastainen suunta kuin toimet, joita tarvitaan.

Joukkoliikenneyrittäjien tilanteesta on kantautunut huolestuttavia uutisia. Muun muassa Pohjolan Liikenne lopettaa linja-autovuoronsa Länsi-Uudellamaalla kevään lopussa. Syyksi on mainittu koronapandemia ja matkustajamäärien vähentyminen. Toiminta on ollut tappiollista jo parin vuoden ajan. Helsingin seudun liikenne HSL on niin ikään kommentoinut tuen tarpeesta. HSL on hakenut yhteensä 150 miljoonan euron suuruista tukea tälle vuodelle, mutta valtion myöntämä tuki on ollut vain marginaalinen osa siitä. Eli on erittäin tärkeää, että tätä tukea joukkoliikenteelle jatketaan.

Kokonaisuudessaan pandemian aikana valtio on tukenut joukkoliikennettä yhteensä 200 miljoonan euron tuilla vuonna 2020 ja viime vuonna 20 miljoonalla. Tässä esityksessä tosiaan on 30 miljoonaa tämmöiseen henkilöliikenteen ostoon suurten ja keskisuurten kaupunkien joukkoliikenteeseen ja harvaan asuttujen seutujen välttämättömimpien työ- ja koulu- ja asiointiyhteyksien turvaamiseen, ja tätä tukea on äärimmäisen tärkeä jatkaa. Hyvä, että tätä on luvattu tarkastella seuraavan lisätalousarvion yhteydessä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Koskela, Jari.

14.56 Jari Koskela ps: Arvoisa herra puhemies! Vuoden ensimmäisen lisätalousarvion täydentävässä esityksessä ehdotetaan, kuten täällä on tullut julki, 17 miljoonaa euroa vuonna 21 käynnistetyn ostoliikenteen mukaisiin lentoyhteyksiin. Tämä määrärahalisäys on kannatettava, vaikka se rahoitetaan kokonaan lisävelanotolla. Tuella siis rahoitettaisiin Kajaanin, Kemin, Kokkolan, Joensuun ja Jyväskylän lentoasemien ja Helsinki-Vantaan

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

lentoaseman välillä olevia yhteyksiä. Tuen arvioidaan riittävän noin yhdeksäksi kuukaudeksi.

Valitettavasti Satakunta on unohtunut maakuntalentojen määrärahoja suunniteltaessa. Satakunnan asukasluku vastaa noin neljää prosenttia koko Suomen väkiluvusta, mutta Satakunnan vienti on lähes kahdeksan prosenttia koko maan viennistä eli kaksinkertainen väkilukuun verrattuna. Vientimaakunnalle toimiva lentoliikenne on ensiarvoisen tärkeää. Satakunnan yrittäjille tehdyn kyselyn mukaan 86 prosenttia yrityksistä tarvitsee lentoliikennettä asiakas- ja myyntineuvottelutapaamisiin. Yrityksistä 75 prosenttia pitää lentoliikenteen merkitystä erittäin tärkeänä maakunnalle. Ilman lentoliikennettä elinkeinoelämä Satakunnassa uhkaa näivettyä. Tällaista viestiä on tullut maakunnan yrittäjiltä tuoreissa Satakunnan ja Rauman kauppakamarien, Satakuntaliiton ja Porin kaupungin kyselyssä.

Matkustajamäärät välillä Pori—Helsinki ovat romahtaneet koronan takia, se on tiedossa. Ennen koronaa helmikuussa 20 matkustajia oli melkein 1 500, kun nyt tammikuussa matkustajamäärä on 287. Tämä ei anna oikeaa kuvaa tulevasta, koska on oletettavaa, että matkustajamäärät nousevat koronan jälkeen vähintäänkin samalle tasolle kuin ennen koronaa. Siksi on tärkeää pitää Satakunnan maakuntalennot elinvoimaisina.

Arvoisa puhemies! Toivonkin, että jatkossa huomioidaan Porin lentokentän merkitys koko Suomen taloudelle ja varmistetaan samalla, että reittiliikenne välillä Pori—Helsinki jatkuu myös vuoden 2023 alusta lähtien. — Kiitoksia.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Östman.

14.58 Peter Östman kd: Arvoisa herra puhemies! Tässä täydentävässä lisätalousarviossa on liikennetukea koskien maakuntien lentoliikennöintiä, ja kiitän hallitusta näistä.

Mutta mitä tulee maatalouteen, esillä on ainoastaan siirto maatilatalouden kehittämishastoon. Nyt alkaa olla todella kiire, kun viljelijät pohtivat, kannattaako mitään kylvää tänä keväänä. Jo tässä vaiheessa on aivan selvää, että sotatoimet Ukrainan maaperällä tulevat nostamaan ruoan hintaa kaikkialla. Sota väistämättä heikentää Ukrainan maataloutta ja voi vaikeuttaa ruoan vientiä myös Venäjältä sekä synnyttää keinottelua, mikä entisestään nostaa viljan hintaa. Eniten tilanteessa tulevat kärsimään köyhimmat ja haavoittuvimmat ihmiset kehittyvissä maissa, mutta mekään täällä Suomessa emme vältty elintarvikkeiden ja energian hinnan voimakkaalta nousulta.

Arvoisa puhemies! EU:n yhteinen maatalouspolitiikka luotiin aikanaan tehostamaan Euroopan alkeellista maataloutta toisen maailmansodan jälkeisessä elintarvikepulassa. Nyt edessämme voi olla vastaavia aikoja ja maatalouspolitiikan prioriteetit pitää miettiä uusiksi. Tilat on nyt pidettävä pystyssä hinnalla millä hyvänsä ensi kesään asti. Ensi kesän sato voi olla Suomen historian tärkein sitten toisen maailmansodan. Tuoko hallitus pian uuden lisätalousarviesityksen, jossa maatalojen ahdinko huomioidaan? Toivottavasti maanviljely ammattina viimein saisi ansaitsemansa kunnianpalautuksen.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Lohikoski.

15.00 Pia Lohikoski vas: Arvoisa puhemies! Hallitus on aiemmin linjannut, että tietyt koronaan liittyvät menot katetaan kehyksen ulkopuolisina menoina, ja nyt kun käsittelemme lisätalousarvion täydentämistä, on tärkeää huomata, mikä koronan vaikutus on ollut myös joukkoliikenteeseen. Täydennys on yhteensä 47 miljoonaa euroa, ja se on suunnattu sekä

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

maakuntalentoihin että joukkoliikenteen tukemiseen. Tästä 30 miljoonaa euroa on suunnattu suurten ja keskisuurten kaupunkiseutujen joukkoliikenteen tukemiseen, ja haluan puhua erityisesti siitä ja sen tarpeesta.

Kiitän hallitusta, että myös joukkoliikennettä nyt tuetaan. On todellakin tarpeellista tukea suurten ja keskisuurten kaupunkiseutujen joukkoliikenteen lipputulomenetyksiä ja turvata lisäksi harvaan asutuilla seuduilla välttämättömimmät työ-, koulu- ja asiointiyhteydet myös pandemiatilanteessa ja sen aiheuttamassa taloudellisessa menetyksessä. Joulukuussa 21 voimaan tulleet koronarajoitukset ja etätyösuositus vaikuttavat edelleen vahvasti joukkoliikenteessä siten, että matkustajamäärät ovat pysyneet alhaisemmalla tasolla kuin normaalisti. Matkustajamäärät saattavat jäädä vuoden 2019 tasoa merkittävästi alemmalle tasolle myös vuonna 22.

Lisärahoituksella tuetaan kaupunkiseutujen ja ely-keskusten mahdollisuuksia järjestää joukkoliikennettä poikkeusoloissa ja sen jälkeen ja ylläpitää palvelutasoa. Laskeneet matkustajamäärät ovat vaikuttaneet joukkoliikenteen lipputuloihin, mikä puolestaan on kasvattanut kaupunkiseutujen joukkoliikenneviranomaisten talouden alijäämää. Lipputulojen osuus joukkoliikenteen kokonaiskustannuksista vaihtelee, mutta kaupunkiseuduilla se on noin puolet. Suurimmat lipputulomenetykset pandemian aikana ovat olleet käytännössä suurissa kaupungeissa.

Lisätuella helpotetaan koronasta aiheutuvaa taloudellista rasitetta suurille ja keskisuurille kaupungeille, ja se tulee todella tarpeeseen. Myöhemmissä lisätalousarvioissa arvioidaan mahdollista pidemmän aikavälin lisätuen tarvetta, ja on erittäin tärkeää, että asiaan tullaan palaamaan, sillä mikäli emme tue joukkoliikennettä, emme tule saavuttamaan myöskään tavoitteitamme autoilun vähentämisestä täällä ruuhka-Suomessa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Guzenina.

15.03 Maria Guzenina sd: Arvoisa puhemies! Koronan vaikutus joukkoliikenteen rahoituksen kestävyYTEEN on ollut aivan ilmeinen. Lipputulot ovat romahtaneet, ja esimerkiksi pääkaupunkiseudulla HSL on ajautunut suuriin taloudellisiin vaikeuksiin. Tässä lisätalousarviossa myönnetty 30 miljoonan suurten ja keskisuurten kaupunkien joukkoliikenteen tukeminen tulee todella suureen tarpeeseen, ja on hyvä sanoa, että joukkoliikenteen ahdinko olisi huomattavasti syvempi tällä hetkellä, jos Marinin hallitus ei olisi jo aiemmin kiinnittänyt tähän huomiota ja myöntänyt jo aiemmin rahaa joukkoliikenteen tukemiseen.

Tässä lisätalousarviossa myönnetty tuki vähentää edellisen tuen tavoin painetta lipunhintojen korotuksille tai palveluverkon karsimiselle, sekin on nimittäin todella huono vaihtoehto. On tärkeä huomioida, että esimerkiksi pääkaupunkiseudulla joukkoliikenteen käyttäjien joukossa on sellaisia työmatkalaisia, jotka eivät kertakaikkisesti selviäisi ilman sitä; heillä ei ole mahdollisuutta hankkia autoa eikä kaikkina vuodenaikoina voi polkupyörän selkäänkään hypätä. Monet tällaiset työmatkalaiset ovat hoito- ja hoiva-alan ammattilaisia, lisäksi on paljon eläkeläisiä, ja esimerkiksi koululaiset eivät tulisi toimeen ilman toimivaa joukkoliikennettä, ja tämän vuoksi lippujen hintojen pitäminen matalalla on aivan erityisen tärkeää. Etenkin näillä ryhmillä se vaikuttaa saman tien joko lapsen perheen talouteen, eläkeläisen talouteen tai näiden työssäkäyvien, yhteiskunnan kannalta hyvin strategisissa paikoissa työskentelevien ihmisten talouteen.

Tähän loppuun vielä haluan todeta sen, että on aivan erinomaista, että Helsingin seudun joukkoliikenne on tehnyt viime viikolla päätöksen siitä, että Ukrainan passilla pääsee mat-

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

kustamaan kaikkialla HSL:n alueella maksutta. Vastaavanlaisen päätöksen on tehnyt myöskin VR, ja nyt toivoisin kovasti, että myöskin Finnair pystyisi tekemään vastaavan päätöksen niin, että täällä kotimaan lennoilla — kotimaan lennoilla — ukrainalaiset, jotka saapuvat vaikkapa Helsinki—Vantaalle tai tulevat Tallinnan-lautalla ja joiden pitää päästä jonnekin pidemmälle Suomeen, jossa mahdollisesti asuu sukulaisia, ystäviä tai avunantajia, voisivat nousta Finnairin lennolle täällä kotimaassa Ukrainan passilla ja tällä tavalla saisimme tuettua tätä heidän asiaansa. — Kiitos puhemies.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kettunen.

15.05 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa puhemies! Haluan kiittää hallitusta ja valtiovarainministeriä ansiokkaasta lisätalousarvioesityksestä: 47 miljoonaa euroa, ja se kohdistetaan, niin kuin tässä aikaisemmat puheenvuorot ovat jo tuoneet ilmi, niin, että 17 miljoonaa maakuntalentoihin ja se 30 miljoonaa joukkoliikenteen tukemiseksi. Haluan vielä kiittää, että näinkin nopeasti tämä lisätalousarvio näitten maakuntalentojen turvaamiseksi tuli. Nimittäin matkailuyrittäjät, yrittäjät ja myös maailmanmatkaajat ovat muistuttaneet, että kun eletään pohjoisessa Suomessa, niin maakuntakentiltä lähtevät lennot takaavat sen saatavuuden kolmeen tuntiin tänne pääkaupunkiseudulle, ja tämä on ensiarvoisen tärkeää, että se tällä tuella nyt mahdollistetaan tämän vuoden loppuun. Mutta sitten myös jatkoa ajatellen tulee huolehtia siitä, että lentoliikenne kulkee maakuntiin.

Arvoisa puhemies! Täällä on käytetty ansiokkaita puheenvuoroja. Edustaja Östman toi maatalouden kannattavuuskriisin esille, ja toivon, että tämä huomioidaan sitten myös seuraavissa lisätalousarvioesityksissä.

Tässä lisätalousarvioesityksessä joukkoliikenteen tuki on tärkeä isoille kaupungeille, mutta haluan muistuttaa siitä, että harvaan asutulla maaseudulla se oman auton käyttö on tärkeää, se on jopa elinehto. Yksityisautoilua tarvitaan, koska pitää päästä töihin myös niiltä alueilta, missä se joukkoliikenne ei kulje.

Nytten kun katsomme tätä maailmanpoliittista tilannetta, niin se vaikuttaa sitten noihin pumppuhintoihin, polttoaineen hintoihin, ja kun alkaa kipukynnys ylittymään yli kahden euron osalta, niin totta kai se vaikuttaa monen suomalaisen kukkaroon, monen suomalaisen omaa autoa käyttävän ihmisen taloudelliseen tilanteeseen. Totta kai hallitus on tehnyt jo toimenpiteitä. Siitä kiitän, että luodaan mahdollisuuksia käydä töissä omalla autolla, mutta nyt jos polttoaineitten hinnat vielä entisestään nousevat, niin toivoisin, että tähänkin puututaan nopeasti.

Mutta tästä lisätalousarvioesityksestä vielä kerran kiitos hallitukselle. Tämä on tärkeä, ja hyvä, että se tuli näin nopeasti. — Kiitoksia.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Torniainen.

15.08 Ari Torniainen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä lisätalousarviota täydentävä esitys on todellakin tärkeä ja tulee tarpeeseen. Tällähän vastataan koronavirustilanteesta aiheutuviin suoriin ja välttämättömiin kaupunkiseutujen joukkoliikenteen tukemiseen liittyviin tarpeisiin ja turvataan myöskin maakuntalentoyhteyksiä.

Maakuntalentokentät ovat Suomelle erinomaisen tärkeitä kenttiä, ja itse toivon, että meillä Suomessa huomataan tässä tilanteessa lentokenttien — nimenomaan maakuntalentokenttien, miksei tietysti Helsinki—Vantaankin — tärkeys, ja se voi olla meille avain tu-

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

levaisuudessa isoon joukkoliikenteeseen myöskin täällä maan sisällä, jotta ei olla pelkäämään maanteiden ja rautateiden varassa. Ruotsissa ja Norjassa on maakuntakenttiä hyödynnetty paljon enemmän, ja itse uskon, että kun lentokoneiden polttoaineet kehittyvät ja menään sähköisiin lentokoneisiin, niin maakuntalentokenttien arvo nousee myöskin tulevaisuudessa entistä enemmän.

Myöskin parlamentaarisessa Liikenne 12 -työryhmässä noteerattiin nimenomaan maakuntalentokentät ja myöskin maakuntalennot ja niiden tärkeys, ja on erinomainen asia, että nyt tässä lisätalousarviota täydentävässä esityksessäkin huomioidaan tämä asia. Suomessa on linjattu liikennepoliittisesti, että koko maasta pitää olla noin kolmessa tunnissa saavutettavissa tämä pääkaupunkiseutu, ja sen takia myöskin lentoyhteydet ovat tärkeitä.

Myöskin joukkoliikenne on tässä korona-aikana kaiken kaikkiaan ollut todella vaikeuksissa, ja sen takia on tärkeää, että tämä summa, mikä nyt tulee, ei jakaannu pelkästään pääkaupunkiseudulle ja suurille kaupungeille vaan myöskin koko Suomeen. Kyllä koko Suomessa joukkoliikenne on ollut isojen haasteiden kynnyksellä ja vaikeuksissa, ja myöskin bussiyhtiöt ovat olleet todella vaikeuksissa ja joutuneet kärsimään koronatilanteesta. Sen takia tämä on erittäin tärkeä asia, että nytten myöskin joukkoliikenteeseen saadaan tukea.

Arvoisa puhemies! Ihan lopuksi haluan vielä nostaa tämän Finnairin tilanteen itsekini esille. Tähän asiaan toivottavasti myöskin täällä eduskunnassa palataan. Finnairin tilanne tulee tässä vaikeassa maailmantilanteessa olemaan todella vaikea, ja myöskin siihen tulee panostaa, että Finnair on elinvoimainen yhtiö tulevaisuudessa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Junnila.

15.11 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! Tämä lisätalousarvion täydentäminen on tietenkin perusteltua näistä syistä, että koronan aiheuttamia kuluja korvataan, kuten täällä on esitetty. Mutta tähän kyllä sisältyy kolme seikkaa, jotka aiheuttavat myös turhautumista.

Jos mietitään vaikka aikaa: Tämä on saatu aika kiireellä tänne, mistä kiitos sinänsä, mutta jatkuvasti tämä talo toimii käytännössä kaksi askelta jäljessä. Tietenkin maailma on muuttunut merkittävästi jo viime aikoinakin, se on tietenkin valitettavaa, ja kaikkeen ei tietenkään pystytä reagoimaan, mutta tämä tuntuu jälleen kerran tulevan hieman liian myöhään.

Toisena seikkana myös tässä edistetään joka tapauksessa myös ideologisia aiheita. Täällä on kauniisti puhuttu, kuinka joukkoliikenne tarvitsee nyt tukea, ja näin se varmasti onkin, mutta toisaalta näissä samoissa puheissa on mainittu myös ideologisia tavoitteita, minä vuoksi tätä on perusteltua tukea. Tosiasia on, että kun mietitään vaikka HSL:ää, joka on mainittu täällä, ja vaikka Föliä Turun seudulla, niin nämä ovat kunnallisia himmeleitä, hyvin tarpeellisia, sitä en kiistä, mutta kyllähän tämä tuntuu tällaiselta oravanpyörältä, että milloin rahaa annetaan julkisella puolella kuntien toiminnasta ja milloin sitten täältä haetaan lisärahaa. Kyllä tätä kokonaisuutta olisi jossakin vaiheessa myös perusteltua miettiä.

Mitä sitten tulee näihin maakuntakenttiin, tässä vaiheessa tuki on varmastikin erittäin tarpeellista, ja kuten täällä on mainittu, Finnairiin kohdistuneiden paineiden vuoksi tähän tuskin tullaan jäämään. Kuitenkin hieman ihmettelen sitä, että vaikka täällä mainittu Satakunnan Porin lentokenttä tästä puuttuu, samoin vaikka Turku ja Pirkkala ovat jääneet tämän ulkopuolelle. Ymmärrän, että nämä pienemmät kentät ovat ennestään yhä subventoin-

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

nin piirissä, mutta hieman ehkä tasapuolisuutta tässä logistisessa tilanteessa myös peräänkuuluttaisin.

Palataan vielä hetkeksi joukkoliikenteen piiriin. Tämä siis kohdistuu pääosin kuitenkin kaupunkikeskustoihin, kaupunkiseutuihin. Kyllä se viesti, mitä nyt tällä hetkellä kansalaisilta tulee, liittyy aika lailla energiaan ja polttonesteisiin, ja olisi kyllä tässä vaiheessa ensiarvoisen tärkeää, ettei nyt jätetä tätä puolitiehen ja keskitytä vain joukkoliikenteeseen, vaan tehdään tuntuvia panostuksia myös yksityiseen liikkumiseen. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Mäkisalo-Ropponen.

15.14 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Maakuntalentojen turvaaminen on tärkeää muun muassa maakuntien elinkeinoelämän ja matkailun toimintaedellytysten varmistamiseksi, ja siksi tämä lisätalousarvio on välttämätön. Lentoliikenne on myös alueen vetovoiman kannalta tärkeää. Koronapandemia jatkuu edelleen, eikä lentoliikenne ole palautunut vielä entiselleen, ja siksi markkinaehtoinen toiminta ei ole vielä realistinen vaihtoehto lähiaikoinakaan. Lentoliikenteen loppuminen olisi maakuntien osalta katastrofaalista monestakin syystä ja monella tavalla. Toivotaan, että tilanne matkustamisen osalta normalisoituu ennen koronaa olevaan aikaan mahdollisimman pian ja päästään takaisin markkinaehtoiseen toimintaan. Maakunnat ja kunnat tekevät varmasti kaikkensa tämän asian edistämiseksi.

Arvoisa puhemies! Toki polttoainekustannusten nousu tulee asettamaan uusia ja isoja haasteita myös lentoliikenteelle, ja siksi meidän pitäisi pystyä jo nyt ennakoimaan näitä haasteita ja luomaan erilaisia skenaarioita ja vaihtoehtoisia toimintatapoja.

Ja ihan lopuksi, puhemies: Finnairin tulevaisuuden varmistamiseksi meidän on yhdessä löydettävä ratkaisut.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kankaanniemi.

15.16 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Me olemme nopeasti ajautuneet siihen tilanteeseen, että meillä on monia todella perustavaa laatua olevia kysymyksiä syliissämme: energiakysymykset, ruoka, asuminen, puolustus, liikenne. Näihin tarvitaan nyt ennennäkemättömiä panostuksia — sellaisia, jotka yllättävät meidät tällä hetkellä. Me kaikki täällä, jotka olemme syntyneet toisen maailmansodan jälkeen, olemme tottuneet siihen, että 75 vuoden aikana vain parina kolmena vuonna bruttokansantuote on merkittävästi alentunut tässä maassa. Aina olemme saaneet jakaa kasvua, mutta nyt meillä on ehkä se tilanne, että joudumme etsimään rahoitusta. Tietysti koronan takia on jouduttu etsimään rahoitusta ylenmääräisellä velanotolla, ja se saattaa jatkua.

Siitä huolimatta, että tilanne on tämä, meidän on huolehdittava puolustuksesta ja siitä, että kansalla on ruokaa, eli maataloudesta. Se on suuressa ahdingossa tällä hetkellä, ja ahdinko syvenee päivä päivältä: puhutaan jopa kolmasosan pelloista jäämisestä kylvämättä tänä keväänä Suomessa. Samanaikaisesti Venäjällä ja Ukrainassa ei pystytty tuottamaan viljaa. Ne ovat valtavia vilja-aittoja koko maapallolle. Sitä ei pystytty tuottamaan tarvetta vastaavasti. Me olemme todella vakavan asian edessä.

Energian hinta on tietysti yksi iso kysymys ja saatavuus myös.

Arvoisa puhemies! Tässä lisätalousarvion täydennyksessä ovat nyt kuitenkin nämä liikenneasiat esillä, ja kiitos siitä, että hallitus on toiminut tässä — ei varsinaisessa lisäta-

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

lousarviossa vaan sen täydennyksessä — ja ottanut nämä asiat esille. Ne ovat todella tärkeitä. Esimerkiksi meillä Jyväskylässä on nyt jo nähtävissä, että kun lentoliikenne on ollut erittäin heikkoa, niin siellä toimivat isot yhtiöt ovat siirtäneet toimintojaan pääkaupunkiseudulle. Se on epätervettä kehitystä. Tähän pitää iskeä niin, että näin ei tapahdu, ja se edellyttää lentoliikenteen turvaamista niin, että jatkolennoille päästään, mutta myös ihan sisäiseen tarpeeseen. Siksi on todella tärkeää, että tämä 17 miljoonaa on tässä sisällä. Valitettavasti on nyt todettava, että se tuskin riittää edes yhdeksään kuukauteen näillä hinnoilla ja kustannustasolla, mikä meillä on, mutta on tärkeää, että näin kuitenkin tapahtuu.

Arvoisa puhemies! On myös ikävää, että Finnair on muuttunut palveluyhtiöstä varsinaiseksi bisnesyhtiöksi ja se on unohtanut kotimaan, mutta ehkä sille tielle ei enää voida palata.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Huru.

15.19 Petri Huru ps: Arvoisa puhemies! Hallitus on lisäämässä lisätalousarviossa 17 miljoonaa euroa ostoliikenteen jatkamiseksi Joensuun, Jyväskylän, Kajaanin, Kemian ja Kokkolan lentokentillä. Porin kaupunki on sille myönnetyn julkisen palveluvelvoitteen nojalla kilpailuttanut Pori—Helsinki-reittiliikenteen, ja vuosittain Porin kaupunginvaltuusto on myöntänyt talousarviossa tarkoitukseen noin kolme miljoonaa euroa, yhteensä koko sopimuskaudella yli 11 miljoonaa.

Satakunnan osuus Suomen viennistä on lähes kahdeksan prosenttia väestöosuuden ollessa noin neljä prosenttia. Väkilukuun suhteutettuna Satakunnan osuus Suomen viennistä on maamme kärkiluokkaa, ja jos Satakunta voi hyvin, niin myös Suomi voi hyvin.

Arvoisa puhemies! Lentoliikenteen merkitys on Satakunnan elinkeinoelämälle kiistaton, ja onkin käsittämätöntä, että edelleenkin hallitus ei huomioi Satakunnan lentoliikennettä muita maakuntakenttiä tukiessaan. Tämä ei ole tasa-arvoista eikä oikein.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Piirainen.

15.20 Raimo Piirainen sd: Arvoisa puhemies! Minäkin yhdyin kiitoksiin hallituksen ja ministereitten suuntaan tästä lisätalousarvion täydentävästä osasta. — Nuo asiat, mitkä edustaja Kankaanniemi nosti esille, nämä energiaan ja maatalouden kannattavuuteen ja huoltovarmuuteen liittyvät asiat, ovat tärkeitä. Niitähän käsitellään tällä hetkellä useassa valiokunnassa, ja sieltä on kieltämättä tulossa haasteita.

Lentoliikenteeseen liittyen — puhun nyt Kainuun tilanteesta, koska sieltä ei kolmessa tunnissa millään muulla pääse kuin lentämällä — oletettavaa oli, että me pääsisimme markkinaehtoiseen liikenteeseen nyt tämän elokuuhun saakka olevan tuen toimin, mutta tässä kriisitilanteessa — ennen kaikkea ehkä omikroni tässä koronan osalta, ja sitten myös ehkä Ukrainan kriisi vielä on lisännyt sitä — näyttää, että ne matkustajamäärät, mitkä olivat jo kohoamassa, ovat menossa nyt alaspäin. Sen takia ovat maakunnat hyvin aktiivisia olleet sitten valtiovallan suuntaan, että jonkinlaista tukea tulisi saada. Jos nyt elokuussa katkeaa tämä lentoliikenne, niin kuin se todennäköistä on, koska se vaatii uuden kilpailutuksen, niin arvio on, että siellä on kaksi kolme kuukautta semmoista aikaa, että ei lennetä. Ja se on loppuvuosi, se on erittäin tärkeä aika yrityksille, matkailulle ja kaikelle muulle. Olisin ministeriltä kysynyt — mutta hän ei nyt olosuhteisiin liittyen ole paikalla: millä tavalla olisi mahdollista EU:n kanssa neuvotella tätä, ettei tarvitsisi viedä kilpailutukseen

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

tämmöisessä kriisitilanteessa? [Petri Huru: Hyvä kysymys!] Mielestäni tämä olisi hyvä selvittää, niin että pystyttäisiin nyt sitten esimerkiksi tämän nykyisen DATin kanssa, mikä toimii meillä Kajaanissa, tekemään välittömästi siihen jatko, ja se mahdollistaisi sitten tällä tuella sen liikenteen.

Se tarkoittaa tulevaisuudessa myös sitä, että markkinaehtoiseen liikenteeseen meidän on jollakin aikavälillä sitten kumminkin päästävä. Ei voi olla niin, että veronmaksajien rahoilla tuetaan tiettyjen matkustajien lentoja. Nyt ollaan raideliikennettä kehittämässä, ja toivotaan, että myös sille puolelle saadaan nyt sitten matkustajavirtaa. Niin kuin joukkoliikenteenkin osalta näyttää, tukia sielläkin tarvitaan.

Katsotaan nyt, kuinka tämä tästä menee, mutta ei hyvältä näytä, siis kaiken kaikkiaan. — Kiitoksia.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Myllykoski.

15.23 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Tässä edellä edustajat Piirainen ja Huru käyttivät erinomaisia puheenvuoroja. Tätä kokonaisuutta ajatellen se, mitä meidän maakuntakenttien osalta voitaisiin tehdä, on, että toki me olemme nyt jo olleet varaamassa sähkölentokoneita, ja näkisinkin justiin, että pienten matkalentojen tai sanotaan nyt 40 minuutin—tunnin aikavälillä olevien lentoyhteyksien osalta meillä on jo heti valmiudet pitää maakuntakenttiä hyvin toimivina niin, että ne voivat tuottaa ympäristöystävällisesti sitä maakunnalle erittäin tärkeää vientiteollisuuden potentiaalia. Me tarvitaan niitä matkustajavirtoja. Kuten edustaja Huru tuossa sanoi, niin Satakunta väestöpohjaltaan on noin neljä prosenttia, mutta me Satakunnassa tuotamme tälle kansantaloudelle seitsemän prosenttia kaikesta vientitulosta, lähes kahdeksan prosenttia.

Minun mielestäni on pakko sanoa nyt, vaikka olen hallituspuolueen kansanedustaja, että jossain meillä on puusilmä, kun me emme osaa katsoa, [Petri Huru: Juuri näin! Rehellistä puhetta!] mihinkä sijoittaa rahaa silloin, kun se tuottaa koko kansantaloudelle hyvää. Siinä mielessä haluaisin olla siinä rintamassa, joka huutaa ääneen, että me tarvitsemme kansantalouden ja ympäristötekniikan kannalta tärkeitten alueitten edespäinviemistä. Ei pidä unohtaa, että tällä hetkellä Satakunnassa on ympäristötekniikan kannalta kaikkein kehittyvin akkuteknologiaklusteri, ja jos emme näe näitä yhtäläisyyksiä, että meidän vienti, kansainväliset yhteydet, se vihreä siirtymä, edellyttää meiltä kansainvälisiä kontakteja, niin olemme sitten lentoliikenteen osalta sulkemassa pois Satakuntaa siltä kartalta, joka itse asiassa kaipaa ja edellyttää henkilökohtaisia suhteita liiketalouden hoitamiseksi.

Tuntuu käsittämättömältä, ettemme uskalla sanoa sitä ääneen — no minä nyt sanon, en tiedä osaanko jäsenellä sitä ihan oikein. Minua ei lohduta se, jos meille sanotaan, että kun Satakunta sai digiratahankkeen, niin teidän pitää olla tyytyväisiä liikenteen uudistamisen osalta. Se on koko maata käsittävä hanke, jolla pyritään raideliikenteen kehittämiseen niin, että meillä toiminnat ovat hyvin tehokkaita ja sitä kautta me mahdollistetaan radankäytön parempi hyödyntäminen ja voimme liikkuvuutta lisätä. Me emme Porista pääse, vaikka kuinka nopeita junia olisi, tunnissa kuitenkin Helsinkiin, emmekä edes kolmessa tunnissa. [Petri Huru: Juuri näin!] Toivoisin, arvoisa puhemies, harkintaa ja päätöksiä. [Petri Huru: Hyvä puhe!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Mäkinen.

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

15.26 Riitta Mäkinen sd: Arvoisa puhemies! Minäkin osaltani kiitän hallitusta siitä, että se on tässä täydentävässä lisätalousarvioesityksessä turvannut maakuntien elinvoiman ja kasvun kannalta aivan keskeiset ja elintärkeät maakuntalennot. Keski-Suomen ja Jyväskylän osalta tämä on luonnollisesti erinomainen uutinen.

Täällä on käytetty paljon erinomaisia puheenvuoroja, enkä käy niitä kaikkia tässä toistamaan, mutta yhdyn erityisesti edustaja Piiraisen esittämiin näkemyksiin ja nostan esille osaltani myös nämä interline-sopimukset. Oma paikallinen esimerkkini: Jyväskylästä jopa 90 prosenttia lentoliikenteestä suuntautuu kansainvälisille jatkolennoille. Nämä interline-sopimukset ovat aivan keskeisessä merkityksessä siinä, millä tavoin ihmisten matkustaminen ja seuraaville jatkolennoille ehtiminen on ylipäätään mahdollista. Kyllä matkatavaroiden täytyy kulkea sujuvasti ja jouhevasti. Ja kyllä tässä nyt todella Finnairin puoleen on käännyt siltä osin, että kun näitä operaattoreita jatkossa kilpailutetaan, niin kiinnitetäisiin erityistä huomiota siihen, että nämä interline-sopimukset olisi mahdollista solmia näiden operaattoreiden kanssa.

Ja kyllä täytyy vielä tähän loppuun todeta se, että ottaen nyt huomioon tämä maailmanpoliittinen tilanne ja ne epävarmuudet, jotka siihen kaikinensa liittyvät, ja tietenkin sitten tämän pandemiatilanteen rauhoittuminen, niin kyllä nämä tietyt yksityiskohdat ovat aivan niitä keskeisiä tekijöitä, jotka osaltaan vaikuttavat sitten siihen, millä tavalla markkinaehtoiseen lentoliikenteeseen palautuminen on ylipäätään mahdollista.

Kiitän tästä erinomaisesta lisätalousarvioesityksen täydentämisestä.

Puhemies Matti Vanhanen: Pystyn vielä myöntämään tässä vaiheessa keskusteluun varatun ajan puitteissa seuraavat kaksi puheenvuoropyyntöä: edustajat Peltokangas ja Piirainen. — Edustaja Peltokangas.

15.28 Mauri Peltokangas ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Tässä kohtaa yhdyn myöskin hyvään keskusteluun ja kiitän omalta osaltani. Keski-Pohjanmaa—Kokkola, Kruunupyö—Kokkola-lentoyhteys kiittää lisätalousarviosta. Täällä on erinomaisia puheenvuoroja pidetty nimenomaan tästä kokonaisuudesta. Itse kiinnittäisin huomiota... — Totta kai otan kopin myöskin ja lämpimästi kuuntelin tässä Satakunnan miesten puheet ja olen samaa mieltä, että kokonaisuus ja tasavertaisuus on aina hyvä ottaa huomioon. Uskon kuitenkin, että varmastikin lähitulevaisuudessa tämäkin toive toteutunee.

Kokonaisuutena sen verran, että jos me ajatellaan... Tässä tuli erittäin hyvä huomio näistä jatkolennoista elikkä interline-kuviosta. Se on ollut sellainen ongelma, jota tällä hetkellä pähkäillään varsinkin Keski-Pohjanmaalla. Jokainen tietää, että Keski-Pohjanmaa ja se Rannikko-Pohjanmaan alue on Suomen kärki viennissä, ja siinä on ollut asiakasvirtojen kanssa ongelmia, koska jatkolennot ovat olleet probleema. Meillä siellä teollisuus, no en nyt varsinaisesti sano, että kärsii, mutta jokainen ymmärtää sen, että jos asiakasvirran on vaikeaa kulkea näiden jatkolentojen takia, niin kyllä silloin se bisneskin siellä pikkaisen ottaa siipeensä. Elikkä toivoisin tähän jonkinnäköistä keskustelua ilman muuta Finnairin kanssa, miten tulevaisuudessa saadaan tämä asia kuntoon kaikilta osin.

Lisätalousarvion osalta sen verran mainitsen toiveena, että toivon, että hallituksella on jo nyt pöydällä täällä salissakin kuultu maatalouden hätä. Elikkä sinne olisi hyvä lähteä nyt kohdentamaan myöskin sitä tukea. Sieltä tulee yhteydenottoja varmasti meille kaikille edustajille tänne saliin joka päivä, ja toivon, että tämä otettaisiin yhteiseksi huoleksi välittömästi. — Kiitoksia.

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Piirainen.

15.31 **Raimo Piirainen sd:** Arvoisa puhemies! Tässä tulikin jo tämä interline esille, minä ensimmäisessä puheenvuorossani unohdin ottaa esille. Se on erittäin tärkeä. Tällä hetkellä tällä Kajaanista toimivalla lentoyhtiöllä on interline, eli se toimii. Sen takia olisi tärkeää, että ei tarvitsisi tätä kilpailutustilannetta käydä uudestaan, jotta se jatko voisi mennä suoraan ja sitten tämä interline olisi toiminnassa ja kävisi sillä tavalla, että jatkoyhteydet olisivat hyvät ja toiminta olisi sujuvaa. Tietääkseni tällä hetkellä Joensuusta ei toimi operaattori, eli sillä ei ole interlinea ja se vaikeuttaa heidän kulkemistaan. — Mutta kiitos, puheenjohtaja, ei muuta tähän.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kettunen.

15.32 **Tuomas Kettunen kesk:** Arvoisa puhemies! Näihin maakuntalentoihin liittyen halusin vielä tähän loppuun vain sanoa sen, puhemies, että matkailuyrittäjien suunnalta on tullut voimakasta viestiä tämän suhteen, että lentoliikenne on turvattava maakuntiin. Totta kai tämä maailmanpoliittinen, turvallisuuspoliittinen tilanne on tuonut esille myös sen, että nyt moni matkanjärjestäjä miettii, onko Suomi turvallinen maa.

Puhemies! Haluan sen vielä tässä tuoda esille, että Suomi on turvallinen maa kesä- ja talvimatkailuun myös jatkossakin. Ja olen tyytyväinen tähän hallituksen ansiokkaaseen lisätalousarvioesitykseen sen suhteen, että kun nämä maakuntalennot turvataan, niin nyt myös matkanjärjestäjät pystyvät hyvällä mielin ensi talven sesonkeihin myymään matkailupaketteja.

Puhemies! Tässä lyhyt kommentti tähän vielä. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle ilmastolaiksi

Hallituksen esitys HE 27/2022 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Matti Vanhanen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan, jolle liikenne- ja viestintävaliokunnan, maa- ja metsätalousvaliokunnan ja talousvaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan enintään yksi tunti. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Keskustelu, ministeri Kari.

Keskustelu

15.33 **Ympäristö- ja ilmastoministeri Emma Kari** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä on käsissämme yksi hallituskauden kauaskantoisimmista esityksistä, esitys uudeksi ilmastolaiksi. Niin Euroopassa kuin Suomessakin monet ovat joutuneet vii-

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

meisten viikkojen aikana pohtimaan uudelleen asemoitumistaan siihen, miten energia tulevaisuudessa tuotetaan. Ukrainan sota on tuonut näkyväksi sen, että ilmastopolitiikkaa ja turvallisuuspolitiikkaa ei voi käsitellä täysin erillisinä asioina. Nopea irtautuminen fossiilisista polttoaineista on sekä ilmasto- että turvallisuuspolitiikkaa. Uusi ilmastolaki on fossiilittoman hyvinvointivaltion rakentamisen peruskivi.

Ilmastolaki on Suomen ilmastotyön perusta, ja sen kokonaisuudistus on pysyvimmän jäljen jättävä hallituksen ilmastopäätös. Ilmastolaki antaa myös yrityksille vahvan signaalin ja varmuuden siitä, että tässä maassa kannattaa aina investoida puhtaisiin ratkaisuihin ja tulevaisuuden kasvu ja hyvinvointi tulevat löytymään näistä. Olen erityisen ylpeä siitä, että ilmastolain laatimisessa on tehty vahvaa yhteistyötä tutkijoiden kanssa ja laissa asetettavat tavoitteet perustuvat tieteen suosituksiin. Lakiuudistuksessa on myös poikkeuksellisen paljon panostettu kansalaisten, erityisesti lasten, nuorten ja saamelaisten, kuulemiseen.

Arvoisa puhemies! Ilmastolain uudet päästövähennystavoitteet perustuvat Suomen ilmastopaneelin suosituksiin. Vuodelle 2030 asetetaan 60 prosentin päästövähennystavoite, vuodelle 2040 puolestaan 80 prosentin ja vuodelle 2050 taas 90 prosentin tavoite pyrkien 95 prosenttiin. Päästövähennystavoitteiden lisäksi lakiin tulee uutena nielujen vahvistamisen tavoite. Suomen hiilineutraaliustavoite vuodelle 2035 on linjassa uusien päästövähennystavoitteiden kanssa niin, että vuonna 2035 nielut ja päästöt ovat yhtä suuria. Hiilineutraaliuden jälkeen tavoittelemme hiilinegatiivisuutta eli sitä, että nielumme ovat päästöjäme suuremmat.

Arvoisa puhemies! Ilmastolaissa säädetään ilmastopolitiikan suunnittelujärjestelmästä eli käytännössä siitä, kuinka ilmastopolitiikan valmistelu on Suomessa järjestetty. Keskeinen uudistus on uuden maankäyttösektorin suunnitelman sisällyttäminen suunnittelujärjestelmään. Sen myötä lakiin tulee mukaan päästöjen vähentämisen lisäksi myös nielujen kasvattaminen.

Voimassa oleva ilmastolaki käsittää kolme suunnitelmaa, jotka ovat keskipitkän aikavälin suunnitelma eli KAISU, ilmastomuutokseen sopeutumis suunnitelma sekä pitkän aikavälin suunnitelma. Päästökauppasektorin ilmastotyötä käsittelevä ilmasto- ja energiastrategia ei jatkossakaan kuulu ilmastolain piiriin.

Arvoisa puhemies! Arktiseen luontoon nojaava saamelaiskulttuuri on erityisen haavoittuvainen ilmaston lämpenemisen suhteen. Lämpeneminen on pohjoisilla alueilla myös erityisen nopeaa. Uudistuksessa vahvistammekin saamelaisten oikeuksien toteutumista. Perustamme uuden saamelaisen ilmastoneuvoston sekä tukemaan ilmastosuunnitelmien laadintaa että tuottamaan tietoa. Neuvosto on riippumaton asiantuntijaelin, ja sen jäsenistö tulee koostumaan sekä perinteisen tiedon haltijoista että tutkijoista.

Arvoisa puhemies! Muista uudistuksista haluan erityisesti nostaa esille ilmastovuosisikertomuksen. Vuosittain laadittavaa ilmastovuosisikertomusta uudistetaan entistä paremmaksi ympäristövaliokunnan vuosien varrella tekemien erinomaisten mietintöjen pohjalta. Myös ilmastopaneelin tehtäviä ja toimikautta täsmennetään. Laki myös lisää suuren yleisön mahdollisuuksia osallistumiseen ja velvoittaa jakamaan tietoa päästövähennyskehityksestä. Lakiin sisällytetään myös periaatteet tulevien sukupolvien oikeuksista ja reilusta siirtymästä.

Arvoisa puhemies! Ilmastotyö ei ole pikamatka vaan kestävyyslaji. Viimeiset kymmenen vuotta ovat osoittaneet, että kun ilmastotavoitteita on asetettu, keinot niihin on löydetty ja tavoitteet on saavutettu, jopa ylitetty. Nyt käsitteilyssä olevan ilmastolain esitys takaa

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

sen, että Suomesta tulee fossiilivapaa hyvinvointiyhteiskunta. Tässä hetkessä tämän tavoitteen tärkeys ymmärretään Suomessa paremmin kuin koskaan. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Koskela.

15.38 Jari Koskela ps: Arvoisa herra puhemies! Käsittelyssä oleva ilmastolaki ei ole selaisenaan hyväksyttävissä. Siinä asetetut tavoitteet olivat ylimitoitettuja ja suorastaan epärealistisia jo ennen maailmanpoliittisen tilanteen kriisiytymistä. Hiilineutraalisuustavoite vuodelle 2035 kasvattaa kohtuuttomasti erityisesti kaupunkien ulkopuolella asuvien sekä pieni- ja keskituloisten elinkustannuksia ja vähentää palkasta käteen jäävää rahamäärää. Ruuvia ei voi loputtomasti kiristää, jossain tulee raja vastaan. Jotain rajaa, niin me perussuomalaiset sanomme. Ei ole mitään syytä siihen, että Suomessa hiilineutraalisuustavoite on vuodessa 2035, kun EU:ssa tavoite on 2050. Annamme turhaa kilpailuetua ja aiheutamme hiilivuotoa enemmän saastuttaviin maihin ja hankaloitamme samalla omaa teollisuuttamme ja työllisyyttämme. Valtioneuvoston omankin raportin mukaan hallituksen ilmastotoimet vaikuttavat työllisyyteen negatiivisesti.

Olemme jo nähneet, että Suomessa tehty ylikireä ilmastopolitiikka on vain ajanut meitä entistä enemmän ulkomaisen energian varaan. Turvetuotannon alasajosta aiheutunut energiavaje on korvautunut pitkälti venäläisellä hakkeella, ja tämä nyt on jo turvallisuuspoliittisestikin järjetöntä ja jopa vaarallista. Haketta ei ole yksinään järkeä edes polttaa kattiloissa, vaan turvetta tarvitaan edelleen sidosaineena ja pitämään kattiloita puhtaana. Samalla on vaarantunut kuivike- ja kasvuturpeenkin tuotanto. Niille ei ole kotimaista järkevää korvaavaa näköpiirissä.

Nyt kun Ukrainan sodan takia riippuvuus venäläisestä energiasta pitää saada katkaistua, on syytä etsiä ratkaisuja niillä resursseilla, mitä meillä on käytössä. Tämä tarkoittaa mielestäni sitä, että turvetuotantoakin on käynnistettävä uudelleen. Olen tehnyt tästä asiasta toimenpideoitteen, että jo luvitetut ja kesken jääneet turvealueet otettaisiin uudelleen käyttöön. Kesken jääneet alueet on järkevää siis nostaa loppuun jo senkin takia, että loppuun asti nostettuina ne on helpompi kasvattaa hiilinieluiksi esimerkiksi istuttamalla havupuita sinne. Tämän aloitteen voitte käydä, jotka ette ole vielä sitä allekirjoittaneet, allekirjoittamassa keskuskansliassa vielä huomenna. Asialla on kiire, sillä työhön olisi päästävä kesällä ja keväällä, jotta turvevarastoja on riittävästi käytössä ensi talveksi.

Arvoisa herra puhemies! Päästökauppajärjestelmäämme pitäisi ajatella uudelleen. Viime vuonna päästökauppatuloja kertyi Suomelle yli 400 miljoonaa euroa. Näitä rahoja ei valitettavasti ole korvamerkitty. Suomessa pitäisi siirtyä niin sanotusti Viron malliin, jossa päästökauppatulot ohjataan päästöjä tuottaville yrityksille, jotta nämä voivat kehittää tuotantoaan. On vain reilua, että rahaa palautuu sille sektorille, joka eniten kärsii ilmastotoimista. Aluevaalien alla me perussuomalaiset esitimme myös, että päästökauppatuloja pitäisi ohjata vaikkapa sote-sektorille. Jonkinlainen korvamerkintä joka tapauksessa olisi syytä tehdä, niin että näitä rahoja ei käytettäisi ihan miten sattuu budjetin tilkkeenä niin kuin nykyisin tehdään.

Arvoisa puhemies! Nyt käsittelyssä oleva ilmastolaki sitoo myös tulevien hallitusten käsiä. Sen tavoitteiden täyttymiseen vaaditaan toimenpiteitä, jotka tarpeettomasti hankaloittavat kansalaistemme elämää. Elämme muuttuvassa ja realiteetteihin sidotussa maailmassa. Idealismilla on aina sijansa, mutta loppujen lopuksi politiikkaa pitää harjoittaa pitämällä jalat tukevasti maaperällä. Suomessa maaperä on muuten suurelta osin, jopa kolmasosa

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

Suomen maapinta-alasta, turvepohjaista. Etenkin kriisitilanteissa ja tilanteissa, joissa oma-varaisuuden ja huoltovarmuuden merkitys on korostunut, on meidän syytä pelata niillä pelinappuloilla, joita meillä on käytettävissä. Esimerkiksi viime kesänä turvepohjaiset pellot tuottivat paremmin satoa kuin mineraalipohjaiset pellot. Ei siis ajeta niitäkään alas.

Voidaan syystä esittää kysymys: miksi kaikista maailman maista juuri meillä, jotka tuotamme promillen verran maailman päästöistä, pitää olla maailman yltiökunnianhimoisin ilmastopolitiikka? Näytösluonteiseen ilmastokunnianhimoon meillä ei vain yksinkertaisesti ole varaa. Onneksi tässä talossa on yksi puolue, joka näkee metsän puilta ja ymmärtää kokonaisuuden ja sen, että emme voi toimia muiden maiden koelaboratoriona. — Kiitoksia, herra puhemies. [Välihuutoja]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Koponen, Ari.

15.43 Ari Koponen ps: Arvoisa puhemies! Vuonna 2015 annettu ilmastolaki sisältää päästövähennystavoitteen vuodelle 2050. Nyt käsittelyssä oleva uusi ilmastolaki päivittää tätä tavoitetta hallitusohjelman mukaisesti, jotta Suomi saavuttaisi hiilineutraaliuden vuoteen 2035 mennessä. [Vasemmistoliiton ryhmästä: Hyvä!] Laki siis kiristää ilmastotavoitteita ja tiukentaa ilmastopolitiikan ohjausta.

Puhemies! Ilmastolakiesitys tulee keskellä Ukrainan sotaa. Kansallisten ilmastolakien käsittely on keskeytettävä globaalin kriisin ajaksi. Tämän epävarmuuden vallitessa on vaadittava ilmastorealismia, Saksan punavihreän hallituksen tapaan, ja keskityttävä kansallisen turvallisuuden ja huoltovarmuuden parantamiseen. On täysin hullu tilanne, että kriisin keskellä meillä sähkön hinta ja saatavuus riippuvat todella paljon asioista, joihin emme voi itse vaikuttaa. Tällä hetkellä toivomme vain, että Norjassa sataa ja Suomessa tuulee. Kriisin keskellä esimerkiksi turvetta olisi saatavilla jatkuvasti, ydinvoiman kanssa.

Edustaja Hoskonen sanoi täällä salissa aikaisemmin: ”Milloin me tässä salissa alamme ajatella suomalaisilla aivoilla?” Kaikessa päätöksenteossa on ajateltava Suomen ja suomalaisten etua.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Mäkisalo-Ropponen.

15.45 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Vaikka elämme keskellä vakavaa Ukrainan kriisiä, joka koskee koko Eurooppaa, emme saa unohtaa myöskään ilmaston lämpenemisen aiheuttamaa kriisiuhkaa, ja siksi tämä ilmastolaki on erittäin tärkeä. Tässä laissa laajennetaan päästövähennystavoitteita ja myös esimerkiksi niiden raportointia ja luodaan sitovaa viitekehystä hallituksen ilmastotoimille kohti hiilineutraalisuustavoitetta. Tämä esitys toimii myös eräänlaisena kehyksenä ohjaamaan tulevaa politiikkaa.

Ilmaston lämpenemisen uhkat eivät ole vain jossain kaukana. Ne koskettavat myös meitä, sillä esimerkiksi arktinen alue lämpenee kaksi kertaa nopeammin kuin muu maailma. Arktisen alueen ihmiset, luonto, elinkeinot, kulttuuri ja hyvinvointi ovat uhattuina, koska todistetusti jäätiköt sulavat ja merenpinta nousee. Koko arktisen alueen tulevaisuuden kannalta ilmastomuutoksen torjuminen on keskeinen tekijä.

Tämän takia on tärkeää, että ilmastolaissa on tarkoitus parantaa saamelaiden oikeuksien huomioon ottamista suunnitelmia valmisteltaessa. Samoin täsmennettäisiin viranomaisten kuulemisvelvoitteita suunnitelmien ja lausuntokierrosten yhteydessä eri saamelais tahojen osalta. Suunnitelmien valmistelussa tarvittavan tietopohjan tuottamiseksi pe-

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

rustettaisiin saamelainen ilmastoneuvosto, jonka tehtävänä olisi tunnistaa saamelaisten oikeuksien edistämisen kannalta keskeisiä kysymyksiä. On myös muistettava, että jatkotyökentelyssä on varmistettava ilmastotoimien oikeudenmukaisuus ja kestävä kehitys laajalaisesti. Oikeudenmukaisuuteen liittyy muun muassa reilu siirtymä sekä tulevien sukupolvien oikeuksien huomioon ottaminen.

Arvoisa puhemies! Vaikka ilmaston lämpeneminen on globaali uhka, Suomen on oltava edelläkävijä hiilineutraalisuustavoitteessa myös itsekkäistä syistä. Ilmaston lämpeneminen koskettaa meitä arktista aluetta laajemminkin, muun muassa luonnon monimuotoisuuden vähentymisenä ja erilaisina säiden ääri-ilmiöinä. Siksi on tärkeää, että myös kuntien ja alueiden ilmastotyötä edelleen vahvistetaan. Ilmastolakia on tarkoitus tältä osin täsmentää syksyllä 2022, kun tarvittavat selvitykset valmistuvat. Meillä on jo kuntia ja alueita, joilla on kunnianhimoiset ilmastotavoitteet, mutta kaikkialla ei vielä näin ole. Kunnat kuitenkin voivat vaikuttaa alueensa päästöihin esimerkiksi asumisen, kaavoituksen, liikenteen ja palveluiden ratkaisuilla. Nämä on mahdollista suunnitella myös vähähiilisyiden periaatteilla, ja tähän vielä kunnissa ja alueilla tarvitaan tukea.

Puhemies! Edelläkävijäys ilmastoasioissa antaa meille kilpailuetua monilla aloilla. Ilmastomuutokseen vastaaminen ja kestävä kehityksen ratkaisut tarjoavat mahdollisuuksia elinkeinoelämälle sekä uusille innovaatioille ja työpaikoille. Hiilineutraalisuustavoite ei ole Suomen kilpailukyvyllä uhka, vaan se on mahdollisuus. Tässä asiassa meidän kannattaa olla veturin paikalla, ei suinkaan viimeisessä vaunussa.

Lopuksi haluan vielä muistuttaa, että tarvitsemme lisää poikkitieteellistä ja monialaista tutkimusta ilmaston lämpenemisen seurauksista mutta myöskin sopeutumiskeinoista. Lisäksi on muistettava, että ilman politiikkajohdonmukaisuutta nämä tavoitteet eivät tule toteutumaan, ja tässä meillä on vielä tekemistä, sillä ympäristövaikutusten arviointi esimerkiksi lainsäädäntötyössä on edelleen melko kapea-alaista. Haasteena on myös tunnistaa välillisiä vaikutuksia ja hahmottaa vaikuttamisketjuja. Tarkastusvaliokunta on kiinnittänyt tähän asiaan huomiota muun muassa hallituksen vuosikertomuksesta 2020 antamassaan lausunnossa todeten, että ympäristövaikutusten arvioinnit tulisi huomioida säädösvalmistelussa laajemminkin kuin ainoastaan ympäristölainsäädäntöön rajautuen. Eli tässä asiassa on muissa valiokunnissa ja laajemminkin vielä oppimista. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Pitko.

15.49 Jenni Pitko vihr: Arvoisa puhemies! Tämä laki on mahdollisesti tärkein ja kauaskantoisin, mitä eduskunta tällä kaudella säätää. Ilmastolaki on laki, joka takaa meille askelmerkit siihen, että pidämme kurssin kohti hiilineutraalia Suomea vuodelle 2035.

Ilmastolaki on fossiilittoman tulevaisuuden peruskivi, Suomen tie Pariisin ilmastopöytäkirjan toteuttamiselle. Viime viikot viimeistään ovat osoittaneet sen, että meillä on vahvat syyt pyrkiä nopeasti irti fossiilisesta polttoaineesta. Kestävämpi tulevaisuus edellyttää, että saavutamme tuon tavoitteen vuoteen 2035 mennessä [Juha Mäenpää: Turve uusiutuvaksi!] ja jatkamme päästöjen vähennystä sen jälkeenkin. Samalla huolehdimme huoltovarmuudestamme, turvallisuudesta ja kyvystä riittävään omavaraisuuteen.

Arvoisa puhemies! Irrottautumalla fossiilisista saavutamme kerralla monta tavoitetta. Ensinnäkin tietysti päästöjen laskeminen on elintärkeää ilmastomuutoksen torjunnan hidastamisen ja siihen sopeutumisen kannalta. Viime viikolla saimme lukea todella vakavan arvion ilmastokriisin tilasta IPCC:n uusimmasta raportista. Ilmastossamme ja sen myötä

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

ekosysteemeissämme on jo käynnissä peruuttamattomia muutoksia. Nyt on kyse siitä, miten saamme hidastettua muutoksia ja sopeuduttua tulevaan. Irrottautuminen fossiilisista polttoaineista on yksi aivan keskeinen teko.

Irrottautumalla niistä vahvistamme myös omavaraisuuttamme ja edistämme irrottautumistamme ulkomaisesta energiasta, etenkin Venäjän tuontien energiasta. Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa on osoittanut, miten tärkeää on, että olemme mahdollisimman vähän riippuvaisia arvaamattomasta ja itsevaltaisesta itänaapuristamme. Fossiiliset polttoaineet ovat keskeinen vientituote, jolla Venäjä rahoittaa sotakoneistoaan. Siinä meidän ei pidä olla enää mukana.

Irrottautumalla fossiilisista ja tukemalla omavaraisuutta varaudumme ja torjumme paremmin energian hinnan vaihteluita, jotka ovat viime aikoina ajaneet osaa kansalaisista ahtaalle. Parempi ilmastopolitiikka on myös parempaa talouspolitiikkaa, jossa pidetään huolta energian hinnan vaihteluiden vaikutuksista. Kun vihreässä siirtymässä pidetään huolta siitä, että pienituloisimpien elämä ei muutu tukalaksi vaan kaikki pysyvät mukana, kyseessä on todellinen win-win-tilanne. Fossiilisista irtautumisessa on valtavasti voitettavaa ja vain olemattomasti hävittävää.

Arvoisa puhemies! Tämä laki sisältää monia todella tärkeitä uusia elementtejä, jotka tekevät ilmastotyöstä tehokkaampaa ja myös oikeudenmukaisempaa. Päästövähennystavoitteiden lisäksi lakiin lisätään ensimmäistä kertaa tavoite nielujen vahvistamisesta. Lakiin otetaan ensimmäistä kertaa mukaan maankäyttösektori, mikä on merkittävä askel. Paitsi että maankäyttösektorilla on suuri osuus päästöistä, sillä on myös mahdollista tehdä toimia, joilla on merkittäviä päästövaikutuksia. Maankäyttösektorin ilmastosuunnittelua tehdään jo kovaa vauhtia, ja ensimmäinen ilmastosuunnitelma on määriteltä valmistaan toukokuussa. Tämä on erinomaisen hyvä ja tervetullut asia.

Arvoisa puhemies! Kautta maailman ilmastomuutoksesta kärsivät usein kaikkein pahimmin ne, joiden elämäntapa ei ole vastuussa ilmastokriisistä tai ihmiskunnan valtavista päästöistä. Tämä koskee merkittävästi maailman alkuperäiskansoja ja Suomen alueen osalta myös saamelaista alkuperäisväestöä. Saamelaisten perinteiset elinkeinot ja perinteinen kulttuuri linkittyvät erottamattomasti luontoon ja sen kiertokulkuun. Ympäristön muutokset vaikuttavat siksi rajusti siihen, miten elinkeinoa voi harjoittaa. Siksi on erittäin tärkeää, että tämän uuden ilmastolain nojalla perustetaan uusi saamelaisten ilmastoneuvosto. Neuvosto on riippumaton asiantuntijaelin. Se on maailmankin mittakaavassa ainutlaatuinen.

Arvoisa puhemies! Ilmastolain päivittäminen on äärimmäisen tärkeä lakiuudistus, jolle toivon suurta kannatusta täällä eduskunnassa. Ilmastomuutos, fossiilienergian haittavaikutukset, geopolitiikka ja ihmisten talous kannustavat kaikki meitä pitämään tiukasti kiinni kunnianhimoisesta ilmastotavoitteesta. Tämä laki pitää huolen siitä, että tärkeä tavoite säilyy yli vaalikausien. Tätä tarvitsemme todella kovasti.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kivelä.

15.54 Mai Kivelä vas: Arvoisa puhemies! Tänään on tärkeä päivä. Yksi tämän hallituksen tärkeimmistä päätöksistä on nyt valmis, ja uusi ilmastolaki on annettu eduskunnalle. Ilmastolakiin on sinetöity tämän hallituksen ilmastolinjaukset, jotka tulevat ohjaamaan myös tulevien hallitusten työtä. Tämä on erittäin merkittävää. Muistan, kuinka vuosi sitten kampanjoimme ensimmäisen ilmastolain puolesta yhdessä 34 järjestön voimin. Ensimmäi-

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

nen ilmastolaki oli oman aikansa saavutus. Nyt se on kuitenkin vanhentunut, ja siksi me hallitusneuvotteluissa sovimme lain päivittämisestä.

Uusi ilmastolaki on merkittävästi vahvempi kuin vanha. Sen tehtävänä on varmistaa, että Suomi saavuttaa hiilineutraaliuden vuonna 2035. Laki sitoo myös tulevia hallituksia. Uudet päästövähennystavoitteet asetetaan vuosille 2030, 2040 ja 2050. Hiilineutraaliuden jälkeen tavoitteena on hiilinegatiivisuus. Päästötavoitteet perustuvat parhaaseen saatavilla olevaan tieteelliseen tietoon eli ilmastopaneelin suosituksiin.

Arvoisa puhemies! Ilmastopolitiikassa pitkäjänteisyys on kaiken a ja o. Suomalainen yhteiskunta pitää rakentaa vakaaksi ja kestäväksi määrätietoisella ja suunnitelmallisella tavalla, ja näin on myös ilmastolaissa. Lain tärkein keino tavoitteiden saavuttamiseksi ovat siinä edellytetyt suunnitelmat: Ilmastopäästöistä hankkiudutaan eroon nyt, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Lisäksi ilmaston kuumenemisen seurauksiin sopeudutaan. Uutena suunnitelmana lakiin lisätään maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma. Maankäyttösektorin mukana laissa katetuiksi tulevat siis hiilinielut, turvemaat, maatalouden päästöt ja metsäkatot.

Suunnitelmia myös seurataan. Valtioneuvosto seuraa ilmastotavoitteiden saavuttamista ja myös lisätoimien tarvetta. Tällä varmistetaan toimien tehokkuus ja päästövähennysten saavuttaminen.

Myös ilmastovuosikertomusta kehitetään. Siinä ideana on saada kansalaisille enemmän tietoa ilmastotoimien edistymisestä, ja tämä on oikein. Ihmisten täytyy olla kartalla ilmastotyön tilanteesta, jotta heidän osallistumisoikeutensa voivat toteutua ja jotta heillä on mahdollisuus esittää vaatimuksia nykyiselle ja tuleville hallituksille, kuten demokratiassa kuuluu. Jatkossa lain ja suunnittelujärjestelmän tavoitteena on myös varmistaa ilmastotoimien oikeudenmukaisuus ja kestävä kehitys. Oikeudenmukaisuuteen liittyy muun muassa reilu siirtymä sekä tulevien sukupolvien oikeuksien huomioon ottaminen.

Lisäksi perustetaan saamelainen ilmastoneuvosto. Myös kansainvälinen ilmastopaneeli IPCC korosti alkuperäiskansojen oikeuksia uusimmassa osaraportissaan. Suomi on siis kansainvälisen ilmastokeskustelun hermolla oman ilmastolakinsa kanssa.

Ilmaston kuumeneminen hillitään toteuttamalla reilu siirtymä ekologisesti kestäväan yhteiskuntamalliin. Tätä siirtymää tässä hallituksessa on toteutettu, ja nyt siirtymä saadaan myös lakiin. Vasemmistolle ilmasto-oikeudenmukaisuus on lähtökohta, josta käsin pitää toimia. Pitää kuulla niitä ryhmiä, jotka on jätetty päätöksenteon ulkopuolelle. Lisäksi uskottava rahoitus on välttämätön, jotta ilmastokriisin epäoikeudenmukaisia vaikutuksia saadaan torjuttua. Minua ja vasemmistoa rohkaisee suuresti, että nyt reilu siirtymä on valtavirtaistunut ilmastopolitiikan lähtökohtana.

Arvoisa puhemies! Vasemmistolle ilmaston kuumenemisen hillitseminen on politiikan ykkösprioriteetteja. Turvallinen ilmasto on ihmisten ja luonnon hyvinvoinnin ehdoton edellytys. Näiden vaaliminen on puolestaan meidän politiikkamme tarkoitus. Meidän tavoitteemme on turvallinen ilmastotieteen ja Pariisin sopimuksen mukainen ilmaston lämpenemisen rajoittaminen korkeintaan puoleentoista asteeseen. Meille on ensisijaisen tärkeää, että ilmaston lämpeneminen hillitään puuttamalla yhteiskunnan rakenteisiin, jotka lämpenemiseen johtavat. Tämä tarkoittaa fossiilikapitalismia. Meidän mielestämme Suomen tärkeä vastuu ilmastokriisissä on kansainvälisen yhteistyön lisäksi rakentaa omasta yhteiskunnastamme ilmastokestävä, ja tätä taataan muun muassa ilmastolailla.

Arvoisa puhemies! Euroopassa on käynnissä sota. Hyökkäävä osapuoli, Venäjä, voi halutessaan käyttää Euroopan fossiiliriippuvuutta hyväkseen. On siis myös geopolittisesti

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

välttämätöntä irtautua fossiilisista polttoaineista. Tämä vaatii uusiutuvien kapasiteetin kasvattamista ja lisää niihin investoimista. Meidän aikaikkunamme hoitaa vain yksi kriisi kerrallaan — ilmasto, pandemia tai sota — on valitettavasti sulkeutunut. Meidän on ymmärrettävä, että tulevat vuosikymmenet ratkomme ympäristökriisiä joka tapauksessa, tapahtui maailmassa samaan aikaan mitä muuta tahansa. Ihmiskunnalla ei ole turvallista tulevaisuutta ilman vakaata ilmastoa ja vakaita ekosysteemejä, ja vaikka viesti on tältä osin rasakas, on myös niin, että estämällä ilmaston kuumenemisen me estämme myös nälänhätää, sotia ja muuta inhimillistä kärsimystä ja poistamme yhden näiden juurisista. Siitä syystä me emme saa lakata tekemästä ilmastotoimia myöskään sodan aikana, vaan meidän on opittava hillitsemään useita kriisejä samanaikaisesti, ja tähän osaltaan tarvitaan uutta ilmastolakia. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Harjanne, olkaa hyvä.

16.01 Atte Harjanne vihr: Arvoisa puhemies! Ilmastomuutos on aina ollut turvallisuuskysymys. Se uhkaa suoraan elämämme ja taloutemme edellytyksiä maailmanlaajuisesti. Nyt ilmastopolitiikasta on tullut entistä selvemmin turvallisuuspolitiikkaa. Putinin valta ja häikäilemätön sotapolitiikka nojaavat fossiilienergiiaan ja siitä saataviin vientituloihin. On siis edistettävä mahdollisimman nopeaa irtautumista fossiilienergiasta. Se on sekä ilmaston että isänmaan etu.

Nyt käsillä oleva esitys uudeksi ilmastolaksi on siksi erittäin tärkeä ja tarpeen. Se on fossiilittoman hyvinvointivaltion rakentamisen peruskivi, turvallisuusteko tässä hetkessä ja erityisesti tulevaisuudessa. Vuonna 2015 säädetty ilmastolaki oli sekin tärkeä askel, joka on vahvistanut Suomen ilmastopolitiikan jatkuvuutta, suunnitelmallisuutta ja tiedepohjaisuutta. Uusi laki tuo kuitenkin kaivattua terästä ilmastopolitiikan selkärankaan asettamalla lain tasolla hiilineutraalisuustavoitteen ja aikataulutetun päästövähennyspolun kohti hiil negatiivista Suomea: Suomi on hiilineutraali vuonna 2035. Vuoteen 2030 mennessä päästötjä vähennetään 60 prosenttia, vuoteen 2040 mennessä 80 prosenttia ja vuoteen 2050 mennessä 90 tai jopa 95 prosenttia. Nämä luvut perustuvat ilmastopaneelin suosituksiin. Vuosilukuihin paalutettu eteneminen on tärkeää, sillä ilmastomuutoksen ratkaisevat kumulatiiviset päästöt: se, kuinka paljon hiiltä ilmakehään ajan mittaan päätyy.

Aiemmin on noussut porua ilmastotoimien hinnasta. Se oli sinänsä ymmärrettävää mutta perustui pitkälti väärään käsitykseen vaihtoehtoista. Kaikkein kallein vaihtoehto on jättää toimet tekemättä. Mitään business as usual -polkua ei ole, vaan etenevä ilmastomuutos on ohittamaton ilmiö.

Mitä keskusteluun realismista tulee, niin fysiikka jyrää kyllä politiikan. Tätä viestiä tehti myös hallitustenvälisen ilmastomuutospaneelin IPCC:n tuorein osaraportti, jonka viesti oli jälleen entistäkin vakavampi: Käynnissä on erittäin vaarallinen ja nopea muutos. Muutosta ei voida enää kokonaan estää, vaan tarvitaan myös sopeutumistoimia. Sitä voidaan ja sitä täytyy kuitenkin hillitä siedettävälle tasolle, ja on selvää, että Suomi tekee tässä osansa. Tämän on ymmärtänyt tiedeyhteisön ohella kasvavissa määrin myös elinkeinoelämä, joka liputtaakin tiukan ja uskottavan ilmastopolitiikan puolesta.

Fiksuja, vaikuttavia ja kustannustehokkaita ilmastotoimien pitää tietysti olla. Keskeistä on myös oikeudenmukaisuus ja reiluus: toimet eivät saa olla kenellekään kohtuuttomia. Ilmastopolitiikassa ei saa myöskään mennä ojasta allikkoon, vaan sitä on tehtävä keinoin,

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

jotka samalla auttavat pysäyttämään luontokadon, toisen edelleen etenevän globaalin uhan. Huoltovarmuuttakaan ei saa unohtaa. Toki sekin pitää rakentaa kestävälle pohjalle.

Arvoisa puhemies! Ilmastolaki on siis puitelaki, joka ei itsessään juurikaan määrää, miten tavoitteisiin päästään. Eri keinoista tavoitteisiin pääsemiseksi debatoidaan varmasti jatkossakin, mutta toivon, että tieteeseen nojaava päämäärä olisi jo laajasti jaettu ja ymmärretty. Juuri nyt politiikan ja julkisen keskustelun fokus on ymmärrettävästi välittömässä turvallisuudessa, sen puolustamisessa. Samalla on huolehdittava siitä, että meillä on tulevaisuus, jota puolustaa. Siksi tarvitaan ilmastolakia. Kiitänkin vielä hallitusta tämän esityksen tuomisesta eduskuntaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

16.05 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Käsittelyssä on hallituksen esitys eduskunnalle ilmastolaista. Hallituksen tulee huomioda, että tässä lähellä Euroopassa, Ukrainassa on sotatila. Siellä on sota, joka vaikuttaa myös tänne Suomeen, meidän kotimaahan. On viisautta tilanteen muuttuessa osata myös muuttaa suhtautumistaan asioihin. Me elämme nyt täysin erilaista aikaa kuin pari viikkoa sitten, jolloin odotimme toiveikkaina poikkeusaikojen loppuvan. Silloin meidän kaikkien huolet olivat painottuneet erilaisiin asioihin kuin nyt. Eivät ne ongelmat tietenkään ole mihinkään kadonneet. Nyt vain elämme ajassa, missä huolilistan kärkeen on nostettava erilaisia asioita. Emme kuitenkaan saa olla liian sinisilmäisiä ja tuudittautua väärään turvallisuudentunteeseen. Kukaan ei saa ylittää meitä valmistautumattomana. Onko hallitus miettinyt, voisimmeko mitenkään lykätä tämän ilmastolain käsittelyä? Onko nyt oikea aika käsitellä ilmastolakia?

Huoltovarmuus ja omavaraisuus ovat tärkeimpiä asioita. Huoltovarmuuden ja omavaraisuuden takia meidän tulee irrottautua Venäjältä ostettavasta energiasta pian, ja näin tulee tietysti käymäänkin. Ei ole realistista eikä taloudellisesti edes mahdollista, että pystymme korvaamaan lyhyellä aikavälillä venäläisen energian kokonaan uusiutuvilla energialähteillä. Asioiden tärkeysjärjestys on se, millä on nyt merkitystä. Huoltovarmuuden kannalta olisi siis ensisijaisen tärkeää varmistaa energiantuotannon omavaraisuutta. Suomi on kohtuuttoman riippuvainen tuontienergiasta. Toki emme voi laskea paljon kotimaisen öljyntuotannon tai muun sellaisen varaan, koska sitä ei kerta kaikkiaan ole.

Mutta mitä meillä on? Meillä on se turve. Se on meidän vahvuus, ja sitä me nyt tarvitsemme. Suomi hiilineutraaliksi vuoteen 2035 mennessä -suunnitelman mukainen energiaturpeen käytön vähentäminen käytännössä on osoittautunut energiaturpeen tuotannon alajaksoksi etuajassa. Turve on saatava uusiutuvaksi energiaksi, koska se on uusiutuvaa, luonnollista. Suomessa turve tuotetaan vastuullisella ja kestäväällä tavalla. Turpeen käytön loppumisen myötä menetettäisiin turve huoltovarmuuspolttoaineena, sillä jos energiaturpeen normaaliaikainen käyttö loppuu, loppuu myös sen kaupallinen tuotanto, eikä ole mitä varastoida huoltovarmuustilanteita varten. Turve on Suomen energiahuoltovarmuuden kannalta erityisen tärkeä polttoaine. Joten sen saatavuus tulee varmistaa entistä paremmin.

Turve on kantojen ohella ainoa kotimainen polttoaine, joka kestää useamman vuoden varastointia ja soveltuu hyvin turvaamaan suomalaisen polttoaineen huoltovarmuutta. Jos turvetuotantoa ajetaan alas, niin tuotantoalueita ei hyvin nopeasti saada uudelleen turvetuotantoon, mikäli siihen tulee tarve. Ja nyt on tarve — nyt taidetaan olla jo siinä tilanteessa, että tarve on juuri tässä nyt. Samalla turvetuotantoalan osaaminen vähenee, koska alan asiantuntijat siirtyvät toisiin tehtäviin — luonnollisesti. Myös turvealan koneet ja laitteet

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

jäävät vähemmälle käytölle. Turpeen tuotantoon ja kuljetukseen käytettävä kalusto ja henkilöstön osaaminen voivat kadota nopeasti. Järkytti lukea lehdistä uutisia ja artikkeleita, joissa pohdittiin jossakin vaiheessa turvekaluston myyntejä Venäjälle — siis Venäjälle.

Entä meidän liikenne? Hallitusohjelman mukaan hallituksen keskeisin tavoite on Suomi hiilineutraaliksi vuoteen 2035 mennessä. Osa tätä suunnitelmaa on liikenteen päästöjen puolittaminen vuoteen 2030 mennessä. Keskeisenä tavoitteena tämän suunnitelman toteutumiseen on henkilöliikenteen sähköistäminen. Liikenteen sähköistäminen tarkoittaa tavoitetta siirtyä sähköautoihin, myös raskaassa liikenteessä. Onko tätä nyt mietitty? Kustannuksia? Jos tulee poikkeustiloja tännekin, riittääkö sähköä? Miten tämä oikein käytännössä menee?

Asumisen ja liikkumisen kuluja nostetaan myös koko ajan. Millä tavalliset ihmiset kohta elävät? Ei tavallisista työpaikoista saa niin paljon palkkaa, että syrjäseudulla kohta pysyy lämmittämään taloa ja käymään töissä. Nyt on varmistettava perusasiat, jätettävä toissijaisuudet, toissijaiset asiat, syrjemmälle.

Ruoka, lämpö, energia, liikkuminen — hinnat tulevat Suomessa nousemaan. Suomi on heikoilla. Sota vaikuttaa nyt, pitkään ja tulevaisuudessa. On pakko keskittyä olennaisuuteen, mutta, hyvä hallitus, onko nyt todella oikea aika keskittyä ilmastolakiin? Onko? Kysyn: onko? Ei ole. [Välihuutoja vasemmalta — Satu Hassi: Todellakin on!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Elo, olkaa hyvä.

16.11 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Vaikka Ukrainan sota vaatii nyt vakavaa huomiotamme, meillä on ratkottavana myös koko ihmiskunnan kannalta kohtalokkaat kriisit: ilmastomuutos ja luontokato. [Petri Hurun välihuuto] Tällä ilmastolain uudistuksella otamme Suomessa tärkeän askeleen eteenpäin. Uusi ilmastolaki varmistaa, että Suomi tekee yli vaalikausien riittävästi ilmastotoimia, jotta vuoden 2035 hiilineutraaliustavoite saavutetaan. Laissa asetetaan konkreettiset, Suomen ilmastopaneelin suosituksiin perustuvat päästövähennystavoitteet vuosille 2030, 2040 ja 2050, ja hiilineutraaliuden jälkeen tavoitteena on hiileneutraali Suomi. Se tarkoittaa, että sidomme nieluihin enemmän hiiltä kuin sitä ilmakehään päästämme.

Uusi ilmastolaki ohjaa Suomen irti fossiilisista polttoaineista. Venäjän aggressiivisten sotatoimien myötä fossiilisista irtautuminen on noussut ilmastopolitiikan ohella myös turvallisuuspoliittiseksi kysymykseksi. Nyt on entistä voimakkaammin satsattava kotimaisiin, uusiutuviin ja päästöttömiin energiamuotoihin.

Suomen ilmastopolitiikkaa pitkälle tulevaisuuteen linjaava laki on myös elinkeinoelämän etu. Tämä näkyy osaltaan siinä, että yritykset suhtautuvat lakiin pääosin myönteisesti. Laki antaa yrityksille varmuuden siitä, että Suomessa kannattaa investoida puhtaisiin ratkaisuihin. Niissä piilee merkittävä vientipotentiaali, joka Suomen korkean osaamisen maana kannattaa hyödyntää.

Kunnilla ja etenkin suurilla kaupungeilla on suuri merkitys Suomen ilmastotavoitteiden saavuttamisessa. Jo yli 60 prosenttia suomalaisista asuu kunnissa, jotka tavoittelevat hiilineutraaliutta tai 80 prosentin päästövähennystä vuoteen 2030 mennessä. Kaikki kunnat eivät kuitenkaan vielä ole mukana, ja siksi on tärkeää, että ilmastolakia täydennetään vielä niin, että kuntia veloitetaan tekemään ilmastosuunnitelmat.

Arvoisa puhemies! Ilmastopolitiikan tulee tulevaisuudessa olla myös kansalaisille avointa ja selkeää. On tärkeää, että lakia valmisteltaessa on kuultu kansalaisia. Kansalais-

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

kyselyn vastauksissa nousi esiin avoimemman, selkeämmän ja kansankielisemmän ilmastopolitiikan vaatimus. Kansalaiset toivovat parempaa viestintää ja parempia vaikutusmahdollisuuksia. Näihin tulee edelleen kiinnittää huomiota. Tiedon avoimuus ja ymmärrettävyys ovat tärkeitä kansalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien parantamiseksi.

Arvoisa puhemies! On tärkeää, että uuteen ilmastolakiin on sisällytetty myös maankäyttösektori sekä konkreettinen tavoite hiilinielujen vahvistamiselle. Jatkossa lailla säädelään siis myös maatalousmaihin, metsiin ja maankäytön muutoksiin kohdistuvia ilmastotoimia. Tämä on tärkeä parannus nykylakiin. Nopeasti lisääntynyt maankäyttö on osaltaan kiihdyttänyt ilmaston lämpenemistä, aavikoitumista ja elinympäristöjen köyhtymistä. Ilmastomuutosta torjumalla parannamme myös ruokaturvaa. Kohonneet lämpötilat sekä lisääntyneet sään ääri-ilmiöt ja kuivuus vaikeuttavat ruuantuotantoa myös täällä meillä Suomessa. Mitä enemmän ilmasto muuttuu, sitä epävarmemmaksi olosuhteet ruuantuotannolle käyvät.

Ilmastopäästöjen vähentämisen ohella on välttämätöntä varautua ilmastomuutoksen aiheuttamiin muutoksiin sopeutumiseen. Pohjoisessa ilmastomuutos uhkaa alkuperäiskansamme saamelaisten perinteisiä elinkeinoja ja kulttuuria, ja siksi on tärkeää, että tällä lailla Suomeen perustetaan saamelaisten ilmastoneuvosto.

Arvoisa puhemies! Tämä uusi ilmastolaki on yksi hallituksen kauaskantoisimmista päätöksistä. Tämä laki tehdään, jotta teemme osamme sen eteen, että tulevilla sukupolvilla on elinkelpoinen planeetta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Simula, olkaa hyvä.

16.15 Jenna Simula ps: Arvoisa puhemies! On politiikkaa ja poliittisia päätöksiä hyvinä aikoina, ja on politiikkaa ja poliittisia päätöksiä huonoina aikoina. Hyvinä aikoina tulisi varautua huonoihin aikoihin, ja huonoina aikoina tulisi viimeistään panna asiat tärkeysjärjestykseen. Tässä hallituksen esityksessä uudeksi ilmastolaiksi sementoidaan lakiin tämän hallituksen hallitusohjelmakirjaus, että Suomi saavuttaa hiilineutraaliuden vuoteen 2035 mennessä, siis 15 vuotta aiemmin kuin on esimerkiksi Euroopan unionin tavoiteaikataulussa. Vuoden 2035 jälkeen tavoitteena olisi hiilinegatiivisuus vuoteen 2050 mennessä. Lisäksi maankäyttösektori otetaan mukaan ilmastolakiin.

Tätä koko lakikokonaisuutta ja ylipäänsä Suomen ilmastotavoitteita tulisi nyt tarkastella hieman suuremmassa mittakaavassa ja pysähtyä ihan pieneksi hetkeksi miettimään tätä todellisuutta, jossa nyt elämme. Maailma on nimittäin muuttunut aivan erilaiseksi paikaksi sen jälkeen kun nämä kunnianhimoiset tavoitteet asetettiin. Tärkeysjärjestys on toivottavasti hallituksellakin muuttunut. Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan vaikuttaa rajusti Suomeen huomattavan monella eri sektorilla. Yksikään päätös, mitä me täällä eduskunnassa teemme, ei saa rapauttaa enää huoltovarmuuttamme. Päinvastoin niiden pitäisi olla huoltovarmuutta ja omavaraisuutta vahvistavia toimia energiasektorilla, maa- ja metsätaloudessa, puolustuspolitiikassa ja niin edelleen. Me emme voi tuudittautua rauhanaikojen sinisilmäisyyteen, koska rauhanaika Euroopassa on ohi.

Arvoisa puhemies! Valitettavasti tällä hallituskaudella on eletty erittäin kriittisten huoltovarmuustekijöiden kanssa kuin ei olisi huolta huomista. On odotettu mahdollisesti, että joku muu korjaa sitten aikanaan sotkut, jos sotkuja on edes osattu tunnistaa. Vahva ideologia yhden asian puolesta ei ole kokonaisuuden kannalta järkevää. Nyt kun se huoli huomi-

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

sesta on tullut eteen, jatketaan edelleen maailman kunnianhimoisimman ilmastopolitiikan parissa puuhastelemista, vaikka täytyisi keskittyä sellaiseen pitkän aikavälin suunnitelmallisuuteen, että omavaraisuusaste sekä energian että ruokahuollon parissa kasvaisi huomattavasti.

Turvetuotannon nopea alasajo tulee kääntää nopeasti pääläelle ja tunnustaa tosiasiat. Emme voi enää olla riippuvaisia venäläisestä tuontihakkeesta tai energiasta. Suomessa on edelleen kylmät, pitkät talvet. Kodit on lämmitettävä. Suomessa on edelleen pitkät välimatkat. Millä tavoin hallitus vastaa polttoaineiden rajuun hinnannousuun? Näiden kysymysten tulisi olla niitä kaikkein tärkeimpiä. Miten turvaamme suomalaisten jokapäiväisen elämän edellytykset? Jos siinä yhteydessä voidaan kasvattaa omavaraisuutta esimerkiksi biopolttoaineilla tai muilla innovaatioilla, on se pelkästään hyvä asia. Mutta toistan vielä: poliittisilla päätöksillä ei saa enää rapauttaa huoltovarmuuttamme piiruakaan vaan keskittyä sen nostamiseen kaikilla sektoreilla.

Perussuomalaiset, minä mukaan lukien, olemme puhuneet jatkuvasti suomalaisten turvallisuudesta ja huoltovarmuudesta täällä eduskunnassa. Huoltovarmuus ei ole vain tyhjä sana, jota hoetaan hivin vuoksi, vaan se on kansakuntamme turva kriisitilanteissa. Jos jokin ideologia menee suomalaisten turvallisuuden edelle, me kyllä älähdämme, ja olemme tehneet sitä koko tämän hallituskauden ajan. Osittain siihen on suhtauduttu naureskellen, mutta harvassapa taitavat olla naurajat enää. Kysynkin: onko Suomen huoltovarmuuden ja omavaraisuuden kasvattaminen ristiriidassa näiden kunnianhimoisten ilmastotavoitteiden kanssa? Ja jos ristiriita löytyy, kumman hallitus painottaa tärkeämmäksi? Meille perussuomalaisille vastaus on selvä. Miten lienee hallituksen laita?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ledamot Ollikainen, var vänlig.

16.20 **Mikko Ollikainen r:** Arvoisa puhemies, ärade talman! Senast förra veckan fick vi ta del av FN:s klimatpanels IPCC:s dystra rapport om hur klimatkrisen utgör ett allt snabbare och större hot för våra samhällen. Att regeringen nu gett en klimatlag berättar om att de här frågorna ska tas på allvar och att man nu vill arbeta långsiktigt. I lagen ställs bland annat målet att Finland minskar utsläppen med 60 procent fram till år 2030. Visst, målen är ambitiösa, men de utredningar som gjorts visar att vi i Finland är på god väg och att vi vidtagit rätt åtgärder. Lagen garanterar att klimatarbetet fortsätter över perioderna.

Klimatlagen ger nu även en tydlig signal till företag om att det lönar sig att investera i rena lösningar i Finland. Här ska vi inta en starkare roll såväl nationellt som internationellt, och här har vi goda exempel från till exempel energiklustret i Vasaregionen.

Att dra upp klimatmål handlar i dagens läge inte endast om klimatkrisen utan berör på många plan även säkerhetspolitik och världsläget just nu. Så då vi skapar åtgärder för att fullfölja lagens målsättningar och ambitioner är det viktigt att vi ser det som en helhet så att vårt samhälle är funktionsdugligt men också med tanke på vår självförsörjningsgrad och vår beredskap.

Avsikten med lagen är även att säkerställa att klimatåtgärderna är rättvisa. Klimatåtgärderna kan väcka oro för till exempel de ekonomiska konsekvenserna, och det är viktigt att även regionala skillnader beaktas i åtgärderna. Miljöåtgärderna får inte ha orättvisa följder.

Arvoisa puhemies! Käsittelyssä oleva ilmastolaki on kunnianhimoinen ja osoittaa, että hallitus suhtautuu ilmastokysymyksiin vakavasti. Selvitykset osoittavat, että suunta on oikea

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

ja olemme Suomessa ryhtyneet toimenpiteisiin — oikeisiin sellaisiin. Ilmastolaki antaa nyt yrityksille vahvan signaalin siitä, että tässä maassa kannattaa investoida puhtaisiin ratkaisuihin, ja niin myös monet yritykset ovat tehneet. Matkalla tänne tänään sain keskustella aika paljonkin tuulivoimasta ja hankkeista, jotka meillä ovat vireillä Rannikko-Pohjanmaalla.

Ilmastotavoitteet liittyvät myös turvallisuuspolitiikkaan, josta tässä nyt ollaan myös puhuttu aika paljon. Tulee kuitenkin tässä tilanteessa muistaa, että huoltovarmuus on ensisijaisen tärkeää.

On ilahduttavaa, että lain valmistelussa on myös huomioitu eri ryhmiä, kuten lapsia ja nuoria. Erityisen hyvä on, että valmistelussa on kuultu saamelaisia. Tiedämme, että ilmastomuutos etenee nopeammin pohjoisilla leveysasteilla, ja laissa ehdotettu saamelaisten ilmastoneuvosto on kannatettava asia.

Det är bra att det i lagen föreskrivs om en uppföljning av klimatarbetet. Statsrådet kommer att följa upp Finlands klimatmål och i samband med reformen utvecklas klimatårsberättelsen som årligen lämnas hit till riksdagen. Här ska allmänheten bättre informeras om klimatåtgärderna och vilken riktning klimatarbetet har och ifall åtgärderna är tillräckliga. I sammanhanget är det också jätteviktigt att kommunerna är med och gör hållbarhetsstrategier och att man informerar kring det här. Det ska bli intressant att följa med sakkunnighöranden kring det här i klimatutskottet. — Tack, kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitos. — Nyt aikataulu alkaa olla sitä vaille valmis, että tämä keskustelu kohta päättyy, mutta annan valiokunnan puheenjohtajalle ensin kaksi minuuttia tähän keskustelun loppuun ja sitten ministerille kolme minuuttia. — Edustaja Sipilä, olkaa hyvä.

16.24 Juha Sipilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Keskustan eduskuntaryhmältä tuki ilmastolaille ja myöskin sen tavoitteelle: Suomi hiilineutraaliksi vuonna 2035.

Kun kuuntelen perussuomalaisten esityksiä, niin ihmettelen niitä, sillä valiokunnan kaikissa kuulemisissa kaikki teollisuusjärjestöt, kaikki yritykset, kaikki palkansaajajärjestöt tukevat sekä Suomen omia tavoitteita että EU:n ilmastotavoitteita. [Petri Huru: Ei ne kyllä ihan kaikki tue!] Tänä päivänä, vai oliko se eilen, kahta miljoonaa työntekijää edustavat järjestöt ovat allekirjoittaneet vetoomuksen, jossa oli myöskin 15 000 yritystä allekirjoittajana, että näitä toimenpiteitä pitäisi mieluummin kiihdyttää kuin hidastaa. Eli tämä ilmastolaki antaa meille tavoitteet ja suunnittelujärjestelmän kautta sitten keinot — toki näistä keinoista on erimielisyyttä silloin, kun puhutaan eri toimijoiden kanssa, mutta sitä debattia pitää jatkuvasti käydä.

No, onko tämä jotenkin ristiriidassa tämän nykyisen tilanteen kanssa? Fossiilisista eroon ja kotimaiset uusiutuvat tilalle — kun tämä tehdään oikein, niin pääsemme nopeastikin eroon venäläisistä öljystä, kaasusta ja sähköstä. Venäläinen öljy korvataan kotimaisella synteettisellä, venäläinen kaasu biokaasulla, ja sähkössä menemme eteenpäin suunnitellamme mukaan esimerkiksi tuuli- ja ydinvoimalla. Nämä eivät ole mitenkään ristiriidassa. Minusta tämän päinvastoin pitäisi nyt vauhdittaa fossiilisista irtaantumista ja Venäjäriippuvuudesta irtaantumista. Tämä antaa yhden hyvän työkalun tähän prosessiin. — Kiitoksia.

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ja ministeri Kari, kolme minuuttia.

16.26 Ympäristö- ja ilmastoministeri Emma Kari: Arvoisa puhemies! Kiitän kaikkia edustajia pääsääntöisesti äärimmäisen laadukkaasta ja hyvästä keskustelusta, ja tuntuu, että todella moni edustaja tässä salissa ymmärtää, miten vakavan kysymyksen äärellä ollaan, kun puhutaan ilmastokriisistä. Viimeksi viime viikon maanantaina kansainvälinen ilmastopaneeli, maailman johtavista tutkijoista koostuva ilmastopaneeli, antoi meille vakavan viestinsä siitä, miten vakavassa tilanteessa ollaan. Ilmastokriisiä ja siitä johtuvaa muutosta ei voida enää estää, mutta sitä voidaan vielä hillitä. Tässäkin ikkuna sulkeutuu, eli toimien kanssa ei voida hidastella.

Tässä laissa ei ole kyse siitä, että Suomi pysäyttäisi yksin ilmastokriisin. Tässä laissa on yksinkertaisesti kyse siitä, [Petri Hurun välihuuto] että Suomi kantaa oman vastuunsa, sen vastuun, joka meille kuuluu. Suomi ei ole koskaan kuulunut niihin maihin, jotka pakoilevat vastuutaan, elävät niin kuin huomista ei olisi — siksi tämä lakiesitys on annettu. Tässä on kyse siitä, että meidän lapsilla olisi se huominen.

Moni viittasi täällä sotaan Ukrainassa. Tämä huolestuttava tilanne, vakava tilanne pikemminkin nopeuttaa meidän tarvettamme irtautua fossiilisista sen sijaan, että se antaisi syyn hidastaa tätä työtä. Merkittävä osa meidän fossiilisista polttoaineistamme tulee Venäjältä.

Täällä kannettiin myös huolta suomalaisista yrityksistä, mutta aivan kuten ympäristövaliokunnan puheenjohtaja äskeisessä puheenvuorossaan totesi, niin yritykset tukevat laajasti Suomen ilmastopolitiikkaa. Eilen niin Elinkeinoelämän keskusliitto kuin Suomen ammattiliitot vetosivat ilmastotoimien nopeuttamisen puolesta ja fossiilisista polttoaineista irtautumisen puolesta. Tämän vetoomuksen allekirjoittajat edustavat yli 15 000:ta suomalaista yritystä, yli kahta miljoonaa suomalaista työntekijää, ja he totesivat, että riippuvuus fossiilisista polttoaineista heikentää energiaturvallisuuksiamme.

Kuten täällä moni edustaja viisaasti totesi, pitkäjänteisyys on juuri yritysten näkökulmasta oleellista ilmastopolitiikassa. Yritysten pitää tietää se, heillä pitää olla varmuus siitä, että investoiminen puhtaisiin ratkaisuihin kannattaa aina. Nämä ovat panostuksia, jotka suomalaisten yritysten kannattaa tehdä.

Ja ehkä loppuun, kuten edustaja Harjanne hyvin totesi, ilmastopolitiikka on tässä ajassa mitä suurimmissa määrin turvallisuuspolitiikkaa. Fossiilisista irtautuminen on sekä isänmaan että tämän planeetan etu. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Näin keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 16.29.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 16.56.

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 5 käsittelyä. — Keskustelu jatkuu. Edustaja Honkasalo, olkaa hyvä.

16.56 Veronika Honkasalo vas: Arvoisa puhemies! Tuskin kukaan tiesi, kuinka draamattisen ajankohtainen uusi ilmastolaki tulisi olemaan tässä järkyttävässä maailmanpoliittisessa tilanteessa. Jotkut kunnianhimoisiin ilmastotavoitteisiin aikaisemmin penseästi suhtautuneet ovat nyt kallistumassa sille kannalle, että investointeja uusiutuviin tulee lisätä tuntuvasti ja fossiiliriippuvaisuus katkaista nopeasti. Valitettavasti perussuomalaiset ovat täällä tänään osoittaneet, että he eivät kuulu tähän ryhmään vaan haluavat edelleenkin, tässä järkyttävässä maailmanpoliittisessa tilanteessa, riippua vanhassa. [Petri Huru: Vanhassa vara parempi!] Tällä hetkellä energiariippuvuudessa Venäjästä on kyse konkreettisesti myös siitä, että näillä tuloilla Venäjä rahoittaa raakalaismaista ja yksipuolista sotaansa Ukrainaa vastaan. Meidän ei tule millään tavoin tukea Venäjän julmaa hyökkäyssotaa, ja tämän nostivat täällä muiden muassa edustaja Pitko ja edustaja Kivelä tänään esille.

Arvoisa puhemies! Ilmastolaki on erittäin tärkeä, sillä sillä halutaan varmistaa, että Suomi saavuttaa hiilineutraaliuden vuonna 2035, mutta samaan aikaan se sitoo myös tulevia hallituksia ilmastotekoihin. On tärkeää, että vuosittain eduskunnalle annettavaa ilmasto-voosikertomusta monipuolistetaan niin, että eduskunta seuraa ilmastopolitiikan kehittymistä konkreettisesti. Meillä vasemmistoliitossa ilmaston kuumenemistä hillitään puuttamalla niihin yhteiskunnan rakenteisiin, jotka aiheuttavat lämpenemisen. Aivan niin kuin kollega, edustaja Kivelä sanoi, tämä tarkoittaa fossiilikapitalismiin puuttumista. Ilmastopolitiikka markkinaehtoisesti ei johda tarvittaviin muutoksiin.

Arvoisa puhemies! Jos ministeri olisi ollut vielä täällä, niin olisin kysynyt ilmastolain muutoksenhakukohdasta, joka säädetään erillisellä lainsäädännöllä syksyllä 2022. Muutoksenhaku on monille kansalaisjärjestöille tärkeä ilmastolain elementti, sillä se mahdollistaisi oikeustoimet, jos esimerkiksi kansalaisyhteiskunta kokee, ettei istuva hallitus toteuta ilmastopolitiikkaa suunnitellusti ja niin, että se johtaisi ilmastolaissa oleviin päästövähennyksiin. Toivon, että tästä sitten syksyllä saadaan tarpeeksi kunnianhimoinen esitys.

Lopuksi vielä on pakko todeta, että on tosiaan järkyttävää, miten perussuomalaiset täällä edelleen riippuvat vanhassa eikä siellä nähtyä olevaa mitään ymmärrystä siitä, että tämä järkyttävä sota on myös sota ilmastoa vastaan, se on sota ympäristöä vastaan, se on sota luonnon monimuotoisuutta vastaan. Me puhumme aivan liian vähän siitä, että sota on myös valtava ympäristökatastrofi. [Mauri Peltokangas: Eiköhän tässä sodassa ole kyse jostain muusta kuin luonnosta!] Te puhutte omavaraisuudesta, te puhutte huoltovarmuudesta — nämä kaikki edellyttävät sitä, että me nimenomaan [Puhemies: Kiitoksia! Aika!] teemme sitä reilua siirtymää ja investoimme uusiutuviin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

16.59 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Kannanpa korteni minäkin tähän energiakekoon ja ilmastokekoon:

Ensinnäkin ilmastolakia sinänsä en vastusta tietenkään, mutta sen pitää olla järkevällä pohjalla ja perustua totuuteen. [Perussuomalaisten ryhmästä: Juuri näin!] Yksikään eduskunnan tässä salissa tekemä päätös ei voi perustua väärään tietoon — mutta sitähän me olemme tehneet jo aivan kautta rantain, silmät ummistaen totuudelta. Suomen kokonais-

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

päästöt maailman päästöistä ovat hieman yli promillen, yhden tuhannesosan. Sillä me emme pysty pelastamaan tätä maailmaa, emme varmasti. Mitä tapahtuu Kiinassa? Valtavat määrät kivihiiikaivoksia avataan ja uusia kivihiiilivoimaloita avataan, ja me täällä uhkailemme metsänomistajia ja maanviljelijöitä ja tavallisia suomalaisia veronmaksajia valtavilla uhkakuvilla siitä, että maailma menee nurin. Meidän takiamme se ei mene nurin, ja meidän pitää korjata ne virheet, mitkä olemme vapaaehtoisesti, arvoisat edustajakollegat, tehneet.

Ympäristöministeriöstä tulee jatkuvasti näitä esityksiä, joissa moititaan, että olemme pilanneet jotakin. Emme ole pilanneet vielä mitään. Suomi on maailman puhtain maa aivan varmasti kaikilla mittareilla mitattuna, ja olemme tällä hetkellä jo lähes ilmastoneutraaleja, kun laskemme rehellisesti sen, mitä me päästämme ja mitä me sidomme. Onhan aivan väärin, että tämä sali on joka vuosi ummistanut silmänsä, kun varsinkin ilmastopaneeli ja Markku Ollikainen syöttävät tätä väärää tietoa ihmisille Yleisradion suosiollisella avustuksella, että kun viisi miljoonaa tonnia vuosittain meidän Suomen neitseelliset suot sitovat hiiltä, niin sitä ei lasketa Suomen eduksi ja kahdeksan miljoonaa tonnia lasketaan turvepeltojen päästökseksi, mikä on täysin ilmasta temmattu luku, ja kolmanneksi sitten metsien koko hiilinielua ei saa laskea Suomen hyväksi. Esimerkiksi kun rakennamme puusta paljon tai teemme semmoisia tuotteita, joihin puu sitoutuu vuosikymmeniksi ja jopa vuosisadoiksi, sitäkään emme saa kokonaan hyödyntää. [Petri Huru: Käsittämätöntä!] Miksi tämä näin on, arvoisat edustajakollegat?

Samainen Markku Ollikainen ja te, arvoisat kunnioittamani vihreät, jatkuvasti puhutte, ja pitää Euroopan unioninkin tätä todistaa — suu vaahdossa joka komissaari puhuu täällä käydessään — että kaikki ilmastotiedot perustuvat tieteelliseen, tutkittuun tietoon. Miksi tämä luonnontieteellinen tosiasia ei suomalaisia koske? Kuinka moni vihreä haluaa tai vasemmistoliittolainen haluaa vielä maksaa muutaman miljardin tuonne Euroopan kassaan ja köyhdyttää rakasta isänmaata? Meillä on kohta edessä tilanne, että tässä maassa ei ole energiaa, ei ole sosiaaliturvaa eikä mitään, ja miten te, arvoisat nuoret, aiotte hoitaa tulevaisuudessa eläketurvan, kun tällä keinoin ajamme omat energiantuotantomme alas, muka ilmastohyvä tehden? Petämme itseämme, petämme äänestäjiämme ja ennen kaikkea petämme suomalaisia, jotka joutuvat tämän ilmastohumpan maksamaan. [Mauri Peltokangas: Juuri näin!]

Suomiko hiilineutraali 2035? Se on jo sitä, jos rehellisesti lasketaan, hyvin lähelle. Turha se on teidän minulle nokkaa nostaa ja pääätä punoa, kun totuus on tämä. Tämä on biologinen tosiasia, ja Euroopan unioni on tähän vedonnut sen tuhannen kertaa. Siksi vetoan minäkin.

Arvoisa puhemies! Äsken mainitut tosiasiat pitää nyt myös jättää siihen arvoon, elikkä että ne ovat todella kovia tieteellisiä totuuksia, ja niitä ei saa kumota. Markku Ollikainen ilmastopaneelin johtajana saisi lopettaa sen väärän tiedon levittämisen. Jos kansanedustaja tekisi tuota, hän ei pitkään olisi kansanedustaja.

Ukrainan sota tällä hetkellä muuttaa koko energiapaletin aivan uusiksi. Onhan käsittämätöntä, että tällä hetkellä samaiset vihreät kannattavat, että maakaasu saadaan vihreälle listalle — se on hyväksyttävä raaka-aine, mutta turvetta te ette hyväksy. Te siis hyväksytte fossiilin mutta ette suomalaista, biopohjaista, uusiutuvaa raaka-ainetta. 40 miljoonaa kuutiota vuoteen tulee uutta turvetta, halusittepa tai ette. [Mauri Peltokangas: Täsmälleen näin!] Miksi te ette hyväksy totuutta? Kun Venäjä hyökkäsi Ukrainan kimppuun, se käy-

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

tännössä tämän vuosikymmenen energiapaletin pisti kokonaan uusiksi. Me emme mahda sille asialle valitettavasti mitään.

Kotimainen energia nyt arvoonsa ja heti! Turve on saatava pois sieltä vaarallisten aineiden listalta ja kotimainen puu kunniaan, koska se Venäjältä tuleva noin 25 prosenttia Suomen energiasta, mikä hakkeena tulee sieltä, loppuu lähiaikoina. Sama tulee käymään maakaasulle, ja mitenäs tässä kaupungissa talot lämmitetään? Tai koko näissä Etelä-Suomen kaupungeissa? Mistä te luulette löytävänne sen korvaavan sinne? [Petri Huru: Kivihiilestä!] — Joku sanoi täällä, että no se on tietenkin kivihiili. Ei se mikään muu voi olla. — Tuulimyllyilläkö sitten meinataan lämmittää kaukolämmön varassa olevia taloja? Milloin te, arvoisat vihreät, hyväksytte sen fysikaalisen tosiasian, että tuulimyllyenergiaa ei saa sinne kaukolämpöputkeen, ei sitten millään? Jatkuvasti te sumutatte ihmisiä, että sieltä se menee. 14 Suomen suurinta kaupunkia on kiinnittänyt huomiota siihen, että meidän on turve saatava energiaraaka-aineeksi, hyväksyttäväksi sellaiseksi.

Toinen asia, arvoisa puhemies, mikä on vielä tärkeämpää, on se, että valtakunnan metsien inventointien mukaan Suomessa on yli 500 000 hehtaaria eli puoli miljoonaa hehtaaria sellaista metsää, jonka ensiharvennusta ei ole vielä kukaan hakattu. Muutetaan Kemera-lakia sen verran, että saadaan se arvokas puu sieltä talteen ja voidaan ottaa kuitupuu talteen ja sitten se muu, mikä sieltä tulee, ei-myyntikelpoista, ei-markkinakelpoista puutavaraa sel-luteollisuuden raaka-aineeksi, voidaan polttaa surutta energiaksi.

Kun pannaan turve siihen kylkeen, niin meillä on noin viiden—kuuden miljoonan motin vuotuinen saanto ihan varmasti käytettävissä, ja kaikki raha jää Suomeen. [Petri Huru: Juuri näin!] Minne se nyt menee, arvoisat edustajakollegat? Se menee ulkomaisten sijoittajien taskuun, pääasiassa venäläisille oligarkeille, jotka ottavat rahat Suomeen tulevasta energiasta. 65 prosenttia Suomen tarvitsemasta energiasta tulee Venäjältä. Vieläkö te, arvoisat vihreät, tässä...? Kannattaa etsiä totuuden lähde sieltä netistä; sieltä se löytyy vaikka Bio-energian sivuilta.

Miksi te ette hyväksy totuutta ja täällä leikitte, että olette muka ilmastoystävällisiä? Tällä te tuhoatte Suomen talouden, ja semmoinen maa, joka on polvillaan taloudessaan, ei pysty hoitamaan edes ilmastoaan eikä paljon muutakaan. Huoltovarmuus pitää tässä maassa turvata sillä keinoin, että kotimaiset varannot otetaan käyttöön ja sen jälkeen aletaan tehdä työtä suomalaisen työn hyväksi niin, että saamme tämän maan alueen, koko yhteiskunnan, eri kunnat ja eri maakunnat käyttämään omaa energiaansa. Tällä hetkellä kaikki maakunnat — kotimaakuntani mukaan lukien — ovat riippuvaisia venäläisestä hakkeesta. Vieläkö te haluatte tätä Venäjä-riippuvuutta lisää?

Ja nyt te, vihreät — arvoisat, kunnioittamani vihreät — olette hyväksyneet maakaasun vihreälle listalle, mutta ette hyväksy turvetta. Silläkö keinoin meinaatte hoitaa ihmisten asioita rehellisesti, niin kuin olette luvanneet, ja sillä keinoinko aiotte hoitaa tätä eurooppalaista ilmastopolitiikkaa? Ette varmasti pysty hoitamaan. Viime talvena jo joulun aikaan, arvoisa puhemies, oli tilanne, että jos kotimaisia turveaumoja ei olisi ollut, niin moni kaupunki olisi kylmentynyt. Sitten poltettiin myös noin neljä kertaa kalliimpaa kevyttä polttoöljyä, joka tällä hetkellä on jo viisi kertaa kalliimpaa.

Arvoisa puhemies! Lopetan siihen, että totean: olisikohan viimein totuuden aika? [Petri Huru: Hyvä puhe!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Ovaska poissa. — Edustaja Turtiainen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

17.06 Ano Turtiainen vkk: Kiitos, arvoisa puhemies! Tässä hallituksen ilmastolakiesityksessä on yksi erittäin kannatettava kohta. Se löytyy sieltä ihan alusta. Siinä ehdotetaan nimittäin voimassa olevan ilmastolain kumoamista. Aika hyvin on yhteen lauseeseen saatu tiivistettyä koko tämän esityksen järki. Kaikki muu tässä esityksessä onkin sitten tuomassa pelkkää kärsimystä kansalaisten elämään.

Arvoisa puhemies! Tulen esittämään tämän lakiesityksen hylkäämistä sekä myös voimassa olevan ilmastolain kumoamista. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

17.07 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Ilmastomuutos on uhka ihmisten hyvinvoinnille, ja se myös kiihdyttää luontokatoa. YK:n kansainvälisen ilmastopaneelin raportti viime viikolta pysäytti jälleen — eivät siis ainoastaan Ollikaisen tiedot, joita täällä siteerattiin.

Peruuttamattomia muutoksia on jo tapahtunut. Ilmastomuutoksen täydellinen torjuminen on siis jo valitettavan myöhäistä. Nyt on tehtävä kaikki sen eteen, että pystymme rajaamaan ilmaston lämpenemisen puoleentoista asteeseen. Hillitsemisen rinnalla ilmastomuutoksen vaikutuksiin sopeutumisen ja varautumisen on oltava tästä lähtien osa kaikkea päätöksentekoa niin kotimaassa, Euroopan unionissa kuin kaikilla kansainvälisillä foorumeilla. Ilmastotoimien tekeminen tänään on huomattavasti halvempaa kuin huomenna.

Raportissa kuvataan laajasti ilmastomuutoksen vakavia vaikutuksia. Vaikutukset koskettavat niin ihmisiä, luontoa kuin yhteiskuntiakin. Ehdotukset toimien lykkäämisestä kertovat, ettei muutoksen vakavuutta ymmärretä. Helleaallot, kuivuus ja metsäpalot ovat yleistyneet, ja ne vaikuttavat merkittäväällä tavalla luonnon ekosysteemeihin. Yhteiskuntien turvallisuudesta ja huoltovarmuudesta on puhuttava myös ilmastomuutoksen näkökulmasta — muu on heikkoa varautumista. Lisäksi YK:n kestävä kehityksen tavoitteet ovat vaarassa vesittyä, tai osassa maailmaa voi ehkä sanoa: kuivua kokoon ilmastomuutoksen seurauksena, myös tällä on maailmanlaajuisia vaikutuksia.

IPCC-raportti korostaa myös ilmastomuutoksen vaikutusten epätasaista jakautumista. Valtiot, alueet, ihmisryhmät ovat keskenään hyvin eriarvoisessa asemassa. Vaikutuksista kärsivät eniten juuri ne, jotka ovat jo valmiiksi haavoittuvassa asemassa. Esimerkiksi jo aikaisemmin vedenpuutteesta tai kuivuudesta kärsivät alueet ovat pahenevan kurimuksen keskellä. Tulvat ja kuivuus vaikeuttavat maataloutta ja ruoantuotantoa entisestään, mikä voi lisätä yhteiskunnallisia jännitteitä ja maan sisäistä tai ulkoista muuttoliikehädintää. Ilmastomuutoksen vaikutusten epäoikeudenmukaista luonnetta lisää myös tieto siitä, että iso osa päästöistä on syntynyt rikkaiden länsimaiden teollistumisen ja vaurastumisen seurauksena. Hyvinvointimme korkea taso, josta olemme saaneet nauttia vuosikymmeniä, on kiihdyttänyt ilmaston lämpenemistä. Useat länsimaat ovat myös ulkoistaneet teollisen toimintansa ja samalla myös päästönsä muihin maihin — tämä siihen vertailuun, paljonko Suomi päästää, paljonko Kiina. Meidän pitää myös tarkastella näitä vaikutuksia, jotka syntyvät meidän kulutuksesta muualla. Ilmastomuutoksen vaikutusten epätasainen jakautuminen on otettava huomioon myös poliittisissa päätöksissä. Jatkossa tarvitsemme myös vahvempaa lainsäädännön pohjaa kansainvälisen ilmastorahoituksen tasolle, kriteereille ja ylivaalikautisille tavoitteille.

Arvoisa puhemies! Hallituksen ilmastolaki on tämä hallituksen tärkein ilmastotoimi. Ilmastolaki valaa Suomen valtion ilmastotyön pitkäjänteisen perustan. Se vastaa myös osal-

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

taan kansainvälisen ilmastopaneelin tutkijoiden esittämiin huoliin. Ilmastolain uudistuksella varmistetaan muun muassa se, että hiilineutraalisuustavoite 2035 säilyy ja ilmastotyö jatkuu vaalikausien yli, ja kuten ministeri jo totesi, ilmastomuutoksen hillitsemiseen ei ole oikotietä, vaan se on pitkäjänteistä työtä. Tämän takia on tärkeää, että hallitusten vaihtuessa Suomen suunta on yhä sama: kohti hiilineutraalia, hiilinegatiivista yhteiskuntaa. Laissa ulotetaan kansallisen ilmastopaneelin suositusten mukaiset päästövähennystavoitteet vuosille 2030, 2040 ja 2050. Päästövähennystavoitteiden lisäksi lakiin tulee ensimmäistä kertaa tavoite nielujen vahvistamisesta. Tämä on osa lain uudistusta, jossa ensimmäistä kertaa otetaan mukaan metsien ja maaperän maankäyttösektori, jolla on suuri merkitys Suomen päästö- ja nielutaseelle.

Poliittisten päätösten legitiimiyden kannalta on tärkeää, että päätösten valmistelussa kuullaan laaja-alaisesti eri yhteiskunnan toimijoita. Ilmastolain osalta erityisenä kohderyhmänä ovat olleet lapset, nuoret ja saamelaiset. Laki lisää Suomen suuren yleisen mahdollisuuksia osallistua ilmastopolitiikkaan. Osallistumismuodot laajenevat myös muihin kuin kirjallisiin muotoihin, mikä helpottaa esimerkiksi vammaisten ihmisten osallistumista. Ilmastotoimet on toteutettava oikeudenmukaisesti. Oikeudenmukainen ja reilu siirtymä on kirjattu lain tavoitteisiin. Tämä tarkoittaa sitä, että matka kohti hiilineutraalia yhteiskuntaa ei saa asettaa kohtuutonta raskautta yksilölle, työntekijälle tai eri väestöryhmille. Eri väestöryhmät huomioivat vaikutusarvioinnit ovat tärkeä osa ilmastolain täydentymistä.

Arvoisa puhemies! Ensi syksynä ilmastolakia täydennetään. Suunnitelmissa on, että kunnille asetetaan velvoite ilmastosuunnitelmien laatimiseen. Tämä on kannatettava lisäys. Ilmastosuunnitelmien ohella pitäisin tärkeänä uudistuksena sitä, että kunnille annettaisiin velvoite tehdä suunnitelma myös luonnon monimuotoisuuden suojelemiseksi. Luontokato on ilmastokriisin veroinen uhka, jonka torjuntaan on valjastettava kaikki.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Purra, olkaa hyvä.

17.13 Riikka Purra ps: Arvoisa herra puhemies! Venäläisestä energiasta irrottautuminen on välttämätöntä huoltovarmuuteen ja turvallisuuteen liittyvistä syistä. Kuitenkin yhtä suuri tosiasia on, että useimmat Euroopan maat ja myös Suomi ovat riippuvaisia fossiilienergiasta vielä hyvinkin pitkään. Tällä hetkellä meitä uhkaa merkittävä energiakriisi, useita muita valtavia haasteita, jotka linkittyvät Ukrainassa käytävään sotaan. Jo ennen tämän kriisin kärjistymistä meillä oli ongelmia nimenomaan näissä asioissa.

Vaikka fossiilisista polttoaineista irrottautuminen pitkällä aikavälillä on oikea suunta, on nyt aika asettaa uusi turvallisuuden määrittämä tärkeysjärjestys. Koskaan ei ole ollut oikeampi hetki nostaa oma huoltovarmuutemme tärkeysjärjestyksen kärkeen. Silloin kun on tosi kyseessä, tärkeysjärjestyksillä on tapana muuttua. Joskus se vain saattaa tulla liian myöhään.

Näin ollen kansallisten ilmastolakien käsittely on keskeytettävä tämän kriisin ajaksi. Samoin uskon tapahtuvan Euroopan unionin ilmastopaketin kohdalla ainakin epävirallisesti. Me tarvitsemme energia- ja ilmastorealismia. Jos ja kun myös ilmasto hyötyy suomalaisen huoltovarmuuden ja turvallisuuden parantamisesta, se on erinomainen asia, mutta muita motiiveja näiden asioiden käsittelyyn tai maailman kunnianhimoisimman ilmastopolitiikan edistämiseen ei saisi olla.

Samaan aikaan meidän täytyy muistaa, että meidän tehtävämme on huolehtia siitä, että suomalaisilla olisi mahdollisimman kohtuuhintaista sähköä ja lämpöä. Se, mitä täällä vaa-

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

dittiin välikysymyksessä muutama viikko sitten, on yhä ajankohtaisempaa. Nyt kaikki me tiedämme, että kustannukset tulevat merkittävästi nousemaan. Se, että Euroopan unioni, koko länsi, Suomi ovat kyenneet toimimaan tässä kriisissä yhtenäisesti, on hienoa, mutta ajatelkaa, mitä tulee tapahtumaan siinä vaiheessa, kun energialaskut, sähkölaskut, ruuan hinta, liikkuminen, kaikkien hinta nousee merkittävästi. Uskotteko te, että sittenkin kaikki ovat yhtenäisiä? Nämä ovat asioita, jotka koskettavat hyvin suurta osaa tästäkin kansasta. Jo tällä hetkellä monet kärvistelevät näiden laskujen kanssa.

Sama tuli mieleeni ympäristövaliokunnan puheenjohtaja Sipilän puheenvuorosta, jossa hän moitti perussuomalaisia siitä, että valiokuntakuulemisessa kuulemma kaikki muut kannattavat näitä toimenpiteitä. Entä puhutaanko valiokuntakuulemisissa paljonkin kustannuksista? Onko siellä käsitelty sitä, kuinka paljon tämä maailman kunnianhimoisin ilmastopolitiikka tulee maksamaan veronmaksajalle? [Välihuutoja] Mikäli näistä aiheista keskusteltaisiin enemmän, mikäli hallitus toisi eduskunnalle oikeasti tietoon, kuinka paljon se loppujen lopuksi maksaa, ehkä ääni kellossa olisi erilainen, varsinkin jos samaan aikaan markkinoille esimerkiksi elinkeinoelämän tietyille sektoreille annetaan ikään kuin ilmaista rahaa investointeihin sekä kansalliselta tasolta että Euroopan unionista. Onko se ihmiselle, jos ei se silloin ole hyvä idea kaikkien mielestä? Näitä asioita minun mielestäni pitäisi kyetä käsittelemään erityisesti silloin, kun lähellä Suomen rajoja käydään sotaa.

Me emme näe, että nämä asiat ovat keskenään välttämättä ristiriitaisia, mutta sitä, että täällä tämän päivän puheenvuoroissa hallituksesta, erityisesti vihreistä, ei nähdä olevan minkäänlaista ristiriitaa näiden asioiden välillä, minä ihmettelen. Mikäli huoltovarmuus ja turvallisuuden takaaminen ja kunnianhimoisin ilmastopolitiikka menevät oikeasti samaan suuntaan eikä välillä ole mitään ristiriitaa, miksemme sitten voisi ottaa tähtisarjajärjestyksen ykkösasiaksi sitä turvallisuutta ja huoltovarmuutta, jos kerran samaan aikaan ilmastokunnianhimo joka tapauksessa menee eteenpäin? Siksi, että nämä toimet olisi jo tehty, mikäli se olisi niin helppoa kuin te esitätte. Se ei ole niin helppoa. Se maksaa, ja se maksaa tässä maassa veronmaksajalle.

Tämä ei ole minkäänlainen moite sitä kohtaan, etteivätkö nämä ongelmat olisi todellisia, mutta se, että te ette suostu puhumaan näistä todellisista ongelmista, siitä, että tällä hetkellä me tarvitsemme meidän verorahojamme myös jonnekin muualle, meidän oman turvallisuuden ja huoltovarmuuden takaamiseen, ja silloin kun se on ristiriidassa teidän maailman kunnianhimoisimman ilmastopolitiikkanne kanssa, meidän mielestämme turvallisuuden pitää mennä edelle. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Taimela, olkaa hyvä.

17.19 Katja Taimela sd: Arvoisa herra puhemies! Niin kuin aiemmin tässä keskustelussa on käynyt ilmi, tämän ilmastolain esityksen tavoitteena on hallitusohjelman mukaisesti vahvistaa sääntelyn ohjausvaikutusta ja varmistaa, että Suomi saavuttaa hiilineutraaliuden vuoteen 2035 mennessä. Oma puolueeni näkee niin, että Suomeen tarvitaan kunnianhimoisempi ja konkreettisempi ilmastolaki, joka toimii vahvana ohjauskeinona ilmastopolitiikalle kaiken kaikkiaan.

Täytyy muistaa sekin, että Suomen ensimmäinen ilmastolaki tuli voimaan kesällä 2015. Itsestäni on täysin selvää, että lakia tulee päivittää paitsi hiilineutraalisuustavoitteen vuoksi myös sen vuoksi, että ilmastopolitiikan saralla on tapahtunut paljon seitsemässä vuodes-

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

sa ja näin voimme myös tietysti päivittää omaa sopeutumistamme tulevaan. Koen, että tämä sitova ilmastolakiin kirjattu tavoite on paras ohjauskeino Suomen ilmastopolitiikalle.

On täysin ymmärrettävää — tai pitäisikö sanoa, että itsestään selvää — että tässä keskustelussa on noussut esiin myös ajankohtainen Ukrainan tilanne ja huoli ilmastolain tavoitteista ja niiden realistisuudesta. Itse kuulun siihen sarjaan kansanedustajia tässä salissa, että ajattelen, että tämä surullinen kriisikään ei ole syy jämähtää paikoilleen ilmastotyössä.

Jatkossa muun muassa lain ja suunnittelujärjestelmän tavoitteena on myös varmistaa paremmin ilmastotoimien oikeudenmukaisuus ja kestävä kehitys. Ilmastopolitiikan suunnittelujärjestelmää laajennetaan, saamelaisten oikeuksia edistetään, ilmastopaneelin tehtäviä täsmennetään ja osallistumista ja tiedonsaantia koskevaa sääntelyä tullaan myös jatkossa tarkentamaan.

Arvoisa puhemies! Meidän tehtävämme lainsäätäjinä on myös tukea ja vahvistaa kuntien ja alueiden ilmastotyötä, ja sen vuoksi on edellytys, että ilmastolakia täydennetään tulevana syksynä, kun tarvittavat selvitykset tästä valmistuvat. En malta myöskään olla tähän loppuun nostamatta esiin — uskallan väittää, että tämä on jaettu kaikkien meidän kansanedustajien sisäisessä postissa — ilmastorepun terveisiä elikkä Nuorten ilmastoteriveisiä pääministerille -vihkosta. Jokainen meistä kansanedustajista voi tutustua tähän vihkoseen. Tämä on tullut tässä parin päivän sisällä sinne sisäiseen postiin, elikkä sinänsä erittäin hyvään aikaan, kun me käymme keskustelua ilmastolaista täällä salissa ja keskustelu siitä tietysti tulee jatkumaan. Haluan lukea täältä vain muutaman terveisen nuorilta: ”Lisää rohkeutta tehdä ehkä vaikealtakin tuntuvia päätöksiä nyt.” [Puhemies koputtaa] Ja jos puhemies sallii, niin toinen: ”Suomi ja EU rohkeasti globaaliin johtoasemaan ilmastoteoissa.” Nämä olivat nuorten terveisiä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Peltokangas, olkaa hyvä.

17.22 Mauri Peltokangas ps: Arvoisa puhemies! Uuden ilmastolain tavoitteena on hallitusohjelman mukaisesti vahvistaa sääntelyn ohjausvaikutusta ja varmistaa, että Suomi saavuttaa hiilineutraaliuden vuoteen 2035 mennessä. Aina vaan siis hakataan päätä Karjalan mäntyyn. Suomeksi tämä tarkoittaa kylmästi sitä, että lain tarkoitus on pakottaa koko kansa polvilleen yhden hallitusapupuolueen ilmastohysterian alttarille niin taloudellisesti kuin henkisestikin sekä sitouttaa tulevat hallitukset vielä tiukemmin nykyhallituksen ilmastotavoitteisiin. Monille alkutuottajille tämä laki on pelkkä kuolinisku, jonka seuraukset ovat jo nähtävissä lisääntyneinä konkurssina, työttömyytenä ja velkataakkana. Tällaiset velat ovat ihmisten mukana aina hautaan saakka, jopa yli sen tuleville sukupolville. Miettikää, mitä te olette tekemässä.

Hallituksen kauniit puheet oikeudenmukaisesta vihreästä siirtymästä ovat paljastuneet pelkäsi silmänlumeeksi ja poliittiseksi jargoniksi, jolla ei ole mitään tekemistä todellisuuden kanssa. Ne keinot, joita hallitus kuplassaan kansalle kompensatioina esittää, ovat ylitysepääsemättömän kalliita ja toteutuskelvottomia. Kaikki eivät nauti — ministeriaitio on tyhjä, mutta sanon kuitenkin — ministeritason palkoista ja eduista eivätkä asu julkisen liikenteen keskiöissä, saati alueilla, joissa kallis sähköautoilu kestäisi edes talven pakkaset.

Arvoisa puhemies! Miten hallitus voi puhua luonnon monimuotoisuudesta ja sen säilyttämisestä, kun se samalla lisää sen tuhoamista edistämällä esimerkiksi epävarmaa ja ky-

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

seenalaista tuulivoimarakentamista? Luonnon monimuotoisuutta ei edistetä sillä, että hakataan satojatuhausia hehtaareita metsää tuulimyllyjen, huoltoteiden ja siirtolinjojen rakentamisen alta. Tämä jos mikä paljastaa hallituksen kaksilla rattailla ajamisen ja kaksoismoraalin irvokkaat kasvot. [Petri Huru: Juuri näin!] Kakkua ei, arvoisa hallitus, voi syödä ja säästää samaan aikaan.

Samalla kun hallitus kiihdyttää vauhtia pienelle maalle mielipuolisen kunnianhimoisen ilmastopoliittisen tavoitteensa kanssa, se kiihdyttää teollisuutemme, huoltovarmuutemme ja omavaraisuutemme alasajoa tavalla, jota ei voi parhaalla tahdollakaan enää kutsua ilmastomuutoksen torjumiseksi. Hallitus on tuhoamassa kaiken sen, mitä sodanjälkeiset sukupolvet ovat rakentaneet, ja haluaa Suomen taantuvan kehitysmaaksi, jonka voi sitten ilmeisen helposti luovuttaa liittovaltio-EU:lle, kun kansa on riisuttu kaikista vastustamisen keinoista. Hävetkää, jos osaatte.

Arvoisa puhemies ja arvoton hallitus! Maailmanpoliittinen tilanne on nyt sellainen, että ilmastoposeeraamisen tulisi olla prioriteettilistan viimeisimpinä eikä edes keskustelussa tänään, tässä tilanteessa. Uhka on todellinen. Kaikki ilmastotoimet on pantava jäihin nyt siksi aikaa, kunnes tilanne rauhoittuu. Emme me tarkoita, että teidän tulee kokonaan se politiikkanne lopettaa, mutta järkeä pitää tällaisessa kansainvälisessä tilanteessa osata käyttää myös tässä salissa.

Nyt jos koskaan on viimeinen mahdollisuus tehdä kaikki mahdolliset toimet ruokahuoltomme ja energiaomavaraisuutemme parantamiseksi. Venäläinen tuontienergia ei ole enää vaihtoehto. Turve on luokiteltava uusiutuvaksi välittömästi ja lisättävä sen tuotantoa huomattavasti. Te tuhositte sen elinkeinon. Pelastakaa se nyt. Teillä on siihen avaimet kädesänne, jos tahtotilaa, arvoisat keskustan edustajat, riittää. [Tuomas Kettunen: Ei ole täysin tuhattu!] — Te olette tuhonneet energiahuoltovarmuuden, te olette tuhonneet elinkeinon, te tuhoatte sillä myöskin maatalouden, koska maatalouden tarve turpeesta on huomattava. Jokainen keskustapuolueen edustaja, joka siellä nyt kynsin hampain koettaa välihuudella, tietää teidän politiikkanne tuloksen. Se on nimenomaan sitä Suomelle negatiivista kehitystä, mitä tämä hallitus on alusta saakka tehnyt.

Me olemme kohta kolme vuotta tai reilut kolme vuotta kuunnelleet täällä lupauksia siitä, kuinka otatte huomioon esimerkiksi maatalouden. Tänä päivänä viljelijät ovat todella tuskassa. [Tuomas Kettunen: Pitää paikkansa!] Te tiedätte sen. Esimerkiksi meidän kuljetussektorimme — Suomi pyörii rattailla — mikä on tämän hetken tilanne teidän politiikkanne tuloksena? Eivät maailmanmarkkinahinnat vaikuta kaikkeen esimerkiksi polttoaineen kohdalla vaan teidän politiikkanne. Espanjassa bensiinin hinta on pikkuisen halvempaa kuin Suomessa. Onko siellä eri maailmanmarkkinahinta? Kysynpähän vain nyt.

Tilanne on se, että ellemme me saa Suomessa muuttamaan tätä poliittista linjausta ja tämän hallituksen sairaan kunnianhimoista ilmastopoliittikkaa, niin tämä maa on tuhon tiellä. Tällä hetkellä Suomen eduskunnan ainoa tehtävä on mielestäni pitää huoli siitä, että meillä on huomenna, ensi viikolla, seuraavassa kuussa, seuraavina vuosina ja vuosikymmeninä energiahuoltovarmuus, ruokahuoltovarmuus, puolustus ja kaikki se, mitä itsenäinen valtio tarvitsee, että sen kansalaiset voivat elää ja nauttia turvallisesta Suomesta.

Me olemme kuulleet tänään tässä salissa, kun ministeri toteaa, että tämä ilmastolaki on annettu siksi, että meidän lapsilla olisi huominen — ikään kuin heillä ei sitä muutoin olisi. Peräänkuuluttaisin ministeritason henkilöltä vastuuta siitä, miten pelotellaan meidän nuoria. Tuodaan ne asiat täällä siten, että jos joku lapsi katsoo siellä televisiota ja kuulee tällaista, niin kannetaan vastuu siitä, mitä puhutaan.

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

Täällä on vasemmistosta kuulunut, että Ukrainan sodassa on myös kyse ilmastoasioista. Mitä minun korvani kuulevat tässä ajassa? Minkälainen puolue on se, joka sekoittaa Ukrainan sotaan ilmasto-ongelmat, [Petri Huru: Venäjä-myönteinen!] aikuiset ihmiset? Täällä on myöskin todettu, että fossiiliton tavoite on tässä päivässä isänmaallinen teko. Me tarvitsemme energiahuoltovarmuutta tässä päivässä.

Lopetan tämän puheeni, arvoisa puhemies, siihen, että olen tehnyt 11. helmikuuta 2021 toimenpideohjelman ”Turve uusiutuvaksi”, ja toivon, että hallitus ottaa lusikan kauniiseen käteeseen ja toteuttaa sen ja täten edesauttaa Suomen huoltovarmuuden positiivista kehitystä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Sipilä poissa. — Edustaja Huru, olkaa hyvä.

17.30 Petri Huru ps: Arvoisa herra puhemies! Nyt keskustelussa olevassa hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi ilmastolaki. Esityksen tavoitteena on kiristää sääntelyn ohjausvaikutusta ja varmistaa, että Suomi saavuttaa hiilineutraalisuuden vuoteen 2035 mennessä eli 15 vuotta muuta EU:ta aiemmin.

Suomen ja koko Euroopan tilanne muuttui radikaalisti Venäjän hyökättyä Ukrainaan. Hyökkäys asettaa huoltovarmuuskysymykset ja omavaraisuuden täysin uuteen valoon ja alleviivaa niiden tärkeyttä. Olemme tässä salissa useaan otteeseen tuoneet esiin huolestamme esimerkiksi turvealan alasajosta ja muista hallituksen kunnianhimoisista ilmastotavoitteista, jotka pahimmillaan heikentävät Suomen huoltovarmuutta ja energiaomavaraisuutta sekä ruokaturvaa, kustannuskilpailukyvyystämme puhumattakaan. [Mikko Lundén: Ei käy!] Nyt olisi aika katsoa yhdessä eteenpäin ja myös sitä, mitä tapahtuu muualla EU:ssa. Esimerkiksi Saksa on Venäjän hyökkäyksen alettua tarkastellut omaa energiapolitiikkaansa ja alkanut toimenpiteisiin irtautuakseen venäläisestä tuontienergiasta. Saksa aikoo pidentää muun muassa hiili- ja ydinvoimaloiden käyttöikää ja kasvattaa maakaasun varastoja energiaomavaraisuuden parantamiseksi.

Arvoisa puhemies! Tämä ei ole myöskään Suomessa liian myöhäistä. Nyt on syytä tehdä korjaavia liikkeitä ulkomaisen energiariippuvuutemme vähentämiseksi ja huoltovarmuuden sekä kotimaisen ruokatuotannon parantamiseksi. Toki on hyvä, jos Suomen toimet huoltovarmuutemme parantamiseksi ovat ilmastoystävällisiä. Siihen voidaan pyrkiä, mutta kuitenkin kohtuudella ja niin, että huoltovarmuus ja turvallisuus tulevat ensin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hassi, olkaa hyvä.

17.32 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Olin viime viikon loppupuolella yhdessä suuren valiokunnan delegaation kanssa Pariisissa EU-maiden parlamenttien EU-valiokuntien delegaatioiden kokouksessa. Siellä oikeastaan kaikki delegaatiot toivat esille saman johtopäätöksen kuin Suomessa hiljattain edustaja Halla-aho, nimittäin, että Venäjän hyökkäys Ukrainaan korostaa tarvetta nopeuttaa siirtymää pois fossiilisista. Olisi todella mukavaa, jos edustaja Halla-aho keskustelisi tästä asiasta myöskin oman ryhmänsä kanssa. Fossiilisten käytössä ei ole kysymys pelkästään ilmastomuutoksesta, joka jo sinällään on riittävän vakava asia, vaan viimeiset pari viikkoa ovat opettaneet sen, että kun Putinin sotakone rahoitetaan myymällä öljyä ja kaasua, niin riippuvuuden nopeassa vähentämisessä niistä on kysymys myöskin rauhasta ja itsenäisyytemme säilyttämisestä.

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

Kuten edustaja Sipilä tässä jo ehti hyvin todeta, myös suomalainen elinkeinoelämä valtaosin tukee kunnianhimoista ilmastopolitiikkaa, koska he ensinnäkin ymmärtävät, että bisnestä ei ole, jos ei ole sellaista planeettaa, jossa yhteiskunnat pystyvät toimimaan, ja toiseksi, että kun koko maailma tarvitsee ilmastomuutoksen hillinnän ratkaisuja, joista monia pystytään Suomessa tuottamaan ja kehittämään edelleen, niin siinä on kysymys myöskin mahdollisuuksista tulevaisuuden bisnekselle — eikä pelkästään mahdollisuuksista vaan bisneksestä tässä ja nyt. Jo tänä päivänä näemme, että mitä pitemmällä kukin maa on siirtymisessä pois fossiilisista, sitä vahvempi sen tilanne on. Todella tuen vahvasti myös sitä, että Euroopan unionissa voimistetaan niitä toimia, joita yhdessä teemme, jotta yhdessä voimme nopeuttaa irtautumista fossiilisista.

Näinä päivinä on puhuttu paljon myöskin ruoantuotannon huoltovarmuudesta, ei pelkästään energian huoltovarmuudesta. Myös se liittyy ilmastoon vahvasti. Tänäpäivän Yara on ilmoittanut lopettavansa typpilannoitteen myynnin, mikä on tietysti tosi huono uutinen maataloudelle. Mutta toisaalta tiedämme, että maataloudessa sellaiset menetelmät, joilla lisätään peltomaan hiiltä, peltomaan orgaanista ainetta, jotka auttavat osaltaan myös ilmastomuutoksen hillinnässä, parantavat myös peltomaan kykyä sitoa ravinteita ja kykyä pidättää näitä ravinteita valumasta vesistöön, joten myöskin niissä asioissa on löydettävissä win-win-ratkaisuja, ja toivottavasti pystymme todella myös niitä ottamaan käyttöön nopeasti.

Olemme varmaan yksimielisiä siitä, että siirtymä pois fossiilisista on tehtävä reilusti sellaisella tavalla, joka ei aiheuta kohtuuttomia taloudellisia tai muita vaikeuksia esimerkiksi niille, jotka ovat melko pienipalkkaisissa ammateissa ja jotka työmatkojen takia joutuvat käyttämään henkilöautoa. Meidän on kuitenkin muistettava, että ne keinot, joilla helpotamme siirtymää, eivät voi toisaalta olla sitten sellaisia, että ne hidastavat siirtymistä pois fossiilisista.

Kaiken kaikkiaan ilmastomuutoksen hillinnässä on kyse siitä, onko sivilisaatiolla tulevaisuutta vai ei. Kuten jotkut kollegat ovat jo maininneet, ei ole montaakaan päivää siitä, kun hallitustenvälinen ilmastopaneeli IPCC julkaisi uusimman raporttinsa ilmastomuutokseen sopeutumisesta, jossa se totesi, että mahdollisuuden ikkuna ilmastomuutoksen hillintään on vielä olemassa, mutta se on sulkeutumassa hyvin nopeasti, ja sen takia meidän pitää toimia nopeasti.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

17.37 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Lähetekeskustelussa on hallituksen esitys eduskunnalle ilmastolaiksi. Lainaan siitä pienen pätkän. ”Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi ilmastolaki. Samalla voimassa oleva ilmastolaki ehdotetaan kumottavaksi. Esityksen tavoitteena on hallitusohjelman mukaisesti vahvistaa sääntelyn ohjausvaikutusta ja varmistaa, että Suomi saavuttaa hiilineutraaliuden vuoteen 2035 mennessä.” Perussuomalaisten puheenjohtaja Riikka Purra otti viimeksi eilen kantaa aihepiiriin: ”Ilmastopolitiikan osalta on tehtävä pikainen uudelleenarviointi. Kansallisten ilmastolakien käsittely on keskeytettävä kriisin ajaksi, ja maailman kunnianhimoisimmasta hiilineutraalisuustavoitteesta on viimeistään nyt luovuttava. Ei ole realistista kuvitella, että samaan aikaan voisimme edistää rinnakkain kunnianhimoa huoltovarmuudessa, Venäjä-riippuvuuden vähentämisessä ja ilmastopolitiikassa.” Olen täsmälleen samaa mieltä, ja mielestäni oli aika har-

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

kitsematonta, että tämä laki tuodaan tänne juuri nyt kriisin ollessa kuumimmillaan, kun jopa vihreätkin ymmärtävät, että turpeen nosto on käynnistettävä välittömästi.

Viime viikolla sain kaivettua esiin sen, kuinka paljon Suomessa on Huoltovarmuuskeskuksen alaisia polttoturpeen turvavarastoja. Niitä on 0,7 terawattituntia tällä hetkellä. Nämä kaikki Suomen polttoturpeen turvavarastot piisaavat esimerkiksi Seinäjoen kaupungin lämmittämiseen yhden talven ajan, ei mihinkään muuhun. Jos ajatellaan, että näitä pitäisi jakaa koko maahan, niin nämähän eivät kestäisi viikkoakaan. Tämä on järkyttävä tämä tilanne, missä me elämme Suomessa.

Minä ymmärrän osittain tätä pyrkimystä siirtyä fossiilisista eroon — mutta mitä meidän hallituksemme tekee täällä Suomessa, jos on jotain mahdollisuuksia siirtyä fossiilisista eroon: Keskustan Pekkarinen on puhunut 20 vuotta sitten ainakin jo biokaasusta, [Tuomas Kettunen: Risupaketeista!] ja keskusta on hakannut kaikki rahat tuulimyllyihin. [Satu Hassi: Sehän on halvinta sähköntuotantoa!] Kaikki voimat, mitä olisi voitu keskittää biokaasun kehittämiseen, on haaskattu tuulimyllyihin. Kun tuulimyllyjä rakennetaan, niin ne itsessäänkin tekevät ympäristövaikutuksia, jotka vihreät aina ihan täysin unohtavat, samoin kuin he unohtavat ne myös sähköautoista. Jos me keskittyisimme hieman biokaasun tuotantoon, niin saisimme sillä polttoainetta autoihimme ja lisäksi ympäristölle hyvää lannoitetta siinä niin kuin sivutuotteena. On käsittämätöntä, että täällä on pelleilty tämän asian kanssa pitkän aikaa. Nyt hallituksen pitäisi tämän kriisin ollessa kuumimmillaan pikaisesti käynnistää sellainen tukipaketti, jolla maataloille tarjottaisiin mahdollisuus alkaa tuottamaan tätä biokaasua. — On mukavaa, että edustaja Kettunenkin keskustasta nyökyttelee tässä asiassa. Tämä on nimittäin oikeasti semmoinen merkittävä asia.

Suomessa on kaksi osaajaa tälle alalle. Heillä on valtavat visiot siitä, miten esimerkiksi näitä turvesoita, joista on nostettu energiaturvetta, kasvuturvetta ja kuiviketurvetta, kun ne alkavat olla siellä hyvin huolella käytettyinä, voitaisiin valjastaa siihen, että sillä suolla tuotettaisiin nurmea tai jotain muuta, jota voitaisiin käyttää oikeasti tässä biokaasun tuotannossa. Tämä on semmoinen kevyt asia, mikä toivottavasti nostaa nyt päätään tässä keskustelussa, millä me turvaamme energiahuoltovarmuutemme. Edustaja Peltokangas puhui jo turpeesta niin paljon, että minä en siihen muuten ota kantaa, mutta halusin nostaa tämän biokaasun esille.

Nyt toinen asia, mikä liittyy tähän tavallansa nykyhetkessä olevaan tilaan, ei niinkään ilmastoon muuta kuin siinä, että on paheksuttu näitä liikennepäästöjä: tällä hetkellä on semmoinen tilanne, että kuorma-autoilijoita tulee menemään konkurssiin, ja minä en tiedä, millä tavalla tämän maan ruokahuolto järjestetään tällä hetkellä, jos ei tehdä pikaisesti jotakin muutoksia polttoaineen hinnan suhteen. Keskustelin aamulla erään entisen työnantajani kanssa ja hän kertoi, että jos Porista Helsinkiin menevällä rahtiliikenteellä, mitä he tekevät pääosin, on kuormat molempiin suuntiin, niin he saavat siitä 1 100 euroa. Polttoaineisiin menee 450 euroa, kuskin palkkoihin sivukuluineen, muineen, koulutuksineen menee saman verran. Heille jää 200 euroa, jolla pitäisi huoltaa auto, ostaa renkaat ja pitää yllä sitä autoa, kylmäkoneita. Nyt toivoisin, että hallitus pikaisesti tarttuu tähän dieselin hintaankin, koska muuten ruokahuoltomme ympäri Suomea on katastrofaalisessa tilassa. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

17.45 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Ensi alkun täytyy kiittää edustaja Mäenpäästä hyvästä puheenvuorosta liittyen biokaasuun. Se oli ratkaisukeskeinen ja -henkinen puheenvuoro, ja allekirjoitan täysin hänen ajatuksensa tästä biokaasun edistämistä, mutta haluan vielä muistuttaa, että tämä hallitus on vienyt ja tehnyt toimenpiteitä, että biokaasutuotantoa tässä maassa edistetään. Mutta juurikin näin, edustaja Mäenpää on hyvä kirittäjä myös hallituksen suuntaan. Varmasti toivoisin myös itsekin, että jossain vaiheessa vaikka jonkinlainen syöttötariffijärjestelmä biokaasun tuotannolle tähän maahan luotaisiin, niin kuin aikoinaan luotiin tuulivoiman rakentamisen osalta.

Mutta, herra puhemies, tosiaan lähetekeskustelussa käydään ilmastolainsäädäntöä ja sen uudistamista, ja täällä on käytetty hyviä puheenvuoroja, ja haluan tämän lähetekeskustelun myötä viedä terveiset valiokuntatyöskentelyyn, että nyt kun maailmanpoliittinen tilanne on muuttunut merkittävästi, niin otettaisiin huomioon tässä valiokuntatyöskentelyssä huoltovarmuus, turvallisuusasiat, isosti.

Tosiaan Ukrainan sota myös vaikuttaa voimakkaasti meidän energiahuoltovarmuuteen. Olemme olleet ja olemme riippuvaisia osaltaan Venäjän tuontienergiasta. Sieltä metsähakettakin Suomeen tuodaan se 45 prosenttia käytetystä metsähakkeesta. Nämähän menevät suurimmaksi osaksi kuntien omistamiin voimalaitoksiin, ja toivoisinkin suurta viisautta myös kuntapäätöksentekijöille, että hekin ottaisivat huomioon tämän tilanteen. Ja näinhän on tehty. Nythän uutisoitiin, kuinka Oulun Energia ilmoitti, että he eivät enää ota vastaan venäläistä metsähaketta, ja tämähän tarkoittaa sitä, että jo tällä hetkellä useita kymmeniä ajoneuvoyhdistelmiä ajetaan vuorokaudessa Oulun Energialle, siis ajetaan ajoneuvoyhdistelmiä turvetta Oulun Energialle. Eli tämä kotimainen polttoaine on otettu nytten käyttöön, ja hyvä niin.

Haluan, puhemies, tässä hieman oikoa, nimittäin edustaja Peltokangas tässä nyt antoi ymmärtää, että me olemme tuhonneet täysin turvetuotannon tässä maassa. Se ei pidä paikkaansa. Nimittäin moni voimalaitos käyttää kotimaista turvetta ja myös ensi talvena käyttää. Mutta nyt meidän pitäisi käydä perustavanlaatuinen keskustelu siitä, kuinka me tulisimme vieläkin enemmän edistämään turpeen käyttöä ja kuinka nyt metsähake ja myös kivihiili, mitä Venäjän suunnalta on Suomen voimalaitoksiin tuotu, korvataan kotimaisella turpeella. Toivon, että myös valiokunnassa käydään tästä keskustelu ja että se myös tuodaan esille.

Puhemies! Aika on täynnä. Tulen ottamaan seuraavan puheenvuoron ja käsittelemään tätä aihetta lisää seuraavassa puheenvuorossani.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Lundén, olkaa hyvä.

17.48 Mikko Lundén ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Nyt käsittelyssä olevan esityksen tavoitteena on hallitusohjelman mukaisesti vahvistaa sääntelyn ohjausvaikutusta ja varmistaa, että Suomi saavuttaa hiilineutraalisuuden vuoteen 2035 mennessä. Niin ikään ehdotetussa laissa säädettäisiin uusista ilmastotavoitteista. Vuoden 2035 hiilineutraaliustavoitteen lisäksi esityksessä säädettäisiin päästövähennystavoitteet vuosille 30–40. Vuodelle 50 asetettua päästövähennystavoitetta päivitettäisiin ja säädettäisiin myös nielujen vahvistamisen tavoitteista. Saman hallitusohjelman mukaisesti ilmastolain suunnittelujärjestelmää laajennettaisiin koskemaan maankäyttösektoria.

Arvoisa herra puhemies! Esityksen tavoitteena on täten hillitä ilmastomuutosta ja edistää ilmastomuutokseen sopeutumista. Esityksen keskeinen tavoite on varmistaa, aivan

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

kuten todettua, että Suomi saavuttaa hiilineutraaliuden viimeistään vuonna 35 ja sen jälkeen hiilinegatiivisuuden. Me perussuomalaiset olemme aina vastustaneet ylikireää ilmastopolitiikkaa maassamme. Näin siksi, että nyt myös Suomessa on pakko saada ilmastopolitiikan pikainen uudelleenarviointi. Marinin hallituksen on yksinkertaisesti pakko luopua maailman yltiöpäisimmistä hiilineutraalisuustavoitteistaan, sillä nyt tiedämme ilmastokartellin suomalaisille langettaman poskettoman laskun suuruuden. Hinnannousun mittasuhteet havaitsee, kun käy tankkaamassa tai kun katsoo eri tuotteiden hintoja.

Arvoisa herra puhemies! Omilla politiikan toimillaan hallitus lähettää täten hiilineutraaliuskuplastaan surutta isoja lisälaskuja suomalaisperheille, kuten edeltä voi lukea. Ministerit lausuvat käsittämättömiä, kun kansalaiset protestoivat hinnankorotuksia liikkumisen, elämisen ja asumisen saralla. Ilmastopolitiikasta sekä siihen kiinteästi liittyvästä ilmastosuunnitelmasta puhuttaessa ei voida koskaan sivuuttaa myöskään maataloutta ja sen tärkeyttä maallemme. Pidän myös erittäin tärkeänä sitä, että esimerkiksi maa- ja metsätaloussektorin toimintaa maassamme ei liian kunnianhimoisilla päästövähennyksillä vaikeuteta entisestään. Perussuomalaiset puolustavat oikeutta oman auton käyttöön. Suomi on pitkien etäisyyksien maa, jossa varsinkin haja-asutusalueilla auto on täysin välttämätön arjen mahdollistaja.

Arvoisa puhemies! Näin ollen me perussuomalaiset emme halua kurittaa muun muassa autoilijoita tietulleilla, ruuhkamaksuilla tai polttoaineverojen kustannuksilla — toisin kuin hallitus, koska se ei muuta maamme ilmastopolitiikan kurssia. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kankaanniemi, olkaa hyvä.

17.50 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Olen miettinyt sitä, miksi hallitus on valinnut vuoden 2035 hiilineutraalisuusvuodeksi. Ruotsissa se on kymmenen vuotta kauempana, 45, ja EU:lla vuosi 50 eli 15 vuotta kauempana. Miksi Suomi ajaa tällaista vuosilukua ja sitten siihen pyrkiessään harjoittaa pakkoja ja sakkoja eli rankaisee niin ihmisiä, yrityksiä kuin valtion ja kuntien ja muiden yhteisöjen taloutta ja toimintaa? En ole saanut tähän kyllä vastausta. Ehkäpä edustajat Hassi ja Kettunen voisivat nyt hallituksen puolesta kertoa, kun täällä ei ministereitä näy paikalla.

Tällä vuosiluvulla 2035 ja siihen tähtäävällä politiikalla Suomi tietoisesti heikentää omaa kilpailukykyään, talouttaan, hyvinvointiaan ja tulevaisuuttaan. Täällä on kauniisti puhuttu lapsista. Me kaikki olemme sangen... [Satu Hassin välihuuto] — Edustaja Hassi, me olemme kaikki sangen huolissamme tänä päivänä lastemme tulevaisuudesta ja lastenlastemme, tällainen vaari voi sanoa jo niinkin. — [Petri Huru: Ei ehkä ihan kaikki, kun katsoo tuota lainanottoa!] Mutta ei sillä lailla lasten tulevaisuutta rakenneta, että lyödään tämän päivän elinolosuhteita, teollisuutta, yrityksiä, asumista, liikkumista, kaikkea rasitteilla rasitteiden päälle ja sitten toisaalta jaetaan tukia tukien päälle. Aina vaan uutta tukea. Kyllä tämä hallitus jos joku on ollut oikein tukipolitiikan mestari. Varmaan pääsisi Guinnessin Ennätysten kirjaan sillä, kuinka paljon on tukia jaettu. No, myönnän, ja olemme hyväksyneet, perussuomalaiset, sen, että koronan takia on pitänyt tukia jakaa — mutta tukia kaikkeen muuhun myös.

Arvoisa puhemies! Vapaaehtoisuus on erinomaisen hyvä keino monien asioiden eteenpäinviemisessä. Ja kun mekin nyt ihan vain harkitusti nostaisimme vuoden 2050 siihen tähtäinvuodeksi, niin kuin EU:ssa on, ja sitten lähtisimme vapaaehtoisesti kannustamaan ja

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

palkitsemaan reiluja toimenpiteitä, joilla ihmiset ja yritykset, yhteiskunta tähän tavoitteenseen pyrkii, niin olen aivan varma, että suomalaiset olisivat paljon helpottuneempia ja toteuttaisivat ilolla näitä tavoitteita. Mutta tämä hallitus on hyvin suvaitsematon, suoraan sanoen ahdasmielinen. Pakkoja ja sakkoja. Jos et tee niin kuin me määräämme, niin seuraukset ovat ankaria.

Arvoisa puhemies! Sitä on sanottu usein, että tämä politiikka on suomalaisen teollisuuden edun mukaista, koska näillä ilmastopoliittisilla toimenpiteillä luodaan uutta tuotantoa ja uusia innovaatioita. Totean siihen, että kyllä niitä luodaan joka puolella maailmaa ja yritykset tekevät niitä ilman muuta vapaaehtoisesti, jos niillä on kaupallista ja taloudellista merkitystä. Markkinataloudessa, jossa pitäisi täällä läntisessä Euroopassa ja Suomessakin toimia, tällainen sääntely, jota tämäkin lainsäädäntö nyt sisältää, on vierasta. Tavoite kieltämättä on hyvä, ilmastomuutoksen hillitseminen, mutta keinot ovat täysin väärät — keinot ovat täysin väärät.

Meillä on erilainen tilanne eri ihmisillä. Minulla ei ole mitään ongelmaa siinä, kun on varaa hankkia maalämmöllä toimiva asunto, hybridauto ja niin edelleen, mutta sillä köyhällä naapurilla omakotitalossaan ei ole varaa tehdä sitä. Ei tuhannen euron eläkkeellä tehdä niitä remontteja, joita hallitus vaatii, jotta ilmastopoliittikka toteutuu sitä kautta. Nimitäin hallitus vaatii hintojen noston kautta, näihin pakottaa, ja sitten antaa pienen tuen, mutta sittenkin nämä vähävaraiset ihmiset ovat tässä kaikkein kurjimmassa asemassa.

Arvoisa puhemies! Meillä on puhdas teollisuus verrattuna melkein mihin maailman maahan tahansa. Meillä on tehty valtavan paljon tässä hyvää työtä, ja se on tärkeää. Se on tehty pitkälti vapaaehtoisesti, ja on hirveän hyvä, että näin on tapahtunut, ja näin tulee jatkossakin tapahtumaan, koska se on vientivaltti ja muutoinkin järkevää ja vastuullista. Suomessa yritystoiminta on sivistynyttä, ja se toimii viisaasti. Meidän pitää edetä siis vuoteen 2050 tähdäten teknologian kehittymisen ehdoin, ei pakoilla eikä sakoilla. Teknologia kehittyy ja sitä myöten päästään siihen tulokseen, mihin pyritään.

Arvoisa puhemies! Haluan vielä todeta, että tämä maatalouden tilanne, jota hallitus ei ole päättänyt auttaa vielä tähän mennessä, [Tuomas Kettunen: Ei pidä paikkaansa!] on kyllä katastrofaalinen. Meille on tulossa nälkävuosia tulevana aikoina tällä politiikalla. Maatalouden toimintaedellytykset ovat nyt niin huonossa mallissa, että hämmästelen, kun on kuitenkin keskustalainen maatalousministeri, keskustalainen maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja ja keskustalainen valtiovarainministeri, joka on vielä puolueen puheenjohtaja. Tehkää nopeasti toimenpiteitä pelastaaksenne suomalainen [Puhemies koputtaa] maatalous ja ruokahuolto tulevien synkkien aikojen varalta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Purra, olkaa hyvä.

17.58 Riikka Purra ps: Arvoisa puhemies! Ikävää, että edustaja Hassi ehti lähteä salista, sillä olisin mielelläni nimenomaan hänelle vastannut, kun hän otti perussuomalaiset jälleen esille puheenvuorossaan. Olisin kertonut, että tällaiset typerät stereotypiat meitä koskien eivät ole kauhean kannatettavia eivätkä myöskään kestäviä. Olisin voinut paljastaa, että perussuomalaiset eivät kannata sinällään fossiilisia polttoaineita. Me emme erityisesti rakasta niitä. Me emme myöskään erityisesti rakasta saastuttamista tai sitä, että me tuotamme mahdollisimman paljon hiilidioksidia tai metaanikaasuja. Ei, vaan meidän ilmastorealismissamme ja siinä, että me hallituksen toimintaa kritisoidemme, on kyse siitä, että me haluamme muistuttaa meidän kansallisesta edusta. Me haluamme muistuttaa meidän huolto-

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

varmuudesta, turvallisuudesta ja veronmaksajan asemasta, joka on se ainoa taho, joka nämä politiikat kustantaa, tulevaisuuden sukupolvien ohella. Me haluamme muistuttaa meidän teollisuuden kilpailukyvyistä, ja niin edelleen. Nämä ovat ne seikat, jotka perussuomalaisen mielestä eivät teidän politiikassanne ole kärjessä.

Lisäksi olen hieman surullinen siitä, että tässä salissa on tänään niin moni, erityisesti vihreä edustaja, suoraan sanottuna sotaratsastanut: Tätä kriisiä käytetään oman ideologian edistämiseksi hyväksi, ilman että voidaan peruuttaa pientä milliäkään ja ymmärtää, että tällaisessa tilanteessa meidän ensisijainen prioriteettimme on varmistaa Suomen ja suomalaisten turvallisuus, meidän energian saatavuus ja sen riittävän kohtuullinen hinta, kun hinnat joka tapauksessa nousevat, meidän huoltovarmuutemme ja meidän kansamme pärjääminen tässä maailmanajassa. Siitä huolimatta maailman kunnianhimoisin ilmastopolitiikka, maailman kunnianhimoisin hiilineutraalisuustavoite. Ja puhutaan lasten huomisesta, joka siis nyt on uhattuna nimenomaan ilmastosta, kun hyvin lähellä meidän rajoja käydään sotaa — ja tällä sodalla on vaikutuksensa Suomeen ja meidän kaikkien elämään. Pidän tällaista retoriikkaa aika ikävänä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Huru, olkaa hyvä.

18.00 Petri Huru ps: Kiitos, herra puhemies! Kuten edellinen puhuja Purra sanoi, eivät perussuomalaiset roiku vanhassa tai fossiilisissa emmekä me rakasta fossiilisia. Nimenomaan kritisoimme hallituksen politiikkaa siitä, että se lisää kansan kustannuksia ja myös teollisuutemme.

Mitä tulee vihreään siirtymään ja siirtymiseen polttoon perustumattomiin teknologioihin, niin nimenomaan pitäisi turvetta polttaa tässä rinnalla nyt hetken aikaa, jotta voimme siirtyä pois venäläisestä energiasta ja kehittää niitä polttoon perustumattomia tekniikoita. [Tuomas Kettunen: Mistä polttoaineet?] Eli turvetta poltamme sen aikaa, että voimme siirtyä pois fossiilisista. Nyt on sitä kunnianhimon aikaikkunaa tarkistettava: Pitääkö se olla se 35, kun muualla EU:lla se on 50? Voisiko se olla vähän pidempi? Käytetään mieluummin kotimaista polttoainetta, kun joka tapauksessa käytämme tällä hetkellä venäläistä. Otetaan sen tilalle kotimainen ja poltetaan sitä, kunnes pääsemme siirtymään irti niistä fossiilisista.

Edustaja Kettunen, te kysytte turpeeseen liittyen, miten voimme vielä helpottaa: Jos hallitus haluaa, hallitus voi poistaa turpeelle asetettua energiaveroa, jota korotitte — joko poistatte tai ainakin laskette sitä. Voitte myös kompensoida turpeelle päästöoikeusmaksuja, jos haluatte. Se on teistä kiinni. Kyllä meiltä tukea saatte. Tehkää, älkää puhuko. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

18.02 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Tässä on hyvää keskustelua ollut, ja edustajat Huru ja Kettunen kävivät siinä pientä väantöä. [Petri Huru: Hyvää keskustelua!] Itse asiassa haluaisin nyt näin täältä pöntöstä Kettuselta kysyä: onko se turve uusiutuvaa vai onko se fossiilista? Voitte nyökätä, kuinka te itse koette parhaaksi. Olette ihan hiljaa, elikkä tekin siunaatte sen, että se on fossiilista.

Turve uusiutuu, se on hidasta, mutta meillä on vain pieni osa turvesuosta käytössä täällä. Edustaja Hoskonen varmaan osaa sanoa, onko meillä prosentti käytössä vai kuinka paljon meillä on käytössä. [Hannu Hoskonen: Alle! Paljon alle!] Elikkä meillä on turvetta

älyttömästi. Meillä on siinä isommat energiavarat kuin olen kuullut väitettävän. Enemmän meillä on turpeessa energiavaroja kuin Norjalla on öljyä, joten miten tyhmä kansan pitää olla, että ei käytä omia luonnon sille suomina luonnonvarojaan? Tämä on aivan käsittämätöntä, että vähän niin kuin hakataan itseään omaan nilkkaan.

Arvoisa puhemies! Edustaja Hassi on lähtenyt, mutta hän on täällä salissa pitkään ja hartaasti jauhanut turvepelloista. Viime kesänä, kun oli kuiva kesä, turvepellot olivat ne, jotka takasivat meille edes kohtuullisen sadon. Turvepellot ovat siitä hyviä, että on siellä kuivaa tai märkää, niin se tuottaa aina semmoisen keskivertosadon. Viime kesänä nämä muut pellot kärsivät kuivuudesta ja sieltä tuli huono sato. Täällä on jauhettu näistä asioista vaikka kuinka paljon. Nyt täällä puhutaan saamelaiden ilmastoneuvostosta, aivan niin kuin se pelataisi koko maamme. Täällä vihreät ovat jauhaneet vuosikausia siitä, kuinka nautaeläimet tuottavat hiilidioksidipäästöjä ja pitäisi lopettaa lihansyönti ja muuta. Mitä ne porot syövät? Minun mielestä vihreät voisi vaatia sitä, että porojen pitokin lopetetaan. Miksi ne kokonansa unohtetaan tästä? Ne syövät yhtä lailla, talvella ne syövät samaa rehua kuin navetassa syövät lehmät ja muut nautaeläimet.

Arvoisa puhemies! Olisi mahtavaa, jos otettaisiin turve todella käyttöön. Turpeestahan pystytään valmistamaan dieseliä. Muistaakseni sitä joku tuolla Saksanmaalla valmisti jo 30-luvulla. Tässä olisi aivan oiva keino meille — meillä on sitä vaikka kuinka paljon — ruveta siitä tekemään dieseliä. Meillä on paljon semmoisia asioita täällä, mistä me saadaan energiaa, mutta hallitukset toinen toisensa jälkeen ovat sosialisoineet meidän jätteetkin. Meidän jätteissä on vaikka kuinka paljon energiaa.

Muovijalostamo kuulostaa varmaan aivan utopistiselta, mutta, arvoisa puhemies, olen käynyt Laihialla katsomassa tällaista muovijalostamoa. Kun se on yksityinen, niin astuuko se jotenkin valtionyhtiöiden tonteille ja senkö takia tällaista ei voida kehittää ja tukea? Meillä olisi hyvä mahdollisuus tuottaa öljyä, polttoaineita, kerosiinia Suomessa muovista. Mutta ei. Mieluummin näitä jätteitä sitten poltetaan näissä yhteiskunnallisissa jätteenkäsittelylaitoksissa öljyn avulla. Tämä on ihan käsittämätöntä, mitä tässä maassa tehdään. Miksi ei anneta mahdollisuutta suomalaisille innovaatioille, jotka oikeasti olisivat ympäristötekoja, vaan niitä jarrutetaan?

Arvoisa puhemies! Onko Suomessa mahdollista tehdä esimerkiksi jätteistä vetyä, sitä kautta sähköä? Mielestäni tähän olisi loistavat mahdollisuudet, ja toivoisin, että sellaiset suomalaiset innovaatiot pääsisivät todellakin kehittymään. Mutta tänne mieluummin vain haikaillaan tuulimyllyjä, jotka on valmistettu jossakin aivan muualla kuin Suomessa. Miksi tämä kotimaisuus ei nouse näissä kunniaan? Suomen pitää ruveta tekemään, aivan kuten Ukrainakin on tehnyt, isänmaallista talouspolitiikkaa. Isänmaallisen talouspolitiikan ensimmäinen kohta on se, että me ruvetaan käyttämään turvetta, meidän kansallista luonnonvaraamme, hyödyksi viisaasti. Tähän on kaikki mahdollisuudet. Ja tähän toivoisin, että arvoisat keskustan edustajat, jotka täällä salissa nyt ovat ja jotka ovat hyvin lähellä perussuomalaisia mielipiteitä... Kiitän teitä, että edes te jaksatte olla täällä pitämässä alkiolaisia arvoja yllä. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

18.09 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Todellakin ilmastopolitiikan kannalta energiapolitiikka on keskeisin asia, kakkosena tietenkin tulee maatalous. Mitä paremmin sen oman rootelimme hoidamme, sitä vähemmän päästöjä teemme.

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

Meidän energiamme tulee pääasiassa Venäjältä, yli 65 prosenttia tulee Venäjältä, ja jos joku ei vielä usko minun puhettani siitä, että... Venäjä on jo luvannut kovia vastapakotteita, ja vaikka niitä ei vielä ole tullut, niin siihen voimme varmasti luottaa, että ne tulevat. Tämän päivän lehdistä olette varmaan, kollegat, lukeneet, että itärajan suomalainen lentoliikenne esimerkiksi Joensuun kentälle tai jonnekin Lappeenrantaan on jo häiriintynyt, Savonlinnaan samoin, kun siinä GPS-signaalia häiritään niin vahvasti, että lentokoneiden turvallinen laskeutuminen ei ole enää mahdollista tai lentoyhtiöt eivät voi ottaa sitä riskiä, että kävisi huonosti. Jos joku vielä sanoo, että ei tuota tällaisia, ei tulla häiritsemään energiapolitiikkaa, niin miten tuo on sitten selitettävissä. En tiedä, mistä tuo GPS-signaalin häirintä tulee, mutta ei siinä kovin paljon mahdollisuuksia taida olla.

Joka tapauksessa tämä ilmastopolitiikan oikea hoitaminen vaatisi sen, että tunnustamme ne tosiasiat, että me olemme tällä hetkellä lähes hiilineutraaleita, ja olen tarjonnut vapaasti eduskunnan käyttöön mahdollisuutta oikaista ne virheet, mitä ilmastopaneeli on tehnyt. Markku Ollikainen pitää saattaa vastuuseen niistä vääristä tiedoista, mitä hän on Suomesta syytänyt tuonne maailmalle porukoineen. Ei väärillä tiedoilla Suomen valtiota voi ulkomailla edustaa kukaan — sellaista henkilöä ei muuten ole, enkä usko, että eduskunta semmoista valtuutta edes antaisi.

Joka tapauksessa nyt on tullut EU:sta uusi käsky ennallistaa suomalaista metsämaata. Tavoitteena on ennallistaa Suomen pinta-alasta 30 prosenttia, joka on 12 miljoonaa hehtaaria Suomen pinta-alasta, se äsken mainittu kolmasosa. Vuoteen 2030 mennessä on ennallistettava sellaisia alueita, jotka eivät ole vielä saavuttaneet hyvää tilaa, aluksi noin 1—2 miljoonaa hehtaaria, ja tavoite on tuolla 30 prosentin alueella, että se tavoite saavutetaan, ennallistaminen tapahtuu ja ne saatetaan alkuperäiseen luonnontilaan. Miten käy tässä huluudessa Suomen kansantalouden? Metsäteollisuus häviää tästä maasta varmasti, tähän maahan tulee kylmä — emme voi siirtyä keräilytalouteen — rahat loppuvat, eläkerahat loppuvat, ja, arvoisa puhemies, siinä tilanteessa ei Suomi pysty tekemään edes ilmastopolitiikkaa, kun rahat loppuvat. Tällainen mielettömyys pitää tässä maassa lopettaa.

Ja millä valtuudella Euroopan unioni tarttuu suomalaiseen metsäpolitiikkaan? [Tuomas Kettunen: Hyvä kysymys!] Suomen liittymissopimuksessa ei sellaista pykälää ole. Euroopan unioni rikkoo itse lakeja, säätämiään sääntöjä, Euroopan unionin peruskirjaa — ei kunnioita edes sitä enää. Emme ole luovuttaneet metsien päätöksistä yhtään grammaa Euroopan unionille, ja nyt siitä on tullut isäntä.

Ja sitten kaikista kauheinta on se, että samainen Euroopan unioni vaatii, että kaikki Suomen turvepellot on ennallistettava, ja se tarkoittaisi sitä, että menettäisimme Suomen varmimman henkivakuutuksen. Kun nyt Ukrainassa sota riehuu Venäjän sinne hyökättyä, niin se tarkoittaa sitä, että noin yksi kolmasosa koko sen alueen valtavasta viljantuotannosta, siis suurin osa siitä viljantuotannosta, mikä siellä tehdään, ei tule nyt markkinoille, mikä tarkoittaa, että muun muassa vehnän hinta nousee pilviin. Monia, monia maita joutuu nälhätään, kun ei viljaa saa, muun muassa moni Pohjois-Afrikan valtio. Euroopassa hinnat nousevat pilviin, ovat jo lähteneet nousuun. Elikkä me leikimme tässä Suomen tulevaisuudella, ja täällä vihreät loistavat poissaolollaan. Kyllä he kirkasotsaisesti vartioivat ilmastopolitiikkaa, mutta yhdestäkään heistä ei näköjään ole vastuunkantajaksi siinä, miten Suomen taloutta hoidetaan, miten turvataan huoltovarmuus tässä maassa, miten elintarvikehuolto. [Petri Huru: Juuri näin!] Heitä ei näy täällä. Missä ovat vihreiden ryhmäjohtajat, missä on puheenjohtajisto? Ei yhtään heitä täällä, ei näköjään kiinnosta pätäkääkään.

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

Sitten kun tähän vielä lisätään se, että tämä ennallistaminenhan syö kansantalouden kannattavuutta molemmista päistä, se lisää valtavasti kustannuksia ja vie tuottoja, niin tämä kansakunta menee kymmenen vuoden sisällä polvilleen. Se on se hetki, kun luottoluokitajat heittävät meidät roskaluokkaan, ja sen jälkeen tässä maassa ei pysty enää mitään tekemään.

Arvoisa puhemies! Tälle hulluudelle pitää tulla loppu. [Perussuomalaisten ryhmästä: Kyllä!] Ei asioita voi näin hoitaa. Olen tänäpäpäni sanonut meidän omille ministereille, että turve on poistettava päästökaupasta kokonaan, se on tämän salin päätöksillä poistettava päästökaupasta, samoin verot on nollattava. Tällä turvaamme sen, että hallitusohjelman mukainen pyöreän puun polttamiskielto tulee oikeasti voimaan. Se neljä viisi, jopa kuusi miljoonaa mottia pyöreää arvokasta jalostettavaa puuta palaa tänä vuonna savuna taivaalle. Kuuden miljoonan kuution poltto tietää lähes puolentoista miljardin euron vahinkoa Suomen kansantaloudelle. Eikö tämän pitäisi nyt herättää tämän maan hallitus — vaikka hallituspuolueen jäsen olenkin, arvosteltakoon sitten minua, sen minä kyllä kestan. [Juha Mäenpää: Eikös se ole hallitusohjelmassakin?] — On, se on suoraan, mutta ei kai liene synti, jos hallituspuolueen edustaja puolustaa intohimoisesti hallitusohjelmaa. Siitä tuskin pystyy rankaisemaan, jos hallitusohjelmaa puolustaa. — Ja nyt tämä taksonomia iskee sitten rahoituksen kautta tähän Suomen kansantalouden selkärankaan. Sitäkin me täällä ihmettelemme pienellä edustajajoukolla. Edustaja Kettusta suuresti kunnioitan, hän on hallituspuolueen jäsenenä toisena täällä paikalla, ja arvoisan opposition kunnioitettuja edustajia on paikalla myös, siitä annan teille kymmenen pistettä ja papukaijamerkin — erinomaista toimintaa. [Petri Huru: Isänmaan asia kiinnostaa!]

Ja sitten kun tämä kansakunta syöksyy sellaiseen lamaan, mitä ei ole ennen nähty, niin meiltä menevät myös rahoitusinstrumentit, koska elvytyspaketti kakkonen on tulossa — kansainvälisen mediatyhtiö Bloombergin toissa päivänä tulleiden tietojen mukaan Euroopan unioni valmistelee parhaillaan uutta 1 800 miljardin arvoista elvytyspakettia, elvytyspakettia numero kaksi. Minua rangaistiin edustaja Kettusen kanssa siitä, että me äänestimme elvytyspakettia vastaan, mutta täällä me olemme selkä suorana, [Riikka Purra ja Juha Mäenpään välihuudot] täällä me istumme edustaja Kettusen kanssa selkä suorana puolustamassa suomalaista maaseutua, suomalaista veronmaksajaa, suomalaisia perheitä. Ja nyt 1 800 miljardia tulee lisää velkaa, joka on yhteismitallista velkaa, elikkä me olemme yhteisesti vastuussa siitä. Luuletteko, että tällainen politiikka johtaa mihinkään? Se johtaa tuhoon. Jos joku sanoo, että tämä ei ole totta, niin tämän asian on esitellyt EU:n talouskomissaari Paolo Gentiloni. Tämä on jo julkisesti tehty esitys, ja on varma, että näin tulee käymään. Ja aika on tiukka, paperien pitäisi tulla eduskuntaan lähiaikoina.

Arvoisa puhemies! Lopetan puheenvuoroni siihen, että toivon, että Suomen eduskunta vihdoin ja viimein herää tähän arkiseen aherrukseen tosissaan. Päiväunien aika on nyt ohi. Totuus on jotain muuta kuin se ilmastohumppa, mitä tässä talossa on tanssittu kohta kolme vuotta. Sen aika on ohi. Nyt pitää ruveta hoitamaan Suomen asioita, muuten tämä kansakunta on pulassa, [Petri Huru: Juuri näin!] ja sitä minä en kyllä hiljaa katsele. — Kiitoksia. [Petri Huru: Hyvä puhe! — Toimi Kankaanniemi: Se oli hyvä puhe!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kiitoksia. — Edustaja Kettunen.

18.17 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Edustaja Hoskonen käytti jälleen kerran ansiokkaan puheenvuoron, ja edustaja Hoskonen puheenvuoroja kannattaa

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

kuunnella, niistä voi aina oppia jotain uutta. [Perussuomalaisten ryhmästä: Toivottavasti myös hallitus kuuntelee!] Toivon, että koko eduskunta ja kollegat kuuntelevat, varmasti kuunnellaan näitä puheenvuoroja sekä työhuoneissa että muuallakin.

Mutta, puhemies, lainaan heti ensi alkuun paljon arvostamani edustajan tekstistä: ”Tärkein on energiariippuvuuden katkaisu eli letkujen irrottaminen Venäjästä. Korvaavia fossiilisen energian toimittajia tietysti löydetään, kun on pakko löytää, mutta jos ’vihreän siirtymän’ on tapahtuttava, se tapahtukoon sitten tässä kohdassa, pakon edessä. Tämä on se taitekohta historiassa, jossa on sekä välttämätöntä että poliittisesti mahdollista vapautua öljystä, hiilestä ja kaasusta. Tältä osin täytyy päivittää omaakin ajattelua.” Näin lausui perussuomalaisten kansanedustaja, edustaja Jussi Halla-aho, ja minun mielestäni tämä oli hyvin viisaasti sanottu. Ja nytten, kun täällä salissa käydään arvokasta ja hyvää keskustelua ja myös pääoppositiopuolueen puheenjohtaja Purra on paikalla, kysyisin, että ovathan perussuomalaisetkin tulossa hieman, piirun verran nytten linjassaan sille tielle, että myös käydään järkevää keskustelua siitä. Niin kuin te olette tuoneetkin tässä keskustelussa esille, se ei ole teille mikään kynnyskysymys, onko sitä vain fossiilista polttoainetta vai ei.

Mutta kuitenkin ydinajatus on se, että me olemme menossa fossiilitaloudesta kohti biotaloutta, maailman öljyvarannot eivät tule riittämään ikuisuuksia, elikkä me olemme vihreän kullan aitalla tässä maassa nimeltä Suomi, elikkä metsätaloudesta ja maataloudesta me otamme sen hyödyn, mitä nyt ovat nämä öljyvaltiot ottaneet kautta aikojen. Eli olemme menossa fossiilitaloudesta kohti biotaloutta, [Juha Mäenpää: Onko turve fossiilista?] — ja juurikin tämä turvekin on otettava nyt tässäkin keskustelussa huomioon — ja kysyisin, mikä on perussuomalaisten linja. Jotenkin välistä tuntuu, että on kahta eri linjaa puolueessa sen suhteen, mikä on se tavoite korvata näitä fossiilisia polttoaineita.

Puhemies! Se 90 prosenttia polttoaineista tulee tällä hetkellä Venäjältä. Nyt kun niitä ei jatkossa tule, ne otetaan muualta markkinoilta, ja se maksaa ja se näkyy tuossa polttoaineen pumppuhinnassa. Totta kai, kompensatiotahan pitää etsiä meidän lainsäätäjien myös, että se polttoaineen hinta ei lähde ihan tappiin, mutta kysyisin nyt, että olemmekohan me yhdessä menossa fossiilitaloudesta kohti biotaloutta ja pidetään huoli siitä, että meidän metsätalous — vaikka edustaja Hoskonen tuossa toi esille, että metsätalous ei enää menesty tässä maassa, niin olen siitä toista mieltä — tulee pelastamaan [Puhemies koputtaa] meidän kansantaloutemme myös jatkossa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Purra.

18.20 Riikka Purra ps: Arvoisa puhemies! Tämä on muistaakseni kolmas puheenvuoroni, ja jokaisessa olen oikeastaan vastannut näihin edustaja Kettusen kysymyksiin, kuten vastasin äsken edustaja Hassinkin ajatteluun, joka itse asiassa oli aika samanlaista kuin tämä teidän äsken esittämänne.

Sanoin ensimmäisessä puheenvuorossani, että fossiilisista polttoaineista luopuminen on se suunta, johon me joka tapauksessa olemme menossa, ja tämä on kannattavaa, aivan kuten liikenteen sähköistyminen on päivänselvä suunta. [Petri Huru: Juuri näin!] Mutta se, mitä me kuulutamme, on sitä realismia. Jos ajatellaan, että Venäjältä tuotava öljy pitää nyt korvata jollakin muulla, niin edustaja Kettunenkaan ei varmaan esitä, että se pitäisi korvata sähköautoilla. [Tuomas Kettunen pudistaa päätään] — Niin. — Me tarvitsemme jotakin korvaamaan tämän Venäjältä tuotavan fossiilisen polttoaineen. Meillä ei ole vielä vuosien,

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

vuosikausiin mahdollista irrottautua fossiilisista polttoaineista edes näissä maailman kunnianhimoisimman ilmastopolitiikan maissa.

Sitten vähän näistä konkreettisemmista asioista, kun tämä teoriapuoli alkaa nyt ehkä olla käsitelty. Muutama viikko taaksepäin perussuomalaisten johdolla jätettiin välikysymys, jossa kysyttiin hallitukselta, mitä se aikoo tehdä näiden erilaisten energiaan, liikenteen polttoaineisiin, sähköön ja lämpöön liittyvien hintojen kompensoimiseksi kansalaisille. Valtiovarainministeri sitten välikysymyksen jälkeen tulikin ulos jonkinlaisilla hallituksen toimenpiteillä, jotka me kuitenkin tuomitsimme täysin riittämättömiksi, liian heikoiksi — oikeansuuntaisia toimenpiteitä mutta eivät riittäviä.

Nyt kun me tiedetään, että meidän sähkön hinta nousee hurjaa vauhtia, dieselin hinta saattaa nousta 20 senttiä yön aikana, bensan hinta on hurja ja tämä kriisi on edelleen siinä vaiheessa, että mitä tahansa voi tapahtua, me emme tiedä vielä, mihin Venäjä on valmis, niin nyt olisi erityisen tarpeellista tietää, mitä tämä hallitus on valmis tekemään auttaakseen suomalaista selviytymään näistä kustannuksista. Onko nyt mahdollista saada veronalennuksia, joita me olemme esittäneet? Harkitaanko käyttövoimaveron poistoa? Tuleeko ammattidiesel kuljetusyrittäjille? Mitä te nyt tuotte? Ollaanko nyt valmiita neuvottelemaan EU:ssa lisää päästöoikeuksia? Ollaanko päästökauppatuloja valmiita kohdentamaan aloille ja kansalaisille, jotka kärsivät näistä hinnoista erityisesti? Ollaanko varmasti luopumassa erilaisista autoilijan kohdistuvista kuritustoimista, kuten liikenteen päästökaupasta, ruuhkamaksuista, autoilijan kytäysjärjestelmästä? Nämä samat kysymykset, joita me esitimme muutama viikko sitten, ovat entistä ajankohtaisempia nyt, ja toivon todella, että hallitus muistaa sen tärkeimmän asian, sen, että sen tehtävä on huolehtia siitä, että suomalainen pärjää tässä omassa maassaan. [Petri Huru: Juuri näin!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kankaanniemi.

18.23 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Minä en kyllä perussuomalaisten linjasta löydä kahta erilaista linjaa, en vastakkaista enkä muutenkaan, vaan meidän linjamme on kyllä varsin selkeä kansallinen linja. Haluamme, että Suomi käyttää kotimaista energiaa niin paljon kuin mahdollista, [Petri Huru: Juuri näin!] ja jos se on vielä päästötöntä, niin se on ihan hyvä. Emme kyllä rakenna tuulivoiman varaan suomalaista energiahuoltoa niin kuin hallitus tekee, mutta esimerkiksi edustaja Halla-ahon nimi tässä mainittiin — en minä näe mitään ongelmaa siinä, ettenkö voisi olla samaa mieltä hänen kanssaan. Meillä saattaa olla totta kai esimerkiksi asuinpaikasta johtuen erilaisia painotuksia, koska Helsinki on aika lailla erilainen kuin Kuhmo taikka Jyväskylänkin tai joku muu paikkakunta. Sikäli voi olla puheissa vähän eroa, mutta peruslinja on aivan sama.

Sen sijaan, kaikella kunnioituksella teitä kahta keskustalaista kohtaan, jotka täällä nyt olette paikalla: teidän linjanne on kyllä aika kaukana keskustan ja erityisesti hallituksessa keskustan tukemaan linjaan nähden. [Petri Huru: Totta!] Hallituksen linja on vihreä ideologia, ja kun ideologia tuodaan esimerkiksi tällaiseen asiaan kuin energiapolitiikka, niin se on karmeata jälkeä, ja sen näemme nyt. Turvetta — kotimaista, työllistävää polttoainetta — vihataan ja rangaistaan. Syvin ongelma on tietysti ollut päästökaupassa, mutta sitten te nostitte vuonna 21 turpeen veron likipitään kaksinkertaiseksi. Se oli raskas virhe. Se oli raskas virhe maaseutua kohtaan, näitä yrittäjiä kohtaan ja myös esimerkiksi meitä jyväskyläläisiä kohtaan. Kun meillä molemmat kaksi isoa energialaitosta, yksikköä, ovat pyörineet tähän asti turpeen ja hakkeen sekoituksella ja toimineet erittäin tehokkaasti ja talou-

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

dellisesti ja kotimaisella polttoaineella, nyt siellä lämmitetään pelkästään venäläisellä tai muulla hakkeella ja kattilat eivät sitä kestä, ja nyt on edessä se, että pitää tehdä satojen miljoonien ennenaikaiset remontit sen tähden, että turpeesta on jouduttu luopumaan osittain hallituksen politiikan johdosta. Tavalliset ihmiset, jotka ovat kaukolämmön, sähkön ostajia, maksavat tämän aivan turhan laskun. Tähän hallitus on syyllinen pitkälti. Te kaksi ette ole — en väitä sitä. Esimerkiksi edustaja Hoskonen on todella hyvällä ja terveellä linjalla.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Hoskonen.

18.26 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Vielä muutama asia lopuksi omalta osaltani, ettei nyt jää väärää kuvaa, miten aion politiikassa toimia maata ja metsää koskien. Olen metsätaloudessa ja maataloudessa — en sano, että olen paras puolustaja, mutta rohkenen sanoa, arvoisa puhemies, että innokkaimpien joukossa varmasti olen. Suomen pitää hoitaa omat metsänsä niin hyvin kuin ikinä pystymme. Sillähän me olemme tämän kansantalouden hyvinvoinnin rakentaneet. Metsistä kaikki lähti. Muutamia aikoja sitten puhuttiin, että metsäteollisuus ja metsätalous ovat auringonlaskun aloja. Miten on käynyt? Viimeisestä lamastakin, mikä meillä oli, selvittiin metsien avulla ja niistä tulevien investointien kautta.

Toinen asia on sitten maatalouden hätä tällä hetkellä. Nyt ei ole, hyvät kollegat, enää yhtään aikaa maatalouden tukipaketeilla. Minua raivostuttaa se kieli, mitä monen ministerinkin suusta ja täällä monen puhujan suusta olen kuullut, että meillä ei ole siihen mahdollisuuksia. Jos meillä on mahdollisuus antaa Euroopan unionille 7 miljardia rahaa, että he alentavat polttoaineveroa, eikä meillä ole mahdollisuutta tukea maataloutta, niin olemmehan me kelvottomia Suomen asioiden hoitajia, jos tätä emme tee.

Maataloutta voidaan tukea kolmella tavalla: verohelpotuksilla ja niihin liittyvillä keinoilla, sitten sille voidaan antaa tukipaketteja, ja kolmas oli — en tarkalleen muista sitä termiä, mutta kuitenkin se liittyy näihin erilaisiin maatalouden saamiin verotukiin, jotka pystytään hoitamaan esimerkiksi veronalennuksilla. En muista tarkalleen sitä termiä, mutta tämä on se keino, millä me voimme sen tehdä, enkä jaksa uskoa, että Euroopan unioni missään olosuhteissa kieltäisi sen, että pidämme suomalaisen maatalouden tuotantoa kunnossa.

Olemme Euroopan unionin liittymissopimuksessa sopineet ja peruskirjassakin lukee, että jokaisessa EU-maassa pitää pystyä harjoittamaan maataloutta ja tuottamaan omat elintarvikkeet omille kansalaisilleen. Tämä on fakta, ja se ei ole muuttunut sotien jälkeen, kun Euroopan unioni perustettiin hiili- ja teräsyhteisönä. Sitä kautta se on kehittynyt nykyiseksi unioniksi, ja unionin tosiasiallinen toimintasääntö on, että me emme salli sitä, että maasta loppuu elintarviketuotanto ja maatalous. Ne pitää hoitaa tässä maassa ja hyvin äkkiä. Aikaa siinä kellossa ei ole juurikaan enää.

Arvoisa puhemies! Lopuksi kaksi pientä asiaa, tai paremminkin yksi: Hiilinielusta vielä sen verran, kun puhutaan ilmastopolitiikasta ja siitä, pystymmekö sen tekemään. Äskettäin mainitut väärin perustein säädetyt liiat päästöt, joista Suomi joutuu maksamaan yli miljardin tällä hetkellä nykyisellä päästöoikeudella — noin 15 miljoonaa hiilidioksiditonnia maksamme aivan tyhjästä — pitää oikaista. Ja Markku Ollikainen, ilmastopaneelin puheenjohtaja, pitää saattaa vastuuseen siitä, että hän on syöttänyt väärää tietoa. Ei tuolla tasolla oleva, arvokasta työtä tekevä henkilö voi perustaa toimintaansa väriin tietoihin.

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

Lopuksi, arvoisa puhemies, kun äsken mainitut väärät tiedot hiilinieluista oikaistaan ja Suomen metsät laitetaan kuntoon, niin olemme ihan varmasti ilmastoneutraali eikä se maksa mitään veronmaksajille. Saamme työtä, toimeentuloa ja suomalaisille hyvinvointia. Muuta ei siinä tarvita. Sillä asia on hoidettu, [Puhemies koputtaa] eikä tarvitse kumartaa EU-komissiolle tai yhtään minnekään.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Kettunen.

18.30 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Olen itsekin maa- ja metsätalouden vankkumaton kannattaja, ja sen eteen tässä talossa tehdään töitä. Vielä tämä keskustelu pyörii — no nyt tähän on otettu myös maatalous matkaan, hyvä niin — energiapolitiikassa. Sen osa-alueelta tästä turpeesta, kun se nyt keskustelussa on: Nythän kävi niin, kun turpeen verotusta kiristettiin, että tuli tämmöinen mielikuva, että turpeen nostaminen olisi jopa kiellettyä tai sitä ei saisi tehdä ollenkaan, vaikka asiahan ei näin ole. Edelleenkin turvetta nostetaan energiakäyttöön, ja se on hyvä. On hyvä, että tätä lähetekeskustelua nyt käydään, että varmasti tämäkin asia otetaan tässä ilmastolain käsittelyssä valiokunnassa huomioon, ja haluan nyt muistuttaa sen, että turpeen tulee olla jatkossakin meidän polttoaine voimalaitoksien suunnalla.

Nimittäin me olemme käyttäneet turpeesta aika paljon, huoltovarmuusaumojakin on jo ajettu voimalaitoksiin, ja niin kuin jo aikaisemmassakin puheenvuorossa toin esille, kun esimerkiksi Oulun Energia on ilmoittanut, että he eivät enää ota venäläistä metsähaketta heidän voimalaitokseensa, niin se venäläinen metsähake korvataan suomalaisella turpeella. Useita kymmeniä ajoneuvoyhdistelmiä ajetaan vuorokaudessa tälläkin hetkellä Oulun Energian voimalaitokseen, että saadaan lämmitettyä oululaisten kodit ja oululaisten vesi, että saadaan lämmintä vettä.

Haluan nyt muistuttaa siitä, varsinkin, kun nyt on myös hallituksen toimesta luotu romutuspalkkioitakin turveyrittäjien suuntaan, että nyt pitää pitää huoli, että mikäli meillä huoltovarmuus turpeen osalta ei toteudu eikä saada ensi kesänä sitä turvetta nostettua semmoista määrää, millä me pärjäämme tulevan talven ja tulevien talvien yli, niin sitten pitää ruveta jo harkitsemaan, laitetaanko nämä romutuspalkkiotkin jäihin, että saadaan se turve nostettua turvesoilta.

Vielä, puhemies, loppuun: Tässä nyt on kysytty muun muassa ammattidieselinkin suuntaan, koska niin kuin kaikki tiedämme, Suomi pyörii kumipyörillä ja mikäli meidän ammattiliikenne joutuu ahdinkoon nousevien polttoaineitten myötä, niin sitten kaikki pysähtyy. Olen siitä tyytyväinen, että tämän valmistelu ammattidieselin lainsäädännöksi on jo aloitettu, ja toivonkin, että se pikaisesti saadaan tähän taloon sitten lainsäädännön myötä valmisteluun.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Mäenpää.

18.33 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Kettunen tuossa taitavasti kiertele ja kaartelee ja kysyy, onko perussuomalaisilla kaksi linjaa. Minä voin esittää teille kysymyksen. Te juuri äsken sanoitte, että turpeen tulee olla jatkossakin voimalaitosten polttoaine Suomessa. Onko se fossiilitaloutta vai biotaloutta? Tähän te ette vastaa. Sen sijaan te tännepäin heittelette palloja, että haluaako perussuomalaiset eroon fossiilitaloudesta. No, haluatteko te? Vastatkaa itse siihen kysymykseen.

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

Arvoisa puhemies! Turvekoneiden romutuspalkkionkin perään Kettunen kyseli. Olen myös tehnyt toimenpideoitteen tästä, että se turvekoneiden romutuspalkkio pitää peruuttaa. Mutta kun te nyt siellä hallituksessa mielestäni pystytte siihen vaikuttamaan, ministerihin, niin toivon, että edustaja Hoskonen ottaa tämän asian esille, että siinä pitää olla siirtymäaika. Mielestäni voidaan tehdä vaikka heti se päätös, että se romutuspalkkio lopetetaan, mutta jotta ne turvetuottajat ovat tasavertaisessa asemassa toisiinsa nähden, pitää luoda siirtymäaika sille romutuspalkkiolle. Ja sen pitää olla noin kolme kuukautta, koska osalla niitä on ollut kentällä — asfalttikentällä tai jossakin muualla — mistä he ovat voineet helmikuussa jo niitä nostaa sinne romutukseen, mutta osalla ne koneet saattavat olla siellä neuvassa, jäässä. Minä jollakin lailla luotan myös turvetuottajien kykyyn, että ne, jotka ovat pitäneet mahdollisena, että tämä turve vielä säilyy tuotannossa, ovat romuttaneet niitä huonompia kalustoja. Mutta olen valitettavasti nähnyt myös sitä, että lähes uusia vaunuja on romutettu.

Edustaja Puisto on tehnyt jonkinlaisen aloitteen tai kysymyksen siitä, olisiko mahdollista — jos hiukan lavennan ja tulkitSEN sitä — että turvetuottaja voisi nostaa sen romutuspalkkion ja valtio ottaisi haltuunsa nämä koneet tämän turvetuotannon takaamiseksi. Varmasti kannattaa myös tällaisia vaihtoehtoja... Mutta uskon todellakin, että tällä hetkellä ei enää romuteta käyttökelpoisia, hyväkuntoisia, tuotantoon kelpaavia koneita. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Edustaja Piirainen.

18.36 Raimo Piirainen sd: Arvoisa puhemies! Työhuoneessa kun kuuntelin tätä keskustelua, niin välillä tuntui olevan ihan kunnolla foneja täällä. Ihan mielenkiintoista tietysti siinä mielessä, että kun ilmastolaki on nyt menossa valiokuntien käsittelyyn, niin on hyvä ottaa esille näitä asioita.

Mutta kun tästä turpeesta ollut niin paljon puhetta, niin haluaisin muistuttaa teitä siitä, että ensinnäkin hallituksen toimet eivät ole olleet niin merkittäviä kuin kansalaisten toimet, sijoittajien ja rahoittajien. Siellä puolella on reagoitu eikä haluttu missään nimessä sijoittaa semmoiseen, missä on turvetta tai turpeeseen tai fossiilisiin polttoaineisiin liittyviä aineita, ja sen takia lähti niin nopeasti menemään siellä sitten tämä turpeenkin kysyntä. Tuotanto olisi tietenkin pystynyt vastaamaan siihen, mutta kysyntä lähti laskuun. Sen myönnän, että on ollut erittäin merkittävästä polttoaineesta kysymys ja saattaa vielä hyvinkin olla, että joudumme jossakin vaiheessa siihen vielä vastaamaan.

Myös on uskomusta siihen, että nyt nämä kriisit, mitä on ollut — korona ja sitten myös Ukrainan kriisi — vaikuttavat öljyyn ja maakaasuun, ja voi olla, että uusiutuvan energian käyttö nopeutuu. Eliikka uutta teknologiaa tuodaan tilalle ja sillä tavalla pystytään korvaamaan sitten tämä menetetty turpeen energia, mutta missään nimessä se ei kovin nopeasti voi tapahtua, koska sitä teknologiaa ei vielä kaikilta osin ole käytössä.

Tuosta romutuspalkkiosta on puhuttu, ja muistaakseni ministeri Lintiläkin on sitä mieltä, että siihen täytyy nyt pistää jonkunlainen siirtymäaika, että ruvetaan katsomaan, tarvitaanko niitä koneita vielä sitten, ja oletettavaa on, että jollakin tavalla sitä turvetta vielä lämpöenergianakin joudutaan käyttämään. Tiedän myös, että ainakin tällä hetkellä sitä käytetään. Jotkut, jotka ovat siitä käytöstä menneet pois, ovat joutuneet ottamaan sen takaisin, koska hakkeilla ei pystytty tuottamaan sitä samaa lämpö määrää, mihin kovilla pakkasilla on tarve.

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

Elikkä kyllä tämä turpeen käyttö hyvin pitkälle on lähtenyt kansalaisista ja yrityksistä ja nimenomaan sieltä sijoittaja- ja rahoittajapuolelta. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Edustaja Kankaanniemi.

18.39 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa puhemies! Täytyy heti puuttua edustaja Piiraisen sinänsä perusteltuihin ajatuksiin: Sitä, että syyllistätte kansalaiset, suomalaiset, turpeenkäytön alasajosta, [Raimo Piirainen: Ei, en!] en kyllä mitenkään ymmärrä. Eivät yrittäjät eivätkä suomalaiset ihmiset ole siihen syyllisiä, vaan päästökauppa ja hallituksen veropoliittika. Ne laukaisivat lopulta sen ongelman, mikä meillä on. Ja nyt, kun on tuo sota, meillä on nyt jo se tosiasia, että Venäjältä ei tuoda jatkossa enää sähköä. Varmaan tällä hetkellä, edustaja Hoskonen voi tarkistaa, se on noin 1 500 megawattia, joka tulee sähköä joka hetki Venäjältä. Maakaasu tulee kokonaan sieltä, kivihiiltä ja öljyä tuodaan Venäjältä, [Välihuutoja vasemmalta] ja nyt on hakettakin tuotu ja jopa turvettakin on tuotu. Nämä kaikki pitää lopettaa, ehdottomasti pitää lopettaa, ja ne täytyy jollakin korvata. On aivan järjetöntä ja mahdotonta ajatella, edustaja Kettunen, että kun meidän on korvattava tuonti Venäjältä, niin samanaikaisesti meillä romutetaan käyttökelpoisia, hyviä, uusiakin turpeennostolaitteita ja -koneita. [Tuomas Kettusen välihuuto] Siinä ei ole minkäänlaista järkeä.

Ei eduskuntaan ole tuotu lakia, jossa olisi romutuspalkkio kumottu. Joka sitä hakee, saa sen. Nämä turveyrittäjät elävät suuressa epävarmuudessa: pitääkö ne romuttaa, vai eikö niitä pidä romuttaa? Hallituksen pitäisi huomenna antaa eduskunnalle esitys romutuspalkkion kumoamisesta ja pyrkiä siihen, että polttoturpeen tuotantoa lisättäisiin nyt siihen asti, kun saadaan jotakin tilalle, kun Venäjän energiantuonti ja riippuvuus siitä saadaan pois. Ne pitää poistaa. Eli tässä on hallituksella kiireinen toimenpide lopettaa tämä järjetön romuttaminen.

Arvoisa puhemies! Turveyrittäjistä vielä sen verran, että tiedän ja tunnen heitä ja siellä on valitettavasti paljon yrittäjiä, jotka ovat toiminimellä toimineet ja joilla koko perheen omaisuus asuntoa myöten on pantattu turvekoneisiin ja niihin aumoihin, jotka siellä ovat ostamattomina, ja nyt perheet menettävät jopa kotinsa sen tähden, että on tämä tilanne turpeen alasajon suhteen. Tässä ei ole mitään järkeä. Pikaisesti pitää muuttaa tämä järjestelmä. Valitettavasti niille turveyrittäjille ei ole muita töitä [Puhemies koputtaa] siellä syrjäisillä seuduilla, missä he ovat.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Myllykoski.

18.42 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Ei puuttunut enää mitään muuta, kuin että ääni olisi vielä vähän värissyt. Mutta minun täytyy sanoa, että pitkällä tähtäimellä nyt ei olisi viisasta romutuspalkkion peruminen. Ne turveyrittäjät, jotka ovat kohdanneet ahdingon, ovat tehneet tulevaisuuteen tähtääviä toimenpiteitä ja ovat laskeneet sen päälle, että tämä ala päästökaupan johdosta — ja tietysti pieni osa siinä on varmasti tämän hallituksen veroakin, mutta ei kovinkaan merkittävä — liittyen juuri siihen, mitä markkinat ovat antaneet signaalia siihen, että energiayhtiöt ovat luopuneet turpeen käytöstä ja ilmoittaneet turvetuottajille, että he eivät enää käytä energialaitoksessaan [Toimi Kankaanniemen välihuuto] turvetta ja piste! Ei siinä ole ollut mitään sanomista, ei hallitus ole tehnyt sitä päätöstä, eikä edustaja Piirainen täällä syyllistänyt kansaa, vaan kyseessä on yleinen mielipide, mikä on vaikuttanut energiayhtiöidenkin omiin päätöksiin, että he luopuvat tur-

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

peenpoltosta. Mutta ei nyt pidä sotkea enää niitten turveyrittäjien suunnitelmia, jotka ovat luopumassa siitä ja ovat laskeneet, että taloudellisesti kannattavaa pitkässä juoksussa on nyt saada se romutuspalkkio. Jos heiltä nyt vedettäisiin matto alta, niin minun mielestäni se olisi vastuutonta.

Yrittäjät saakoot päättää, mitä he tekevät, mutta kansallisen huoltovarmuuden kannalta on järkevää pohtia, mitä me teemme sen suhteen, ja siinä ollaan sitten eri asiassa. Silloin meidän pitää tehdä ne päätökset, että me tarvitsemme turvetta turvataksemme ei vain seuraavan talven, vaan kyllä tämä kriisi tulee jatkumaan myös sitä seuraavankin talven osalta, ja silloin meillä pitää olla sellainen tuotantokapasiteetti, että meidän omaa energiapohjaa, joka meillä on turpeessa, pitää pystyä hyödyntämään.

Olisi kansallinen katastrofi, [Tuomas Kettusen välihuuto] jos tässä kohtaa kääntäisimme turpeelle selän. En halua sen [Toimi Kankaanniemi: Päinvastoin!] tapahtuvan, ja nyt pitää olla vaan kylmäpäisiä niin, että ei keikutettaisi sen turvealan yrittäjän omia suunnitelmia muuttamalla yhtäkkiä lainsäädäntöä suuntaan taikka toiseen. [Toimi Kankaanniemi: Muutetaan se palkkioksi, että jatkavat sitä nostamista!] — Juuri sitä tarkoitin, pitää tehdä sellaisia erilaisia päätöksiä, [Toimi Kankaanniemi: Ei romutusta!] mutta ei poisteta yksinkertaisesti romutuspalkkiota, kun se kerran on luotu, jos siellä on joku, joka katsoo, että viiden vuoden päästä tämä kuitenkin saattaa olla sellainen ala, joka ei enää perhettä ruoki. Anteeksi puhemies, jatkan hiukan. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Olkaa hyvä.

Niin, arvoisa puhemies! Mielestäni tässä salissa edustaja Mäenpää toi siirtymäajan yhtenä välineenä, enkä minä ainakaan rupea kinastelemaan, etteikö näin pitäisi tehdä. Toitte konkreettisia esimerkkejä, minkä takia, mutta joka tapauksessa kyllä meillä pitää olla rohkeutta tässä tilanteessa katsoa tätä vähän uudella tavoin — ei välttämättä romuttaa kaikkea sitä, mitä olemme pitkällä tähtäimellä suunnitelleet, mitä teemme.

Mutta varmasti nyt paikallaolijat tietävät minun kantani turpeesta, enkä lähde sitä sen kummemmin perustelemaan erikseen, mutta kokonaisuudessa oli mielenkiintoista, niin kuin edustaja Piirainenkin tuolta työhuoneesta tätä keskustelua seurasi, miettiä sitä, että emme tavallaan takertuisi jonkun edustajakollegan johonkin sanomiseen ja väittäisi, että se on väärin. Se ei johda tätä salikeskusteluakaan mihinkään. Minun mielestäni väärinymmärtämisen ilmapiiri tulisi saada täältä pois ja käyttää rakentavia, eteenpäin katsovia puheenvuoroja. [Toimi Kankaanniemi: Minä halusin perusteluja!] — Kiitos, puhemies.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitokset. — Ja edustaja Hoskonen.

18.47 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Tehdäänpäs nyt muutama asia kerralla selväksi, ettei nyt syyllisiä tehdä sellaisista ihmisistä, jotka ovat syyttömiä. Turvealan yrittäjien vikaa ei ole tässä yhtään, ei millin vertaa. [Vasemmalta: Ei ole!] Me poliitikot olemme munanneet tämän tilanteen niin totaalaisesti kuin ikinä olla voi.

Ensinnä olemme antaneet ilmastopaneelille — tai Suomen hallitus on antanut, kuka se olikaan sinä aikana, kun näitä ilmastopaneelin päästökauppalukuja tehtiin tuolla maailmalla — väärä tietoja suomalaisesta turpeesta. Meillä on kasvanut 80 miljardia kuutiota turvetta jääkauden jälkeen, kun kaikki turpeet lasketaan. Sitten meillä jotkut virkamiehet, ympäristöministeriön virkamiehet, ovat menneet viisastelemaan, että ei turve uusiudu. Ei sitä

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

taivaasta tule — ainakaan minä en lyhyen elämäni aikana ole nähnyt, että turvetta taivaalta sataa, kyllä se on ihan luonnossa kasvanut ja sitonut hiiltä. Elikkä älkäämme syyllistäkö niitä ihmisiä, jotka ovat täysin syyttömiä. Arvostan erittäin suuresti turvealan yrittäjiä, sillä alalla toimivia ihmisiä ja yrityksiä. Tällainen puhe on loukkaavaa, enkä sellaista mielelläni kuuntele.

Toinen asia: kun olemme itse munanneet tämän tilanteen, niin meidän on se itse korjattava. Olen pikkupojasta asti oppinut kotonani, että jos olen tehnyt väärin, niin olen sen itse sitten joutunut oikaisemaan, ja se on muuten kasvattanut sielua aika hyvin. Elikkä ensimmäinen homma, mitä meidän pitää tehdä tietenkin, on tunnustaa se tosiasia — kun edustaja Piirainen omassa puheenvuorossaan totesi, että korvataan puulla ja luonnonvaroilla — että meidän puut eivät kerta kaikkiaan riitä. Haluaako yksikään sosiaalidemokraatti tai vasemmistoliiton kansanedustaja, että Suomesta metsäteollisuus häviää? Tällä keinoin se onnistuu. Meidän vuotuinen kasvu on vähän vajaat 110 miljoonaa mottia, josta mahdollinen teknis-taloudellinen käyttö on ehkä noin 90 miljoonaa mottia. Siitä ei yhtään mottia joudu polttolaitoksiin tänä päivänä. Meillä poltetaan nyt noin 6 miljoonaa mottia vuoteen pyöreää, arvokasta, jalostuskelpoista puuta, ja täällä me viisastelemme, onko se turvetta korvaava. Teemme kansallista vahinkoa toista miljardia euroa pelkästään sillä. Sitten makamme yli miljardi euroa nykyisillä päästökaupan hinnoilla EU:lle tyhjästä, kun olemme itse antaneet periksi neuvotteluissa. Ei se ole sen turveurakoitsijan vika, vaan se on sen ihmisen vika, joka hyväksyy sellaiset päätökset siellä ilmastopaneelissa, missä se oli, kun näitä sovittiin. Tämän takia toivon, arvoisa puhemies, että lopetetaan tämä varjonyrkkeily ja tunnustetaan tosiasiat. Turve uusiutuu, meidän on sovittava se.

Ja kolmanneksi vielä se, että rakennamme suomalaisen energiapolitiikan ja maatalouden kestäväälle pohjalle. Nykyinen pohja ei pitkään kestä. Me suunnittelemme nyt jo toista elvytyspakettia, 1 800 miljardia, ja samaan aikaan täällä salissa puhutaan, että ei voi maataloudelle antaa tukipakettia. Seitsemän miljardia muuten annettiin rahaa Euroopan unionille, ja Italia alensi polttoaineveroa, samoin teki Puola ja varmaan joku muukin maa. Pitäähän meidän, hyvänen aika, uskaltaa katsoa kansalaisia silmiin. Me olemme äänestäjiltä saaneet tänne valtakirjan. Turha siitä on kenenkään loukkaantua, jos arvostelemme ihmisiä, jotka ovat meidät tänne lähettäneet, ja he ovat sitten ihan oikeassa, kun sanovat, että me olemme toimineet kelvottomasti tässä asiassa.

Sitten edustaja Raimo Piirainen ihan ansiokkaan puheenvuoron käytti siitä, mitä korvaavia lämmönlähteitä meillä on. Ensinnäkin vety: Seuraavaan kymmeneen vuoteen siitä ei ole mitään apua. Tässä maassa ei ole rahaa eikä välineitä — eikä ole sähköä. Jos vetyä meinataan ruveta tuottamaan, pitää olla hirvittävä määrä sähköä, ja sitä paitsi kun vetyä käytetään energianlähteenä, hyötysuhde on vain noin 20 prosenttia. 80 prosenttia menee harakoille — enkä tarkoita liikenneministeriä, vaan siis kaasuna, turhana lämpönä taivaalle. [Naurua] Kuka haluaa semmoista valtavaa haaskausta rahalla ylläpitää? Enpä jaksa uskoa, että se on järkevää tai edes taloudellista.

Toisena asiana: Varsinkin vihreät ja Atte Harjanne ovat puhuneet paljon niistä pienistä ydinvoimaloista, lämpövoimaloista. Ne ovat vielä kehittelyasteella. Jotta se laitos luvitetaan ja saadaan Helsingin kaupungille... Olen luvannut, että jos Helsingin kaupungin rantaan jonain päivänä se laitos asetetaan, niin minä kyllä kunnon juhlat itselleni pidän. Juhlin sen päivän oikein perusteellisesti, mutta sitä ei minun elinaikanani tule. Tietysti jos sata-vuotiaaksi elän, niin, luoja suokoon, sen näen tapahtuvan, mutta sitä päivää ei tule. Siitä ei ole seuraavaan 20 vuoteen tälle maalle yhtään hyötyä.

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

Sitten tuulimyllyt. Kuinka moni kansanedustaja uskoo vielä tässä talossa, että tuulimyllyistä tulee kaukolämpöputkeen lämpöä? Jos ei muuta, niin kannattaa pikkusen fysiikan perusasioihin tutustua, jos ei muuta, niin yön hiljaisina hetkinä kotonaan ja olla sitten sen jälkeen ihan hiljaa. Kaukolämpöä ei tehdä tuulimyllyillä, ei yhtään megawattia, ei yhtään kilowattia.

Viimeisenä, arvoisa puhemies: Sitten kun puhutaan vielä, että tehdään näillä muilla innovatiivisilla keinoilla, mitä on kehitetty. Maalämmön ymmärrän omakotitaloissa, mutta onhan meillä näitä syvälämpöpumppuja yritetty porata tähän maahan. Sitä asiaa käytettiin vain turpeen alasajossa muka perusteluna, että sillä me homma hoidetaan. Ei muuten ole kuulunut yhtään sovellusta tässä kaupungissa. Tiedän, että GTK sitä tutkii ja muuan yksityinen yrittäjä pisti muutaman kymmenen miljoonaa rahaa, mutta on vähin äänin ilmeisesti poistunut markkinoilta. Yritin tiedustella, missä se reikä on, vaan kukaan ei tunnu tietävän. Kuka sitä lämpöä odottaa, niin kannattaa investoida lähiaikoina huopatossuihin ja villasukkiin ja villapuseroihin. Tulee, kuule, vilu sitä vonkaillessa, kun tulee lämmintä maa-kaivosta. Yhtään taloa ei Helsingissä lämpene tällä syvälämmöllä kunnolla, ja sekin lämmönlähde kylmenee, kun kymmenen vuotta nostetaan sitä lämpöä maan sisästä.

Elikkä me olemme ratsastaneet semmoisella asialla, mitä ei ole olemassa, ja lakkauttaneet niitä, joita meillä varmasti on. Samalla näköjään halutaan tuhota tästä maasta metsätalous. Montako kymmentä miljoonaa mottia meinataan polttaa kuitupuuta? Ja nykyisin menee muuten tukkiakin polttokattilaan. [Toimi Kankaanniemi: Ja suojelua tulee lisää!] — Ja suojelua tulee. Just puhuin, arvoisa puhemies, että 30 prosenttia pitää ennallistaa ja sitten niiden käyttö lopettaa. Nauravathan meille naurismaan aidatkin ja yrittäjät nauravat selkä kenossa, että mitä ihmettä, eihän tämä mikään aikuisten satutunti ole, tämä on Suomen eduskunta. [Naurua] Kyllä minua itseäni tämä harmittaa aivan hirveästi.

Arvoisa puhemies! Kyllä minua harmittaa tämä aivan hirveästi, olla tällaisten puheiden kuuntelijana aikana, jolloin meillä olisi miljoona kertaa tärkeämpää tekemistä, kun Venäjä iskee meille kohta sellaiset pakotteet, että siitä hommasta on kyllä laulu kaukana, jos keran lentoliikennettäkin nyt jo häiritään ilmeisesti idästä tulevalle signaalilla. Kuvitteleeko joku vielä, että me selviämme tästä nyt joillakin kauniilla eduskuntapuheilla ja pääsemme sinne Iltalehden etusivulle? Ehkä joku voi kuvitella, suon hänelle sen ilon. Mutta tämä talo kantaa vastuun siitä, miten suomalaisille ihmisille käy tässä maassa. Me tappelimme vuosikymmenet sitten ase kädessä itsenäisyydestämme, omasta päätöksenteko-oikeudesta. Nyt se näköjään halutaan antaa EU:lle. Siinä kelkassa minä en ole mukana.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Mäenpää.

18.54 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Myllykosken mielestä meidän ei tulisi romuttaa romutuspalkkiota. Kyllä se nyt vain on sellainen homma, että se kannattaa romuttaa, mutta siinä pitää olla riittävän pitkä siirtymäaika, joka takaa tasavertaisen kohtelun turvetuottajille. Olen tehnyt tästä lakialoitteen, ja siinä on kolmen kuukauden siirtymäaika.

Arvoisa puhemies! Edustaja Puisto on tehnyt tämmöisen aloitteen, jos oikein tulkitsem, että tämmöisen romutuspalkkion voisivat yhä edelleen nostaa ne, jotka sen haluavat, mutta nämä turvekoneet olisi syytä siirtää sinne valtion huoltovarmuusvarastoon — tämä olisi mielestäni ihan järkevä esitys — ja sieltä sitten niitä voitaisiin jollakin lailla saattaa edel-

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

leen tuotantoon. On kylmä tosiasia, että tämä johtaa siihen, että me nostamme turvetta yhä useampana vuonna.

Nyt kun täällä on hallituspuolueiden muitakin edustajia kuin Hoskonen ja Kettunen, niin kyllä haluan tässä nyt mainita: Olikohan se vuotta 2019, kun kuulumme, että Kaipola pysähtyy. Sinne oli silloin tyrkällä tällainen muutaman yrittäjän yhteenliittymä, ja sinne olisi tullut muovinjalostamo, mutta ilmeisesti demarit ja kepu eivät päässeet keskenään sopuun, kumpiko siitä saa kerätä kunnian, tai en tiedä, mikä aiheutti sen, että tätä yksityisten yhdistelmää ei voinut sinne ottaa. Siellä on nyt lähtenyt käyntiin semmoinen jonkinlainen, mutta siinä ei ole tätä kaikista suurinta ydintä, joka oli se, että muovista olisi tehty polttoainetta, öljyä, kerosiinia, dieseliä, mikä olisi ollut meille erittäin tärkeää. Se olisi toiminut myös vankkana huoltovarmuusvarastona, koska sieltä voidaan syöttää valtion verkkoon sähköä. Eli tällä muovin hyödyntämisellä uskon, että me oltaisiin päästy tästä EU:n meille sanktioimasta muoviverosta kokonaan eroon. Silloin yrittäjät odottivat viiden miljoonan euron lainantakausta, mutta sitä ei saatu. Olisiko sillä päästy eroon 80 miljoonan euron muoviverosta? — Arvoisa puhemies, tässöpä nämä minun mielipiteeni. Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen.

18.58 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa puhemies! Tässä on nyt käyty tästä turpeesta keskustelua, ja edustaja Piirainen käytti ansiokkaan puheenvuoron. Valitettavasti sitä puheenvuoroa ehkä tulkittiin — ja tulkittiinkin — väärin, mutta tosiaan kyseessähän oli se, että energiayhtiöiden ja markkinoiden reaktio meni yli siinä vaiheessa, kun sitä turpeen verotusta päätettiin kiristää aiemmin tällä hallituskaudella, ja me tiedämme nyt ne seuraukset, mitä siitä tapahtui. Mutta haluan nyt muistuttaa siitä, että kyllä turvetta tälläkin hetkellä käytetään voimalaitoksien polttoaineena ja tullaan käyttämään myös jatkossakin. Nyt vain pitää tehdä asianmukaiset toimenpiteet ja päätökset sen suhteen, että turve on jatkossakin meidän huoltovarmuutemme nimissä asiallisella tasolla tässä maassa.

Edustaja Mäenpää on tänä iltana käyttänyt useita rakentavia puheenvuoroja. Hänhän aloitti nostamalla esille, kuinka me huoltovarmuutta nostamme, jotta meillä olisi muita kotimaisia polttoaineita. Hän toi esille tämän biokaasun ja pyysi, että tämän edistämiseksi tehtäisiin lisää toimenpiteitä. Täytyy nyt muistaa, arvoisa puhemies, että hallitushan on ihan hallitusohjelman mukaisesti laatinut kansallisen biokaasuohjelman viime vuonna. Viime vuonna biokaasulaitosten investointitukea nostettiin 40 prosentista 50 prosenttiin eli puolet. Jos lähdetään tekemään tällainen biokaasulaitos — puhutaan maatilojen osalta — niin jopa puolet saapi sitten valtion tukea tähän kyseisen voimalaitoksen rakentamiseen.

Mutta haluan nyt tässä vielä tuoda esille sen huomion, että vaikka se tuki siihen kaasulaitoksen rakentamiseen siihen maatalan yhteyteen olisikin puolet, niin sille tuotteelle eli kaasulle pitäisi saada asianmukainen hinta, että se sitten on kannattavaa ja että tämän kokonaisinvestoinnin saa sitten kuoletettua ja maksettua takaisin. Ja olen siinä mielessä vähän harmissani, että tälle biokaasulle on myös sitten asetettu vero. Minä ymmärrän ne perustelutkin sille, mutta jotenkin toivoisin, että jatkossa, tulevaisuudessa, etsittäisiin ratkaisuja, että myös biokaasu olisi sekä meidän liikenteemme että myös sitten tuolla maataloilla maatalouskoneitten osaratkaisu polttoaineen osalta, koska tähän luo sitä huoltovarmuutta, että kun se on täällä Suomessa tuotettua ja lähellä tuotettua, niin tälle ei tule mitään

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

esteitä, ja jos tällaisia maailmanpoliittisia tilanteita alkaa syntyään, niin kaasua saadaan sitten omasta takaa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja vielä edustaja Piirainen.

19.01 Raimo Piirainen sd: Arvoisa puhemies! Minusta tuntuu, että täällä on väärinymmärryksen määrä ollut aika merkittävä tänä iltana eikä haluta kuunnella ja pidetään niistä omista lähtökohdista hyvin vahvasti kiinni. En missään nimessä ole halunnut kansalaisia syyllistää enkä niitä turveyrittäjiä. Edustaja Kankaanniemi pyysi, että hänelle perustelisin sen, mitä sanoin, ja nyt hän ei ole kuuntelemassa, hän lähti pois. Perustelen sen sillä, että olen pankin sijoitusneuvojan kanssa keskustellut asiasta ja kysynyt, miten kansalaiset ovat kokeneet ensinnäkin ilmastopäätökset ja niihin liittyvät toimenpiteet ja myös sitten turpeen tai yleensäkin fossiiliset polttoaineet, ja hän sanoi, että kansalaiset eivät halua sijoittaa sellaisiin rahastoihin, joissa käytetään fossiilisia polttoaineita tai niitten avulla tuotettua energiaa tai jotain muuta, elikkä he ovat erittäin valveutuneita tässä suhteessa, ja tämä on tosi. Tämän voi varmistaa kuka vain, kun käy pankissa tiedustelemassa, millä tavalla kansalaiset asiaan reagoivat.

Ja tietenkään en missään nimessä halua niitä yrittäjiä syyllistää. He ovat tämän tuotantoalan uhreja tietyllä tavalla, tämä on ihan selvä asia. Se tässä on ehkä kaikista huonointa, että tämä homma on edennyt niin nopeasti. Tämä on mennyt niin nopeasti, että tavallaan kansalaisetkaan eivät pysy mukana, yrittäjät eivät pysy mukana, ja meidän uusiutuvan energian määrä ei pysy siinä poistuvassa fossiilisen energian määrän suhteessa mukana, elikkä erittäin monesta asiasta on kysymys. Täällä on niin Hoskonen kuin Kankaanniemi-kin puhuneet asiaa, mutta tämä linja on valittu, ja niin kuin Myllykoski sanoi, niin tällä tiellä mennään, ja katsotaan nyt sitten, tekeekö hallitus ja tekeekö EU vielä sitten omia valintojaan tämän turpeen osalta tai fossiilisten energioiden osalta. Kyllä minä sanon, että jotakin tässä on pakko tehdä. Jos Venäjältäkin pannaan hanat kiinni, niin tosiaan kylmä tulee. ”kalakauppiasta saattaa hypätä”, Päätalon sanoin, näin. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kettunen.

19.03 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa puhemies! Otin vielä loppuun puheenvuoron, koska täällä on käyty tänään hyvää keskustelua. Edustaja Piirainen tuossa loppupuheenvuorossaan totesi energiapolitiikan osa-alueista, että on seurattava tämän ajan kulkua ja tehtävä sitten asianmukaisia päätöksiä niin, että tosiaan kylmä, vilu ja nälkä ei ensi talvena tätä kansakuntaa kohtaa.

Mutta olemme ilmastolain muuttamisesta käyneet tänään lähetekeskustelua, ja jatkossahan tämän lain ja suunnittelujärjestelmän tavoitteena on myös varmistaa ilmastotoimien oikeudenmukaisuus ja kestävä kehitys. Oikeudenmukaisuuteen liittyy muun muassa reilu siirtymä sekä tulevien sukupolvien oikeuksien huomioon ottaminen, ja tätä oikeudenmukaisuutta haluan tässä tuoda esille siltä osin, että pidämme huolen, että meidän kansalaiset pysyvät näitten muutoksien matkassa eikä synny mitään semmoisia tilanteita, että ilmastotavoitteet loisivat liian kovia, kohtuuttomia taloudellisia kustannuksia meidän kansalaisille.

Lopuksi, puhemies, vielä maataloudesta, maatalouden tilanteesta. Myös se pitää ottaa huomioon. Ja kun lähetekeskustelua käydään, niin pitää huomioida se, että meidän suoma-

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

laiset ruoantuottajat, viljelijät, jotka tekevät töitä maaseudulla meidän huoltovarmuuden nimissä, kotimaisen ruoan edistämisen nimissä... Täytyy vielä antaa valiokunnalle muistutuksena se, että suomalainen viljelijä ei ole ongelma ilmastonmuutoksessa vaan ratkaisija ilmastonmuutostyössä. Meillä suomalaiset viljelijät ovat joutuneet todelliseen ahdinkoon kustannusten noustessa, ja on löydettävä välittömästi toimenpiteitä sen suhteen, että viljelijän alkutuotannon tuotteisiin saadaan asianmukainen hinta. Meillä on tukitaso jo asianmukaisella tasolla, mutta toivon, että myös kaupan sektori ottaa nyttien vastuuta, ottaa yhteiskuntavastuuta ja tulee mukaan siihen, että meidän viljelijät pystyvät myös ensi keväänä tekemään toukutyöt, niin että meillä suomalainen huoltovarmuus, omavaraisuus ruoan osalta täyttyy myös jatkossa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ympäristövaliokuntaan, jolle liikenne- ja viestintävaliokunnan, maa- ja metsätalousvaliokunnan ja talousvaliokunnan on annettava lausunto.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tupakkalain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 141/2021 vp

Valiokunnan mietintö StVM 2/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 2/2022 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Avaan yleiskeskustelun. Edustaja Laiho, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.30 **Mia Laiho kok:** Arvoisa puhemies! Kyseessä on siis käsittelyssä oleva tupakkalain muuttaminen. Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan tupakkalakiin useita muutoksia, joiden tavoitteena on muun muassa vähentää tupakkatuotteiden houkuttelevuutta sekä suojata väestöä, etenkin pieniä lapsia, passiivisen tupakoinnin haitoilta.

Tässä hallituksen esityksessä on monia hyviä tupakoinnin vähentämistä edistäviä asioita, kuten esimerkiksi pakkausten ulkoasun yhdenmukaistaminen ja tosiaan houkuttelevuuden vähentäminen ulkoisin keinoin. Ne ovat hyviä askeleita tupakoinnin vähentämisen suuntaan, kuten myös yleiset tupakointikiellot: tupakointi kielletään leikkikentillä, lastensuojelulain tai mielenterveyslain nojalla hoitoa antavien laitosten ulkoalueilla, jotka on tarkoitettu alle 18-vuotiaille, sekä yleisillä uimarannoilla. Uimarantojen osalta tämä tupakointikielto rajautuu kesäaikaan.

Valiokunnassa käytiin paljon keskustelua ikärajan nostosta. Moni asiantuntijaa sitä puolsi. Erityisesti terveysjärjestöt, syöpäjärjestöt ovat ikärajan noston kannalla olleet. Suomessahan on tavoitteena päästä tupakasta kokonaan eroon vuoteen 2030 mennessä tupakka- ja nikotiinipolitiikan kehittämistyöryhmän esityksen mukaisesti.

Kokoomus jätti tähän esitykseen vastalauseen sen takia, että tässä ei ole huomioitu riittävällä tavalla tupakoinnin vähentämiseen tähtääviä toimenpiteitä ja hallituksen esityksel-

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

lä yksin ei tulla pääsemään siihen vuoden 2030 tavoitteeseen, että Suomi olisi silloin savuton. [Petri Huru: Ei kai se koskaan ole, kun ihmiset polttaa hasista!]

Kokoomus pitää perusteltuna, että ikäraja myynnissä, maahantuonnissa ja hallussapidossa nostettaisiin tupakka- ja nikotiinipolitiikan kehittämistyöryhmän ehdotuksen mukaisesti 20 ikävuoteen. Pidämme myös välttämättömänä, että lakiin kirjataan tupakointikielto bussipysäkeillä ja junalaitureilla sekä sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköiden välittömässä läheisyydessä. Täysi tupakointikielto on perusteltua olla myös perhepäivähoitoon käytettävissä tiloissa. Nyt tämän hallituksen esityksen mukaan perhepäivähoito jää edelleen tämän lain ulkopuolelle.

Kokoomus pitää myös välttämättömänä, että hallitus tuo eduskuntaan esityksen asunto-osakeyhtiöiden tupakointikieltojen määräämisen mahdollistamiseksi enemmistöpäätöksellä. Parveketupakointi aiheuttaa jatkuvaa ongelmaa taloyhtiöissä, ja sen kieltäminen on käytännössä hyvin haastavaa. Jos esimerkiksi vauvaa nukuttaa parvekkeella ja vieressä ja ylä- tai alapuolella on tupakoiva ihminen, käytännössä poissuljetaan silloin vauvan nukkuminen ulkona.

Näihin muutoksiin valiokunta ei ollut valmis tulemaan vastaan, vaikkakin tosiaan monet asiantuntijalausunnat olivat näille myönteisiä. Olemmekin tehneet vastalauseen ja sen mukaiset ehdotukset näitten kohtien muuttamiseksi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Viljanen, olkaa hyvä.

16.34 Heidi Viljanen sd: Arvoisa puhemies! Suomalaisten tupakointi on vähentynyt merkittävästi kaikissa ikäryhmissä, erityisesti se on vähentynyt miehillä. Vertailun vuoksi: 80-luvulla vielä joka kolmas mies poltti päivittäin, ja vuonna 2020 luku oli enää 14 prosenttia. Vuosikymmenten kehitys on ollut varsin myönteistä, ja sama koskee myös tupakkatuotteiden kokonaiskäyttöä. Erityisen ilahduttava on nuorten tilanne. Valtaosa suomalaisnuorista ei polta, ja muutos vuosituhaten alkuun verrattuna on suuri. Vuosituhaten vaihteessa päivittäin poltti vielä 25 prosenttia 14–18-vuotiaista, nyt vastaava luku on 7 prosenttia. Nämä kaikki muutokset huomioiden nykyään valtaosa suomalaisista kodeista on savuttomia. Nykypäivän kodeissa ei tupakoida sisätiloissa ja onneksi ei myöskään muissa sisätiloissa. Tästä varmasti olemme kaikki ihan tyytyväisiä. Nämä kaikki muutokset ovat varsin oleellisia, kun pitkän aikavälin tavoitteena on tupakasta ja nikotiinituotteista eroon pääseminen. Työ on tuottanut tulosta ja toivottavasti tuottaa sitä jatkossakin.

Hallitus on sitoutunut toimenpiteisiin, joilla vähennetään riippuvuuksia ja jatketaan määrätietoista työtä tupakoinnin vähentämiseksi. Myös nyt tupakkalakiin esitetty muutokset tukevat tätä tärkeää tavoitetta.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta piti hallituksen muutosesityksiä tupakkalakiin kansanterveyden näkökulmasta kannatettavina mutta samalla muistutti, että nyt tehtävät muutokset ovat riittämättömiä ja lisää toimia tarvitaan.

Tässä hallituksen esityksessä keskeisin muutos on niin sanottu plain packaging ja sen käyttöönotto 1.1.23 alkaen. Jatkossa vähittäismyyntipakkaukset ovat yhdenmukaisia, ilman muun muassa bränditunnuksia ja logoja. Näin vähennetään tuotteiden houkuttelevuutta eikä ulkoasua voi käyttää markkinoinnin välineenä. Tupakkalain muutoksessa täydennetään myös tupakoinnin kieltöjä sellaisilla alueilla, joilla oleskelee erityisesti alaikäisiä lapsia.

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

Arvoisa puhemies! On tärkeää, että tupakoinnin vähentämiseen ja savuttomuuteen tähtääviä toimia jatketaan määrätietoisesti. Asiantuntijakuulemisissa esitettiin varsin laajasti tuki sille, että tupakkatuotteiden ostoikäraja ja hallussapidon ikäraja nostettaisiin nykyisestä 18 vuodesta 20 vuoteen. Tähän hallituksen esitykseen ei ikärajan nosto kuitenkaan sisällynyt, ja noin kuukausi sitten on asetettu uusi työryhmä, jonka tehtävänä on selvittää tupakka- ja nikotiinituotteiden ikärajan nostamista. Valiokunta halusi mietinnössään kiirehtiä tämän työryhmän selvitystä liittyen erityisesti ikärajakysymykseen sekä asuntoyhteisöjen savuttomuuden parantamiseen.

Pelkkä lainsäädäntö ei kuitenkaan yksin riitä muutoksen toteuttamiseen ja hyvän kehityssuunnan jatkumiseen. Tarvitaan myös muita toimia, erityisesti kattavasti ja yhdenvertaisesti saatavilla olevaa tukea tupakoinnin lopettamiseen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Koulumies, olkaa hyvä.

16.37 Terhi Koulumies kok: Arvoisa puhemies! Tupakointi ei ole hyödyllistä kenellekään, vaan siitä on päinvastoin haittaa. Erityisesti nuoria pitäisikin suojella siltä, että he edes aloittaisivat ikinä tupakointia. Asiantuntijat olivat valiokunnassa hyvinkin yksimielisiä siitä, että tupakan ostamisen ikärajaa pitäisi korottaa, ja kun vielä Suomen tavoite on päästä eroon tupakoinnista kokonaan, niin tuntuu ihan hassulta, että esityksessä ei jo nyt ole ryhdytty tehokkaampiin toimiin. Niinpä ehdotan — jos tämä edustaja Laihon esitys ei vielä ollut tarpeeksi ehdotusmuodossa, niin toistan varmuuden vuoksi sen — että käsitteilyn pohjaksi otetaan mietintöön sisältyvän vastalauseen mukainen ehdotus.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kauma poissa. — Edustaja Zyskowicz, olkaa hyvä.

16.38 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa herra puhemies! Arvoiset kollegat! Ensinnäkin haluan kiittää hallitusta siitä, että tämä tupakkalain muutosesitys aikanaan eduskunnalle annettiin. Kuten täällä edellä sanottiin, niin keskeinen merkitys juuri tällä esityksellä on siinä, että tupakkaa ei enää voida brändätä, siis tupakkatuotteet tulevat brändittömiksi ja näin ollen sellainen keskeinen houkutuskeino, jolla nuoria houkutellaan tupakoimaan, eli se, että jokin tietty brändi on niin sanotusti cool tai muodikasta, jää tämän hallituksen esityksen ja valiokunnan mietinnön ja eduskunnan hyväksynnän kautta pois. Tämä on hyvä asia.

Tietystikään emme olisi Suomessa, ellei perustuslakivaliokunta olisi tässäkin kohtaa nähnyt perustuslainvastaisuutta. Hallituksen esitys, tämäkin esitys, oli siis vastoin Suomen perustuslakia. Minä sitä hämmästelen ja toivon, että yhä useampi kansanedustaja hämmästelisi sitä, että tänne tulee jatkuvasti perustuslain vastaisia lakiesityksiä — tältä hallitukselta, edelliseltä hallitukselta, sitä edelliseltä hallitukselta ja, hyvät ystävät, myös seuraavalta hallitukselta. Ja se ei johdu siitä, että hallitukset olisivat täysin piittaamattomia Suomen perustuslaista tai virkamiehet täysin onnettomia perustuslain tulkitsijoita, vaan se johtuu siitä, että meillä perustuslain tulkintalinja on liian tiukka. Eli tämä brändittömyyskysymyskin oli siis ehdotettu säädettäväksi tavalla, joka olisi ollut vastoin Suomen perustuslakia, ja nyt sosiaali- ja terveysvaliokunta on tämän kohdan tältä osin korjannut, mikä meidän järjestelmämme mukaista tietysti on.

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

Tämä ei kuitenkaan tällä kertaa, herra puhemies, ollut varsinainen asiani. Asiani on se, että lähetekeskustelussa kiinnitettiin mielestäni perustellusti huomiota siihen, että tästä sinänsä hyvästä hallituksen esityksestä puuttui asioita. Puuttui sellaisia asioita, jotka olisivat olleet välttämättömiä, jotta tämä tupakoinnin vähentämiseen tähtäävä politiikka Suomessa voisi saavuttaa tavoitteensa eli sen, että jo vajaan kymmenen vuoden kuluttua Suomi voisi olla niin sanotusti savuton maa. Lähetekeskustelussa kiinnitettiin erityistä huomiota tähän tupakkatuotteiden ikärajaan, siihen alaikärajaan, millä tuotteita voisi ostaa.

Toinen, mihin kiinnitettiin huomiota, ja mihin itsekin kiinnitin huomiota, oli parveketupakoinnin kieltäminen taloyhtiöissä, mikä tänä päivänä on äärettömän byrokraattinen prosessi. Taloyhtiössä vaaditaan ennen yhtiökokousta tieto kaikille osakkeenomistajille, vaikkeivät asuisi siellä, ja kaikille vuokralaisille. Yhtiökokouksessa vaaditaan enemmistöpäätös ja sen jälkeen vaaditaan sitä, että kuntien viranomaisille toimitetaan taloyhtiöstä ja niiden parvekkeista erilaisia dokumentteja, pohjapiirroksia sun muita, minkä jälkeen kuntien viranomaiset pyytävät lisäselvityksiä taloyhtiöiltä, ja kaiken tämän jälkeen kunnan viranomainen voi päättää parveketupakointikiellosta siinä asuinyhteisössä. Kaikki tämä tietysti maksaa: siis taloyhtiön, asuinyhteisön tulee kunnalle maksaa näistä palveluista. Lähetekeskustelussa minä itse olin ja moni muukin oli sillä kannalla, että eikö riittäisi, että taloyhtiössä enemmistöllä päätetään, asuinyhteisössä enemmistöllä päätetään, että meidän asuinyhteisössämme parvekkeilla ei tupakoida.

Nyt kun luen valiokunnan mietinnön, niin on pakko olla vähän hämmästynyt. Täällä sivulla viisi, sivun viisi ylälaidassa kerrotaan, että useat asiantuntijat, useat lausunnonantajat kiinnittävät näihin kahteen asiaan huomiota ja vaativat siis ikärajaa 18:sta 20:een ja vaativat parveketupakoinnin kiellon mahdollistamista jo taloyhtiön yhtiökokouksen enemmistöpäätöksellä. Tämän jälkeen toisessa kappaleessa valiokunta toteaa, että tätä ikärajojen korottamista ei ole tarkoituksenmukaista toteuttaa nyt käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä. Ja sitten tulee suora sitaatti: ”Asia vaatii ministeriön mukaan jatkoselvittelyä.”

Herra puhemies! Täällä on varmaan sosiaali- ja terveysvaliokunnan jäseniä paikalla. Esitän suoran kysymyksen: mitä jatkoselvittelyä tämä ikärajan nostaminen sosiaali- ja terveysministeriön mielestä vaatii? Vastatkaa minulle, kun saatte puheenvuoron.

Sen jälkeen, seuraavassa kappaleessa itse valiokunta katsoo, että tämän tupakkalain tavoitteen saavuttamiseksi ja väestön suojaamiseksi tarvitaan lisätoimia, ja pitää tärkeänä sitä, että noin kuukausi sitten on asetettu uusi työryhmä, jossa on kunnianhimoisempia tavoitteita tupakoinnin rajoittamiseksi. Valiokunta pitää tätä tärkeänä ja pitää ”tarpeellisena toteuttaa määrätietoisesti ja johdonmukaisesti jatkotoimia, joilla saavutetaan tavoite tupakka- ja muiden nikotiinituotteiden käytön loppumiseksi vuoteen 2030 mennessä”. Piste. Nyt kun valiokunta on kuullut asiantuntijoita ja monet asiantuntijat ovat esittäneet tätä ikäraja- korjausta ja tätä taloyhtiökorjausta ja kun valiokunta selvästi mietinnöstä päätellen on samaa mieltä näiden asiantuntijoiden ilmeisesti valtavan enemmistön kanssa ja kun valiokunta kiirehtii näitä uudistuksia, on pakko kysyä, miksei valiokunta tehnyt näitä muutoksia.

Eli toinen kysymys teille kaikille, jotka olette sosiaali- ja terveysvaliokunnassa: kun piditte näitä uudistuksia tarpeellisina, jopa kiireellisinä, ja kiirehditte niitä, niin miksi te ette tehneet niitä? Minä ymmärrän, että eduskunnassa ei korjata hallituksen esityksiä, jos niihin liittyy isot taloudelliset intressit, minä ymmärrän, ettei korjata, jos niihin liittyy isot ideologiset erot, ja jos hallituksella on hirveät kompromissit sovittu, niin nehän pitävät, mutta minä en ymmärrä, miksei tätä korjata. Vastatkaa minulle. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

16.46 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Hieman samaa itsekin ihmettelin, miksi tätä muutosta nyt ei tehty, kun tavoite ymmärtääkseni oli täysin selkeä ja kaikkien osapuolten yhteisesti hyväksymä. No, siitä saamme varmaan kohta kuulla hyvän vastauksen, miksi näin on.

Yleisellä tasolla vain totean sen yhden asian, että tupakoinnin haitat tässä maassa aivan varmasti tiedetään — jokainen ihminen tietää henkilökohtaisesti, kaikki terveydenhuoltoalan ihmiset tietävät ne vielä paremmin. He joutuvat näiden tupakan haittavaikutusten kanssa työssään tekemisiin päivittäin erilaisina terveysongelmina ja pahimmillaan vakavina sairauksina, jotka vaativat kirurgista hoitoa nopeasti. Sitten on pahimmillaan vielä se, että tupakoitsija ei itse ole tietysti vain omaa terveyttään vaarantamassa, vaan siinä lähellä olevat ihmiset vaarantavat oman terveytensä saadessa näitä samoja kaasuja keuhkoihinsa. Elikkä tämän vahingon minimoiminen on aivan oikein, että saadaan ulkopuoliset ihmiset turvattua tupakansavun aiheuttamilta haitoilta. Totta kai pitää olla myös mahdollisuus antaa arvo heillekin, jotka tupakointia harrastavat, ja mahdollisuus tupakoida siellä, missä se on katsottu hyväksi.

Mutta siihen, mihin edustaja Zyskowicz äsken kiinnitti huomiota, mielenkiinnolla odotan vastausta. Totta kai meidän ei pidä vain tupakoitsijoita ainoastaan syyttää. Meillä itsellämme on jokaisella huonoja elämäntapoja, jotka vaikuttavat negatiivisesti meidän terveyteen. Vaikka tupakoinnin haitoista ollaan yhtä mieltä, voisin sanoa niin, että jokaisella meistä on myös näitä omia terveysongelmia. Tällainen hieman inhimillisempi katso-
mus: tupakointi on varmasti vahingollista ja kaikki toimenpiteet sen torjumiseksi pitää olla käytössä, mutta samalla voisimme myös omassa elämässämme jokainen hieman kiinnittää omaan terveyteen huomiota ja parantaa sillä puolella. Siitä olisi myös meille oman elämän kannalta suurta hyötyä ja myös yhteiskunnan kannalta suuri hyöty.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Laiho, olkaa hyvä.

16.48 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Koulumies teki esityksen, että käsitte-
lyn pohjaksi otetaan mietintöön sisältyvän vastalauseen mukainen ehdotus, ja kannatan sitä. Eli kokoomus on tehnyt tästä asiasta vastalauseen.

Haluan tässä vastata edustaja Zyskowiczin ja Hoskosen kysymyksiin siitä, miksi tätä ikärajaa ei nostettu. Ei tälle ikärajan nostolle olisi ollut estettä valiokunnassa. Ministeriön lausunnossa sanotaan, että se vaatii jatkoselvittelyä, mutta suullisessa lausunnossa sanottiin, että ei tämä aiheuta mitään erityisempää ongelmaa, vaikka tämän ikärajan nostaisi, eli se on käytännössä helppo toteuttaa sekä lakiteknisesti että myöskin sitten käytännössä. Eli oli valiokunnan enemmistön kanta, että sitä ikärajaa ei haluttu nostaa.

Tupakka on kiistatta syöpää aiheuttava aine. Se on karsinogeeni, josta meillä on todistet-
tavasti näyttöä, että se aiheuttaa syöpää. Olen sitä mieltä, että me tullaan vielä myöhem-
min tulevaisuudessa katsomaan aikaa taaksepäin ja ihmettelemään, että joskus on voitu tu-
pakkaa yleensä polttaa. Nyt meillä ovat käytössä kaikki faktat, mitkä puoltaisivat ainakin
sitä, että me suojeltaisiin meidän lapsiamme tupakan haitoilta. Ikärajan nosto olisi yksi
hyvä lisäkeino siihen, koska mitä nuorempana tupakoinnin aloittaa, sitä vaikeampi siitä on
päästä eroon. Useissa maissa ollaan ikärajaa nostettu tai ollaan nostamassa, eli tämä ei si-
nänsä olisi mitenkään poikkeuksellista.

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

Meillä on myös väkevän alkoholin suhteen 20 vuoden ikäraja, koska katsotaan, että se on erityisen haitallista nuorille. Myöskin tässä kohtaa tätä ikärajaa olisi voitu hyvin nostaa, jos se olisi haluttu tehdä, mutta valiokunnan enemmistö ei tätä halunnut tehdä. Mutta huomenna me äänestämme tästä asiasta. Tässä on meillä tosiaan pykälämuutosehdotus, ja kaikki, jotka haluavat sen kannalla olla, toivottavasti äänestävät sen ikärajan noston puolesta. Tämähän ei ole niin sanottu poliittinen asia, vaan tämä on suoraan terveysasia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Viljanen, olkaa hyvä.

16.51 Heidi Viljanen sd: Arvoisa puhemies! Täällä kysyttiin vastauksia siihen, miksi näin, ja en tiedä, osaanko viisaita taikka oikeita vastauksia siihen antaa. Sanotaanko näin, että tupakointi, päihteet, kaikki riippuvuutta aiheuttavat tuotteet, aiheuttavat myöskin tunteita ja erilaisia näkemyksiä siitä, miten niitten kanssa pitäisi toimia ja lähdetäänkö niin sanotusti holhoamaan vai lähdetäänkö asettamaan näitä rajoituksia ja niin pois päin. Tähän liittyy varmasti monenlaisia ajatuksia.

Kun sellaista ihan täyttää yhteisymmärrystä ei ole löytynyt, niin itse ajattelen 7.2. asetusta työryhmästä niin, että olkoon se sitten sellainen tuplavarmistus sille, että kun 2018 tämä työryhmä esitti tätä ikärajan nostoa — olen sen kyllä ääneen sanonut, että en usko itsekkään, että välttämättä toisenlaisiin lopputuloksiin tämäkin työryhmä tulee — niin sitten ainakin saamme varmasti ne loputkin esteet poistettua siltä ajatukselta, että tähän suuntaan on edettävä. Mutta vielä siihen ei tässä kyseisessä tupakkalain muutosesityksessä lähdetty. Sitä ei ollut tässä esityksessä, ja sitä ei nyt vielä sitten lähdetty myöskään muuttamaan, mutta toivottavasti suunta on tulevaisuudessa tämä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Zyskiewicz, olkaa hyvä.

16.52 Ben Zyskiewicz kok: Arvoisa herra puhemies! Haluan nostaa hattua edustaja Viljalle sen vuoksi, että hän vastasi esittämiini kysymyksiin. En tiedä, onko täällä paikalla muita sosiaali- ja terveysvaliokunnan jäseniä — paitsi tietysti tiedän, että esimerkiksi edustaja Laiho on, mutta edustaja Laihohan vastasi, että hänen mielestään nämä kysymykseni esittämäni kysymykset olisi voitu tässä yhteydessä ratkaista. Eli arvostan ja kunnioitan edustaja Viljasta siitä, että hän vastasi, mutta on pakko sanoa, että vastausten sisältö jäi varmasti käytännön olosuhteista johtuen — miten sen kohteliaasti sanoisi — aika vaatimattomaksi.

Kysyin, mikä on se asia, joka vaatii ministeriön mukaan jatkoselvittelyä — siis luen nyt suoran sitaatin valiokunnan mietinnöstä: ”Asia vaatii ministeriön mukaan jatkoselvittelyä.” Mikä asia vaatii jatkoselvittelyä? No se, että tämä tupakan ostoikäraja korotettaisiin 18:sta 20 vuoteen. Ja kun kysyin, mitä ovat ne jatkoselvittelyt, mitä tämä asia oikein ministeriönkin mielestä vaatii, niin pitää sanoa, että en minä vielääkään tiedä. Jos edustaja Viljanen tietää, niin kertokaa meille muille.

Toinen asia, mitä kysyin, oli se, että valiokunta ihan tästä mietinnöstä päätellen hyvin laajasti, yksimielisesti näyttää tukevan sitä, että mennään eteenpäin näissä asiantuntijoiden ehdottamissa kiristyksissä, joista yksi kiristys on juuri tämä, että taloyhtiöissä — taloyhteisöissä, pitää nyt sanoa näin — helpotetaan parveketupakoinnin kieltävän päätöksen tekemistä nykyisestä. Valiokunta on tätä mieltä, mutta valiokunta ei kuitenkaan asettanut

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

tälle kannalle. Tässä edustaja Viljanen viittasi, että on asetettu kuukausi sitten uusi työryhmä, joka näitä asioita selvittää. Hyvä niin, ja minäkin uskon, että asioissa mennään eteenpäin — tupakkalaissa on koko ajan menty eteenpäin. Ja kun puhuttiin aikanaan siitä, että ravintoloissa tai työpaikoilla voisi kieltää tupakoinnin, niin sitä pidettiin ihan kauheana ajatuksena ja naureskeltiin, ja niin se vain on kielletty. Kyllä näissäkin mennään eteenpäin. Mutta se, miksi tässä yhteydessä ei menty, ei minulle ole kyllä selvinnyt. Harmittelen sitä ja toivon, että tämä työryhmä tekee ripeästi työnsä. Tunnen sen puheenjohtajan, Ilkka Oksalan, hyvin tehokkaaksi henkilöksi ja uskon, että se tekee hyviä esityksiä, ja toivon, että hallitus ehtii ne tälle eduskunnalle vielä tuomaan.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion eläkerahastosta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 1/2022 vp
Valiokunnan mietintö VaVM 3/2022 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 1/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

8. Tietosuojavaltuutetun toimiston toimintakertomus 2020 Tietosuojavaltuutetun toimiston toimintakertomus 2019

Kertomus K 9/2021 vp
Kertomus K 13/2020 vp
Valiokunnan mietintö HaVM 1/2022 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 9.3.2022 pidettävään täysistuntoon.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Työkanava Oy -nimisestä osakeyhtiöstä ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 198/2021 vp
Valiokunnan mietintö TyVM 1/2022 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 9.3.2022 pidettävään täysistuntoon.

Pöytäkirja PTK 21/2022 vp

10. Hallituksen esitys eduskunnalle EU:n joukkorahoitusasetusta täydentäväksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 228/2021 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 7/2022 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 9.3.2022 pidettävään täysistuntoon.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yleiseurooppalaisen yksilöllisen eläketuotteen tarjoamista ja jakelua koskevan Euroopan unionin asetuksen täydentämisestä sekä Finanssivalvonnasta annetun lain ja vakuutusyhtiölain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 229/2021 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 8/2022 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 9.3.2022 pidettävään täysistuntoon.

12. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on keskiviikkona 9.3.2022 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 19.07.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen